

ZBERATEĽ

2003

1

Ročník IX.
Cena 44 Sk
ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Portrét Márie Terézie na rakúskej známke – k príspevku Juraja Pálku: Reformátorka Mária Terézia (str. 10-12)

Minca kráľa Bélu III. – k článku Eleny Minarovičovej: Nezvyčajné uhorské medené mince (s. 15)

Dokument doby – k článku Jána Mičku: LOĎ LEDNICE, VOJNA A FILATELIA (str. 19-21)

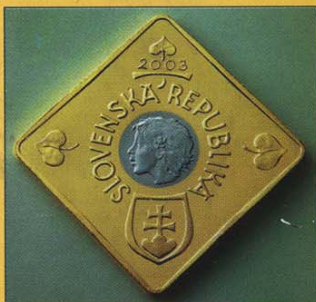

Pohľadnica s bratislavským Mestským divadlom spred 100 rokov – uvádzame ňou novú rubriku ČO NEODVIAL ČAS... (str. 34)
(Vpravo) Averz a reverz zlatej pamätnej mince k jubileu Slovenskej republiky (str. 5)

Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Z ponuky ★★ slovenských známok (str. 42)

Posuny farieb a vynechané farby obrazového motívu Slovenský štátny znak na známkach 3 (Kčs) (na obr. vľavo) a na známkach 2 Sk na poštových lístkoch (na obr. vpravo)

K PRÍLOHE: ZBERATEĽSKÉ STATE č. 1/2003

V. K. Németh: Vznik Slovenskej republiky a jeho odraz vo filatelii

Niekoľko výrobných chýb na prvom slovenskom aerograme (zľava): Červený bod medzi hodnotovou číslicou „7“ a kríd-
lom lietadla, vynechaná čierna farba, vynechané farby vrátane svetlomodrej podtlače, posun farieb na známke

Ďalšie estónske slovacikum... – taký má názov príspevok Pavla Hallona, ktorý píše o poštovom lístku s námetom vtáčata. Akú súvislosť má lístok so Slovenskom, to sa už dozviete z článku na str. 33

Hárček vydaný k 150. výročiu Ermitáže v Petrohrade (hore), certifikát o pravosti zláta na známkach (vľavo) a ďalších novínkach z Ruska píše Vladimír Priputen v článku s názvom List z Moskvy na str. 31-32

ZBERATEĽ

Ročník IX. - 2003 · Číslo 1 · Cena 44 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS INHALT

- **Anketa: Najkrajšia známka roka 2002** / The most beautiful postage stamp of 2002 / Die schönste Briefmarke des Jahres 2002 (9)
- **Juraj Pálka: Reformátorka Mária Terézia** / Maria Teresia - the reformist / Die Reformatorin Maria Theresia (10-12)
- **Elena Minarovičová: Nezvyčajné uhorské medené mince** / Unusual Hungarian copper coins / Die Ungewöhnlichen ungarischen Kupfermünzen (15)
- **L.K.: Najzaujímavejšie retuše česko-slovenských výplatných a novinových známok** / The most valuable retouchings of Czechoslovak postage stamps and newspaper stamps / Die Wertvollsten Retouchen der Tschechoslovakischen Freimarken und Zeitungsmarken (16-18)
- **Ján Mička: Ján Lednice, vojna a filatelia** / Ship Lednice, war and philately / Das Schiff Lednice, Krieg und Philatelie (19-21)
- **Vojtech Jankovič: Nástrekové sloganové pečiatky v námetových zbierkach?** / Slogan inkjet postmarks in topical collections? / Freistempel Slogan Stempel erzeugt mit InkJet Drucker in Thematischen Sammlungen? (22)
- **Vladimír Priputen: List z Moskvy** / A letter from Moscow / Der Brief aus Moskau (31-32)
- **Recenzia - Jozef Tekel: Nová publikácia o uhorských celinách** / New publication about Hungarian stationaries / Eine neue Publikation über die ungarischen Ganzsachen (38-39)
- **Zberateľské state - V.K.Németh: Vznik Slovenskej republiky a jeho odraz vo filatelii** / Beginning of the Slovak Republic and reflection of this fact in philately / Die Entstehung der Slowakischen Republik und ihre Reflexion in der Philatelie

Zo sentencií Luda Visokaya:

Zbierať známky bez katalógov a literatúry, to je ako platiť a nepočítať.
Nedopĺňať zbierku, to je ako neklepať kosu - obe strácajú cveng.

Vážení čitatelia, veríme, že do roku 2003 ste vykořčili šťastne a rovnako úspešne budú aj vaše ďalšie kroky. Aj my sa usilujeme, aby časopis Zberateľ bol v tomto roku úspešný. Ako sa nám darí tento zámer plniť, môžete sa presvedčiť už na nasledujúcich stránkach. Stretnete sa s tradičnými rubrikami, ale aj s niektorými novinkami. Nechceli sme robiť zmeny za každú cenu, pridrievajúc sa skúsenosti, že načo meniť to, čo sa osvedčilo. Bezo zmien zostal aj náš úvodník, ktorý chceme prinášať do času, pokiaľ bude mať čitateľom čo povedať. Napríklad aj dnešný, v ktorom chceme hovoriť na tému našich dlžôb a ich splácaní.

Pri voľbe témy nás inšpiroval prejav švédskej spisovateľky Selmy Lagerlöfovej, ktorý predniesla pri preberaní Nobelovej ceny za literatúru v Štokholme v roku 1909. Hovorila v ňom o svojich pocitoch a myšlienkach, ktoré mala cestou do Štokholmu. Hovorila v ňom, že z preberania ceny mala trému. Žila v ústraní vo Värmlande a z veľkej spoločnosti mala strach. Svoje obavy zaháňala spomienkami. Veľmi jej prišlo ľúto, že tejto udalosti sa nedožil jej milovaný otec. V rozjímaní počas jazdy vlakom tichou nočnou krajinou ju napadla myšlienka v duchu navštíviť otca a zvestovať mu túto novinu. Určite bude mať veľkú radosť. Vybrala sa teda za otcom, ale pri stretnutí mu nepovedala hneď dôvod svojej návštevy. Oslovila otca tým, že prišla za ním s prosbou o radu.

„Ide o to, že som sa dostala do veľkých dlhov“ - začala. „Budem rada, ak mi pomôžeš, lebo iste je to od samého začiatku tvoja vina. Spomínaš, ako si sedával pri klavíri a spieval si nám deťom Bellmanove piesne, pamätáš sa, že si nám každú zimu dal dva razy čítať Tegnéra, Runeberga a Andersona? Takto som sa dostala do prvej veľkej dlžoby. Otec, ako sa im mám odplatiť, že ma naučili milovať povesti, hrdinstvo, rodnú zem a ľudský život vo všetkej veľkosti a úbohosti?“ Potom spomenula ďalších svojich veriteľov - potulných vandrovníkov a ich piesne, starých ľudí v ťažkých chalúpkach na okraji hôr, ktorí rozprávali o škriatkoch, troloch a unesených pannách, o legendách, prírode aj umení, ktoré ju obohacovali a rozširovali život, ako aj o svojich učiteľoch, ktorí ju vychovávali i karhali, autorov mnohých kníh, ktoré opodťovali jej sny, a mnohých ďalších, ktorí jej pomáhali a podporovali. Hovorila aj o jej dlhu čitateľom „... až po školáčikov, ktorí mi zosmolili podakovanie za Nilsa Holgerssona. Čo by dnes bolo so mnou, keby ľudia neboli moje knihy čítali?“ - pýtala sa.

Keď už spisovateľka konečne povedala o získaní Nobelovej ceny, otec so slzami radosti v očiach ukončil rozhovor konštatovaním, že sa mu nechce „dumať nad vecami, na ktoré nevie nikto na nebi ani na zemi dať odpoveď“. Odpoveď však na tieto otázky dala sama spisovateľka - svojím životom, prácou, tvorbou a dieťami, ktoré sa tiež stali „dlhmi“ ďalších generácií.

Rozhovor spisovateľky je fiktívny, ale vystavaný na veľkej a pevnej životnej múdrosti. Nabáda nás, aby sme zalistovali v svojej knihe života a bilancovali v nej položky Má dať a Dať. Porovnávali v nej naše dlhy, čím nás obohatili naši predchodcovia, ako narábame s vytvorenými hodnotami, s tým, čo sme dávali a dávame my, čím sami prispievame do spoločnej pokladnice a čo necháme generáciám budúcim. Platí to aj v oblasti zberateľstva.

Ak použijeme umeleckú fikciu S. Lagerlöfovej, potom aj v tomto roku ponúkame príležitosť tým, ktorí chcú splácať svoje dlhy spoluprácou na tvorbe Zberateľa. Článkami, ohlasmi, pripomienkami alebo „len“ účasťou v súťaži. Splatiť dlh našim predchodcom a byť veriteľmi našim nasledovníkom. Redakcia.

O našich dlžobách a ich splácaní

NOVÉ VYDANIA ZNÁMOK SR

■ Majster Pavol z Levoče: Státie sv. Jakuba Staršieho

Ministerstvo dopravy, pošt a telekomunikácií SR schválilo s platnosťou od 18.12.2002 vydanie príležitostnej poštovej známky Majster Pavol z Levoče (okolo 1470-1542): Státie sv. Jakuba Staršieho (hlavný oltár chrámu sv. Jakuba v Levoči, reliéf na krídlach oltára, drevo, polychrómovanie) z emisného radu Umenie s nominálnou hodnotou 20 SK. Rytckú transkripciu diela vytvoril Martin Činovský. Známkou vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a.s., 5-farebnou ocelotlačou z plochých dosiek na PL so 4 známami a dvoma nepotlačenými kupónmi. Náklad známok: 160 000 ks. Súčasne bola vydaná obálka prvého dňa vydania s príležitostnou pečiatkou s domicilom Levoča. Na FDC je detail sochy Panny Márie z mariánskeho oltára levočského chrámu. FDC vytlačila tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava, ocelotlačou z plochej dosky v náklade 6 tisíc kusov. © MDPT SR a Slovenská pošta, š.p., 2002. Poradové číslo známky je 282

Kto bol Majster Pavol z Levoče?

Keby sme urobili anketu s otázkou, kto bol Majster Pavol z Levoče, iste by sme s prekvapením zistili, že na otázku nevedia dať presnejšiu odpoveď nielen mnohí Slováci, ale ani mnohí Levočania. A to aj napriek tomu, že hlavné námestie nesie jeho meno a že je to práve dielo Majstra Pavla, ktoré do mesta privádza tisíce turistov ročne a pomáha Levočanom žiť. A to napriek tomu, že Majster Pavol je autorom najvyššieho gotického oltára sveta. Význam tohto umelca pre Slovensko si však uvedomuje naša pošta, ktorá už aj doteraz vydala viacero známok s motívom jeho diela a v súčasnosti vydáva ďalšiu poštovú známku venovanú Majstrovi Pavlovi.

Kto teda bol ten Majster Pavol? Nepoznáme ani len jeho priezvisko, preto namiesto priezviska používame preň meno mesta v ktorom žil a pôsobil, teda meno Levoče. Mohol pochádzať z Nemecka, Francúzska či z Talianska. Nie je dokonca vylúčené ani to, že sa narodil v Levoči, tu sa vyučil remeslu, potom sa vybral na vandrovku ako mu to prikazovali cechové predpisy a vrátil sa opäť do Levoče. Vieme o ňom, že sa v Levoči objavil krátko po roku 1500 už ako vyspelý umelec. V Levoči žil náš Majster Pavol najneskôr od roku 1506. Vtedy bol totiž prijatý za člena Bratstva Božieho Tela, ktorého členmi boli najvýznamnejší meštania. Keď bol Pavol prijatý do toho spolku, už tu musel byť usadený a akiste aj ženatý. Pavol sa priženil do rodiny vysoko váženého občana a viacnásobného richtára mesta Melchiora Messinslohera - Polirera. Mal tri dcéry a jedného syna Lukáša. Práve v súvislosti s týmto synom sa Pavol poslednýkrát písomne spomína v roku 1537.

O Majstrovi Pavlovi sa nám vcelku nezachovalo mnoho dokumentov. Vieme, že v rámci Bratstva Božieho Tela bol v rokoch 1515 – 1517 členom jeho predstavenstva,

tzv. starejším. Vieme, že okrem rezbárskej práce obchodoval aj s vínom. V tej dobe ku každému domu na námestí patrili aj polia a lúky. Aj Pavol mal ovocnú záhradu pred Košickou bránou. Okrem toho mal v chotári mesta 4 polia v celkovej výmere asi 3,6 ha. V rokoch 1526 – 1531 si spolu s viacerými spoločníkmi prenajímal lúky na kosenie sena. To poukazuje na to, že buď choval viac dobytku, alebo si privyrábal aj ako povozník alebo ako medzinárodný kupec.

Pavol bol nepochybne známou osobnosťou v Levoči najmä po tom, čo vyhotovil hlavný oltár. Preto udivuje, že sa v podstate málo zúčastňoval na verejnom a politickom živote Levoče. Za člena mestskej rady bol zvolený len raz, v roku 1527. Bol v nej však len krátko, pretože už 28. februára 1528 v mestskej rade nebol.

V roku 1967, keď si Levoča i Slovensko pripomínali 450 rokov od dokončenia levočského hlavného oltára, sa podarilo identifikovať aj Pavlov dom. Je to dom č. 20 na námestí. Dnes je v ňom Múzeum Majstra Pavla. Zo skromného domu vidieť, že Pavol nepatrí medzi najväčších boháčov Levoče. A napriek tomu bol boháčom. Boháčom umenia. Bohatstvo jeho ducha, vyjadrené v plastikách i v oltárnych architektúrach obdivujeme doteraz.

Dielo Majstra Pavla je rozsiahle. Jeho diela – priame alebo nepriame – môžeme obdivovať okrem Levoče aj v Banskej Bystrici, Bardejove, Prešove, Sabinove, Lubici, Slovenskej Vsi, Strážkach, Spišskej Novej Vsi, Spišských Vlachoch, v Sásove, Okoličnom, Chyžnom a Mlynici. V mnohých prípadoch ide o kompletné oltáre. Zaujímavé je, že Pavol vyrábal na objednávku oltáre v slohu gotickom, ale aj v slohu renesančnom. Vidieť to najmä na oltári sv. Jána v Levoči, ktorý si u neho objednal známy humanista a učenec, levočský rodák a tunajší farár Dr. Ján Henckel.

Výstava otázka, čo je takou zvláštnosťou Majstra Pavla? V čom sa líši od ostatných súdobých umelcov, v čom ich prevyšuje? Isté týchto vecí je mnoho. Poukážme však len na niektoré z nich:

Perfektná architektúra jeho oltárov. Vychádza zo sústavy trojuholníkov a kružníc. Jeho oltáre sú akoby šité priamo na mieru. Dôkazom toho je najmä hlavný oltár sv. Jakuba, ktorý priam ideálne zapadá v podstate malý priestor levočského presbytéria. Podľa nemeckého znalca gotiky prof. Schindlera je práve architektúra dominantnou súčasťou Pavlovho majstrovstva. Práve jasná architektonická koncepcia dáva jeho oltárom takú vznesenosť, taký majestátnosť.

Pavol žil v dobe, keď gotika ustupovala renesancii. Mnoho jeho sôch ešte vyhotovil manieristicky. Na mnohých však už presvitať realizmus, individualita. Zaujímavé sú jeho sochy madon alebo svätíc. Pavol ich nepredsta-

vuje ako mladé nevinné dievčatka, ale ako zrelé, krásne, sebedomé ženy. Okrem toho Pavol používal ako predlohu už skutočnú prírodu. Na levočskom hlavnom oltári je vyobrazená nielen Mariánska hora s kostolíkom, ktorý vtedy bol na nej, nie je tu len obraz Levoče s jej hradbami a kostolmi, ale je tu aj najstaršie veľmi presné vyobrazenie Vysokých Tatier. Ak sa máme vrátiť k Pavlovým sochám, nepoznáme umelca, ktorého sochy by boli také vznešené, vyrovnané, elegantné ako sochy Pavlova. Všetky Pavlove diela majú pevnú, do seba uzavretú ideu, ikonografiu. Z technickej stránky reštaurátori neprestali zasnuť nad precíznosťou jeho práce. Jeho rezba je presná, jasná a hlboká. Pri zlatení používal zvláštnu veľkosť zlatých fólií. Nevieme, či zlatenie robil sám, alebo jeho tovariši. V každom prípade zamestnával perfektných ľudí, či už rezbárov, alebo maliarov.

Dalo by sa hovoriť aj o iných charakteristických znakoch jeho tvorby. Na to sú však povolanejší, historici umenia. Nám postačí, keď si uvedomíme, aká svetová osobnosť v Levoči žila a tvorila. A práve skutočnosť, že sa jeho dielo opäť objavuje na poštovej známke, nepochybne pomôže poznať a propagovať jeho diela i samotnú Levoču na Slovensku i na celom svete □ **Ivan Chalupský**

■ Deň poštovej známky - NITRAFILIA 2003

Emisnú činnosť MDPT SR A SP v roku 2002 ukončila 18. decembra príležitostná poštová známka „NITRAFILIA“ z emisného radu Deň poštovej známky s nominálnou hodnotou 10 Sk a s pripojeným kupónom. Na známke je symbolická kresba (lupa, známka, odlietavajúci rybník), nápis

Deň poštovej známky (pod lupou) a NITRAFILIA. Na kupóne je kompozícia s motívom veže nitranského kostola a archeologických pamiatok. Autorom výtvárnych návrhov emisie je Rudolf Cigánik, ktorý vytvoril i rytiny emisie. Znáмка bola vytlačená PTC Praha, a.s., rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hlbočotlačou na PL po 30 známkach a 40 kupónoch. Na FDC s domicilom Nitra je symbolická kresba (dievča s holubicou, archeologické nálezisko, silueta kostola). FDC vytlačila tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava ocelotlačou z plochej dosky v náklade 6 tisíc kusov. © MDPT SR a Slovenská pošta, š.p., 2002. Znáмка má č. 283.

Medzinárodná filatelistická výstava NITRAFILIA 2003 sa uskutoční za účasti vystavovateľov filatelistických zväzov Višegrádskej štvorky, predstavia sa i pozvané exponáty ostatných európskych a zámořských krajín. Bude sa konať na výstavisku Agrokomplex Nitra v dňoch 11. až 15. júna 2003. Sprievodným programom budú zasadnutia filatelistických zväzov Višegrádskej štvorky, vedenia Medzinárodnej únie technických múzeí, Medzinárodný kongres mladých filatelistov V4, holubia pošta, balónová pošta, dostavníková pošta, vojenská (poľná) pošta a vyhodnotenie ankety Najkrajšia slovenská poštová známka roka 2002. Svojimi exponátmi sa predstaví Poštové múzeum a Košické Technické múzeum.

■ 10. výročie Slovenskej republiky

Pri príležitosti 10. výročia Slovenskej republiky bola vydaná príležitostná poštová známka nominálnej hodnoty 20 Sk v PL so šiestimi známkami. Na známke, ktorá bola vydaná 1.1. 2003, je štátny znak a mladá rodina, medzi dvoma trojicami známkov je symbolická kresba. Autorom výtvárnych návrhov emisie je Jozef Baláž. Grafickú úpravu, rytiny známky a kresby vytvoril Martin Činovský. Známkami boli vytlačené PTC Praha, a.s., ocelotlačou z plochých dosiek v kombinácii s ofsetom v náklade 300 tisíc kusov. FDC so symbolickou kresbou J. Baláža, líniovou rozkresbou M. Činovského vyryl F. Horňák, tlač TAB, s.r.o., Bratislava ocelotlačou z plochej dosky, domicil Bratislava, náklad 6 tisíc kusov. © MDPT SR a Slovenská pošta, š.p., 2003. Poradové číslo známky je 284.

Poštová známka tematicky čerpá z článku 41 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý stavia pod ochranu zákona manželstvo, rodičovstvo a ro-

dinu, ktoré patria k najvyšším mravným hodnotám a sociálnym inštitúciám. Táto ušľachtilá myšlienka, opierajúca sa podľa Preambuly Ústavy SR o kultúrne dedičstvo našich predkov, je rozvinutá v

ilustrácii na obálke prvého dňa vydania, kde dominujú štátne symboly - štátna vlajka, štátna pečať a štátna hymna vo forme skráteného notového zápisu.

CDV, COB, CSO, NL, ZZ

■ ZZ: Vianoce - Betlehem z R. Lesnej

S vianočnými známkami nominálnej hodnoty 5,50 Sk, vydanými 8.11.2002, boli vyhotovené aj známkové zošitky s počtom desať známkov. Obal zošitka má tradičnú úpravu: Na prednej strane ilustračnú kresbu - detail z Betlehema v Rajeckej Lesnej, na zadnej strane informácie údaje o predajniach SP, OZ TÚP Pofis. Predajná cena zošitka je 55 Sk. Náklad na zošitku nie je uvedený.

■ NL: 30. výročie letu Apollo 17

Hárček so známkou a kupónom vydaný k 30. výročiu kozmického letu misie Apollo 17 na mesiac, ktorého veliteľom bol A. A. Cernan, Američan slovenského pôvodu, bol vydaný aj na nálepnom liste. NL je vyhotovený v štandardnej úprave s kresbou portréta kozmonauta na pozadí americkej zástavy.

■ **CDV 83 a 84: Summit NATO, Slovenské tenistky - víťazky FED CUP, Zohor**

Slovenská pošta, š. p, pri príležitosti summitu NATO v Prahe vyhotovila prítláč na poštovom lístku PL 72 Doprava na Dunaji 10 Sk s mapou Slovenska, štátnym znakom, logom NATO a textom „Historické rozhodnutie o pozvaní Slovenskej republiky za člena Organizácie severoatlantickej zmluvy“. Vytlačené číslo PL je 83, cena 12,80 Sk.

**Slovenské tenistky na svetovom vrchole
- víťazky FED CUP 2002 -**

Janette Husárová, Henrieta Nagyová, Daniela Hantuchová, Martina Suchá
nehrajúci kapitán: Tomáš Malík

Foto: TASR

Druhá prítláč bola vydaná na PL 82 Slavkovský štít 5,50 Sk. Prítláč tvorí farebná fotografia družstva slovenských tenistiek a text: SLOVENSKÉ TENISTKY NA SVETOVOM VRCHOLE - VÍŤAZKY FED CUP 2002 / Janette Husárová, Henrieta Nagyová, Daniela Hantuchová, Martina Suchá a nehrajúci kapitán: Tomáš Malík. Vytlačené číslo PL je 84, cena 8,50 Sk.

Dňa 17. januára 2003 má byť vydaný poštový lístok ZO-BOR so známkou nominálnej hodnoty 8 Sk (na návrhu je 7 Sk). Autorom výtvarného návrhu je Karol Felix, tlač PROMPT Bratislava, predajná cena 9 Sk.

■ **COB: 10 ROKOV SLOVENSKEJ POŠTY**

MDPT SR schválilo s platnosťou od 1. januára 2003 vydanie celinovej obálky so známkou v hodnote 12 Sk. Na známke je zobrazené logo Slovenskej pošty, š.p. Autorom návrhu je Martin Činovsky, známku na celinovú obálku vytlačila hĺbkotlačou v kombinácii s ofsetom tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava. Predajná cena obálky je 13 Sk. Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP Bratislava vydalo dňa 1.1.2003 túto príležitostnú celinovú obálku s prítláčom v ľavej dolnej časti obálky. Prítláčový motív spracoval M. Činovsky a vytlačila ho ofsetom tlačiareň KNIHTLAČ, Zohor. Predajná cena obálky s prítláčom je 17 Sk.

■ **CSO: 10 ROKOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

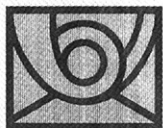
SLOVENSKO

SERVICE DES POSTES - VEC POŠTOVEJ SLUŽBY

ministerstva, obálka rozmerov 220 x 110 mm je vytlačená na žltkastom papieri □ Rubriku pripravil vkn

SLOVENSKO

12 Sk

NOVÉ MINCE

Bimetalová pamätná minca 10 000 Sk 10 rokov SR

Národná banka Slovenska pri príležitosti 10. výročia vzniku Slovenskej republiky vydala do obehu pamätne bimetalové mince v hodnote 10 000 Sk. Desatísicikorunák má tvar štvorca so zaoblenými vrcholmi. Na vytvorenie výtvarného návrhu na pamätnú mincu bola vypísaná verejná anonymná súťaž, do ktorej bolo predložených 17 návrhov. Odborná komisia, ktorá je poradným orgánom guvernéra NBS, udelila prvú cenu návrhu L. Cvengrošovej, ktorý súčasne navrhla na realizáciu.

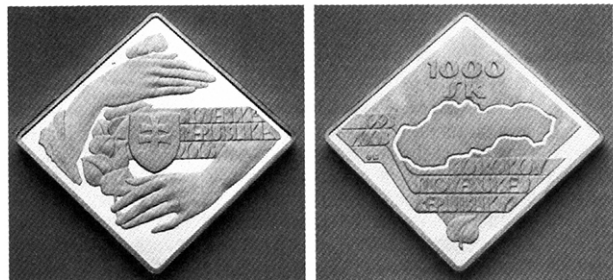
Na líčnej strane uprostred mincového poľa je paládiová platnička s vyobrazením hlavy dievčata, okolo ktorej je zlatá platnička v opise zľava doprava názov štátu SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Pod paládiovou platničkou je vyobrazený štátny znak, nad platničkou lipový list a letopočet 2003 a pri bočných vrcholoch opäť lipové listy.

Na rube uprostred na paládiové platničke je vyobrazená silueta bratislavského hradu, okolo ktorej je na zlatej platničke v opise text 10 ROKOV / SLOVENSKEJ REPUBLIKY. V pozadí je obrýs mapy Slovenskej republiky, ktorý v ľavej časti dopĺňa prezidentská štandarta s lipovým listom a v pravej časti lipová ratolesť. Pri hornom vrchole sú lipovým listom oddelené letopočty 1993 a 2003. Označenie hodnoty 10 000 Sk je v dolnej časti mince, nad označením nominálnej hodnoty vľavo je značka Mincovne Kremnica (MK) a vpravo sú iniciály autorky výtvarného návrhu Ludmily Cvengrošovej (cv). Hrany mince sú prerušované vrúbkovanými a striedajú sa v nich tri vrúbkované polia s dvoma hladkými poliami. Hrany zaoblených vrcholov sú hladké.

Minca je ražená zo zlatej štvorcovej platničky zo zliatiny obsahujúcej 900 dielov zlata, 75 dielov striebra a 25 dielov medi. Do stredu tejto platničky je vložená okrúhla paládiová platnička s rýdzosťou 999. Hmotnosť mince je 18,835 g (zlata 17,280 g a paládia 1,555 g), rozmer mince je 29,5 x 29,5 mm, opísaný priemer mince je 40,0 mm, priemer paládiové platničky je 11,0 mm, polomer zaoblenia vrcholov je 2,0 mm a hrúbka mince je 1,75 mm.

Strieborná pamätná minca 1 000 Sk 10 rokov SR

Národná banka Slovenska pri príležitosti 10. výročia vzniku Slovenskej republiky vydala do obehu pamätne strieborné mince v hodnote 1 000 Sk. Podobne ako bimetalová minca, aj strieborná pamätná minca má tvar štvorca so zaoblenými vrcholmi. Verejnej anonymnej súťaže sa zúčastnilo 22 výtvarných návrhov. Prvé miesto a návrh na realizáciu získal návrh Miloša Vavru.

Na líčnej strane uprostred mince je štátny znak, vedľa v dvoch pruhoch názov štátu SLOVENSKÁ REPUBLIKA a pod ním letoopočet 2003. V hornej a spodnej časti mince je kompozícia objímajúcich rúk, ktorá je v ľavej časti doplnená štylizovanou lipovou ratolesťou.

Na rube mince je vyobrazený obrys mapy Slovenska, nad ním označenie nominálnej hodnoty 1 000 Sk, vľavo letoopočet 1993 a 2003, vľavo dole v troch pruhoch text 10 ROKOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Pri spodnom rohu je lipový list. Značka Mincovne Kremnica (MK) a štylizované iniciály autora M.Vavru (MV) sú vpravo pod letopočtom 2003. Hrany mince sú prerušované vrúbkované a striedajú sa v nich štyri vrúbkované polia s tromi hladkými poliami. Hrany zaoblených vrcholov sú hladké.

Tisícikorunák je ražený zo striebra s rýdzosťou 999. Jeho hmotnosť je 62,207 g, rozmer 43,6 x 43,6 mm, opísaný priemer 60,0 mm, polomer zaoblenia 2,0 mm a hrúbka 4,10 mm □ Pripravil vkn

NOVÉ PEČIATKY

V dnešnom čísle prinášame informáciu o používaní 37 príležitostných pečiatok, ale všetko v termíne, ktorí už čitatelia v čase vydania časopisu nemôžu stihnúť. Žiaľ, tieto informácie sme nemali k dispozícii tak, aby sme ich mohli uverejniť už v decembrovom čísle. Zberateľom pečiatok odporúčame sledovať informácie na webovej stránke Slovenskej pošty: www.pofis.sk

10 ROKOV SLOVENSKEJ POŠTY

Dňa 1. januára 2003 boli používané na 37 okresných resp. vybraných poštách príležitostné pečiatky 10 rokov slovenskej pošty. Pečiatky majú grafickú úpravu so štylizovanými prvkami slovenského štátneho znaku a poštovej trubky □ Jozef Soukup

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE

Košice: 10. výročie vzniku SR, Zachráňme Tibet II

K 10. výročiu vzniku Slovenskej republiky košíckí filatelisti vyhotovili prítláč. Jednu na PL 82 Slavkovský štít 5,50 Sk s kresbou mapy Slovenska a znaku Slovenskej republiky, druhú prítláč na celinovej obálke s pohľadom na večerné rozsvietené Košice s chrámom sv. Alžbety a štátnym znakom. Dňa 4. januára 2003 bola vyhotovená ďalšia, v poradí druhá prítláč zo série Zachráňme Tibet (Save Tibet) na CDV 62 Poštový motív

5,50 Sk. Na prítláči je logo kampane a pohľad na kláštor Phunchog. Prítláč dala vyhotoviť firma Canopus v spolupráci s košíckymi filatelistami □ vg

Z NOVINIEK NAŠICH SUŠEDOV

ČR: Slohový nábytok, Umenie,
10. výročie republiky

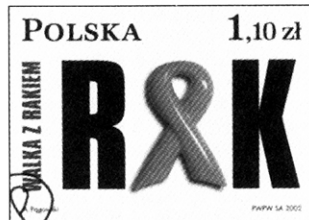

Ministerstvo dopravy a spojov Českej republiky vydalo 11. 12. 2002 4-známkovú emisiu **Zberateľstvo - slohový nábytok**. Na známke 6,40 Kč je baroková stolička z konca 17. storočia (na FDC rokokový stolík), na známke 9 Kč empírový šijací stolík cca z roku 1820 (na FDC kolíska biedermaierského slohu), na známke 12 Kč toaletný stolík cca z roku 1860 (na FDC secesné sedadlo) a na známke 17 Kč kreslo české art deco z roku 1923 (na FDC kreslo v štýle rondo kubizmu). Autorom výtvarných návrhov a rytín je Bedřich Housa. Tlač známok - ocelotlač kombinovaná štvorfarebnou hĺbkotlačou, tlač FDC jednofarebná ocelotlač z plochých dosiek. Kat. čísla 0339-0342 ■ Emisia **Umenie** prináša výtvarný prepis obrazu Jaroslava Panušku (1872-1958): Opustená, grafická úprava a rytina M. Srb na známke 12 Kč, obraze Mikuláša Aleša (1852-1913): Sv. Václav, GÚ a R Miloš Ondráček na známke 20 Kč a obraze Jána Petra Molitoru (1702-1757): Podobizň mladého muža s lutnou, GÚ a R Václav Fajt na známke 26 Kč. Prvá známka bola vytlačená OTP v kombinácii so štvorfarebným ofsetom, dve ďalšie päťfarebnou OTP. Katalógové čísla 0343-0345.

pod ním je umiestnená známka s nominálnou hodnotou 25 Kč. Na známke je socha Českého leva vytvorená Josefom Maxom roku 1852 ako súčasť pomníka českým vojakom padlým v Taliansku roku 1848. Samotný lev bol niekoľkokrát premiestnený a teraz je v oblúku Chotkové ulice oproti Jelenej priekope. Návrh Otakar Karlas, rytina Bohumil Šneider, dátum vydania 1.1.2003. Tlač OTP kombinovaná dvojfarebným ofsetom. Katalógové číslo 0346 □ vkn

Poľsko: 50 rokov TV, Boj proti rakovine, Vianoce

Z bohatej známkovkej produkcie sme na ukážku vybrali tri emisie. **50. výročie založenia Poľskej televízie** sa pripomína štyrmi známkami, každá nominálnej hodnoty 1,10 zł, ktoré boli vydané 25.10.2002. Známky boli vydané súťažou na hárčeku v náklade 860 tisíc kusov. Podtlačou hárčka je televízny monoskop, rovnako ako na obálkach FDC (jeden čiernobiely, druhý farebný z roku 1994). Na známkach sú titulné strany obrazovky štyroch obľúbených relácií - „TV Novinky“ o programoch televízie, „TV divadlo“ s adaptáciami prozaických diel i poézie, filmov, divadelných predstavení, „Pegaz“ - kultúrno-publicistická relácia a „Teleranek“ - magazín pre mládež. Výtvarné návrhy: Janusz Wysocki ■ Ten istý deň bola vydaná aj známka hodnoty 1,10 zł **Boj proti rakovine**. Základným motívom známky, ilustrácie na FDC i príležitostnej pečiatky je medzinárodný emblém boja proti rakovine. Autor emisie A. Pagowski, tlač ofset v PL s 20 známkami, náklad 400 tisíc kusov ■ Dve príležitostné známky **Vianoce** Poľská pošta vydala 27.11. 2002. Námet oboch známok (1,10 a 2 zł) je podobný - farebné vianočné ozdoby na stromčeky, na ktorých sú namaľované vianočné motívy (zasnežená dedinka s kométou, anjel). Návrhy emisie vytvoril M. Kamler, tlač ofsetom v PL po 20 známkach, náklad 21,7, resp. 3 milióny kusov □ vkn

10. VÝROČÍ ČESKÉ REPUBLIKY

■ Česká republika 10. výročie svojho vzniku pripomenula príležitostným hárčekom rozmerov 78 x 116 mm. Hornú časť hárčka tvorí veľký štátny znak a text,

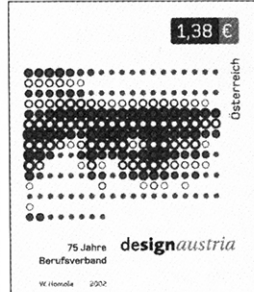
Rakúske vydania v novembri 2002

November je už tradične v rakúskej známkovkej tvorbe posledným edičným mesiacom. Tak to bolo aj v roku 2002, kedy Rakúsko vydalo 4 známky. Prvá z nich potešila zberateľov motoristických motívov. Zobra-

zuje **motocykel PUCH 175 SV**, dlho najpopulárnejší motocykel v Rakúsku a Nemecku (napríklad v rokoch 1953-1967 ich bolo vyrobených a predaných vyše 81 tisíc kusov). Múzeum motocyklov v Eggenburgu vlastní vyše 320 historických motoriek. Známku navrhla Maria Siegllová, má nominálnu hodnotu 0,58 € a vydaná bola 8.11.2002 ■ Druhá

známka má kresbu riešenú hypermoderné. Je venovaná propagácii výsledkov činnosti Rakúskeho zväzu užitočnej grafiky s názvom **Design Austria**. Je to už druhá známka venovaná jeho tvorbe (predtým tvorba moderného nábytku - stolička). Autorom návrhu je Wolfgang Homola, má hodnotu 1,38 € a dátum vydania 15.11.2002 ■ Zaujímavý námet má tretia známka (0,58 €). Je to kresba z populárneho seriálu **trinásťročných hrdinov - Philisovcov**. Známkou svojím spôsobom propaguje filateliu medzi mládežou. Dievča je vášnivou pisateľkou

Bohu na výsostiach. Je to časť plastiky nad jaskyňkami Betlehemu v kostole v tirolskej obci Thaur, ktorá sa považuje za najstaršiu v kraji. Autorom plastiky je ľudový sochár mnohých rakúskych jaskýňiek Rómeo Speckbacher (1889-1972). Návrh známky a rytinu vyhotovil prof. Werner Pfeiler. Známkou hodnoty 0,51 € bola vydaná 29. novembra 2002. Okrem vianočnej pečiatky, ktorú používala pošta v Christkindl, v obci Thaur sa používala pečiatka s celkovým pohľadom na Betlehem □ Zc

Novinky z Ukrajiny

Na deň 23. augusta 2002 pripravila Ukrajinská pošta vydanie emisie príležitostných známok Priekopníci letov do vesmíru. Hodnota 40k prináša portrét J. Kondratjuka (O. Sargeja, 1897-1942), autora základnej schémy letu umelej družiny k Mesiacu. Druhá hodnota 45k predstavuje M. Jangela (1911-1971) a náčrt rakety SS-18, zapísanej do Guinnessovej knihy rekordov. Hodnota 50k je venovaná M. Kibalčikovovi (1853-1881) a jeho schéme reaktívneho lietajúceho aparátu. Najvyššia hodnota séria 70k prezentuje

S. Koroljova (1907-1966) a jeho účasť na vypustení prvej umelej družice Zeme. Na všetkých známkach je umiestnený emblém vesmírnych letov. Dve nižšie hodnoty boli vydané v náklade 500 tisíc kusov, dve vyššie po 300 tisíc kusov. Kat. č. Mi. 526-29.

Obľúbený námet Ukrajinskej pošty - fauna - zaznamenal 6.9.2002 ďalšie dva prírastky, a to emisiou živočíchov Čierneho a Kaspického mora. Faunu prv menovaného mora reprezentuje jeseter čiernomorský (Hugo hugo ponticus) a druhého tuleň kaspický (Phoca caspica). V známkových obrazoch sa našlo miesto aj na schematickej mapke oboch morí, významnú precíznymi líniami. Nominálna hodnota oboch známok je 75k. Boli vytlačené ofsetom v malých TL po štyroch dvojiciach a v známkovom zošitku po dvoch dvojiciach □ ilk

SPRÁVY · OZNAMY

■ Košice v znamení jubilea a dňa známky

Stalo sa už pravidlom, že východoslovenskí filatelisti si každoročne organizujú svoj Deň poštovej známky. Ved ten oficiálny, ktorý býva v Bratislave (tentoraz v Nitre), máme poriadne ďaleko. Tentoraz sa naša oslava trochu presunula na skorší termín. Bolo to preto, lebo sa spojila s oslavou 80. výročia organizovanej filatelie v Košiciach.

Slávnosť sa uskutočnila 7. decembra 2002 v Slovenskom technickom múzeu v Košiciach. Viedol ju prof. Imrich Maraček, tajomník KF 54-01 Košice. Atmosféru slávnosti veľmi vhodne spríjemňovali svojimi hudobnými vstupmi členovia Štátneho divadla v Košiciach. Veľmi podnetný odborný príspevok o organizovanej filatelii v Košiciach predniesol PhDr. Vla-

dimír Chmelár. Slávnostné príhovory a pozdravy predniesli aj prítomní zástupcovia partnerských organizácií, zo Združenia klubov filatelistov východoslovenského regiónu (D. Evinic), Slovenskej pošty, o.z., Košice, Slovenského technického múzea v Košiciach (Ing. Labanič), aj z nitrianskeho klubu filatelistov (Ing. J. Maniaček st.). Boli prečítané aj zdravice od predsedu ZSF doc. Flocha a dr. S. Zrubca z Bratislavy, ktorí sa na slávnosti nemohli zúčastniť. Na záver oficiálnej časti osláv boli odovzdané Čestné uznanie za zásluhy o rozvoj košickej organizovanej filatelie a vyhodnotené aktivity mládežníkov východoslovenského regiónu. Tiež sa prítomní dozvedeli od MVDr. Bárda, CSc. o plánoch košických filatelistov v roku 2003, v ktorom sú hlavnými akciami XX. Dni filatelie Slovenska a dve výstavy - IV. Mestská filatelisticko-filokartistická výstava KOŠICE 2003 a Regionálna výstava poštových známok mladých filatelistov. Neoficiálna časť slávnosti patrila ako každý rok malému občerstveniu a neformálnym priateľským stretnutiam hostí a zástupcov klubov filatelistov z celého regiónu. Slávnostne ovzdušie dotvárala činnosť príležitostnej poštovej priehradky. Krásne obálky a poštové lístky s príťažlivými opečiatkovanými príležitostnou poštovou pečiatkou, nám budú trvalo pripomínať túto milú oslavu, za ktorú jej organizátorom patrí naša vďaka. □ Zdeněk Baliga

históriu. Magnetom pre návštevníkov je zariadenie vojenskej pošty z druhej polovice 20. storočia, poľné telefónne ústredie, poľný telefón TP-25, výplatný stroj Francotyp, originály i kópie poštových máp z rôzneho obdobia, staré poštové štíty, predmety zachované z činnosti autoposty, vlakovej i lietadlovej pošty, rovnošaty, listové váhy, atď. Výstava je rozdelená do niekoľkých častí. Jedna z nich je venovaná starým rádioprijímačom a televízorom. Výstava je otvorená do 20. februára 2003 □ vkn

Čestné uznanie za významný podiel na rozvoji košickej organizovanej filatelie pri príležitosti 80 rokov organizovanej filatelie v Košiciach udelil Klub filatelistov 54-01 aj nášmu časopisu. Sme radi, že sa Zberateľ v metropole východného Slovenska stretáva s veľkou priazňou zberateľov, čo potvrdzuje aj stále väčší počet dopisovateľov a spolupracovníkov redakcie. Ďakujeme za uznanie našej práce a do ďalšej osemdesiatky košíckym filatelistom želáme mnoho úspechov! Redakcia

■ Levočská inaugurácia

V minulom roku boli v slovenskej známokovej tvorbe veľmi bohato zastúpené spišské námety. Boli vydané štyri známky, pričom Levoča z nich mala dve - výplatnú (18.4.2002) a príležitostnú z emisného radu Umenie (18.12.2002). Námetom tejto známky je dielo Majstra Pavla z Levoče „Státie svätého Jakuba staršieho“ - tabuľa z hlavného oltára levočského chrámu svätého Jakuba. Realizácia známky sa veľmi dobre podarila. Veď sa v nej odráža dielo dvoch majstrov z Levoče - Majstra Pavla a majstra Martina Činovského.

■ Slávnostné zhromaždenie v Nitre

Vrcholným podujatím tohtoročného Dňa slovenskej poštovej známky a filatelie bolo slávnostné zhromaždenie, ktoré sa uskutočnilo na Mestskom úrade v Nitre. Bolo spojené so slávnostnou inauguráciou novej známky, ktorej námet je zameraný na Medzinárodnú filatelistickú výstavu NITRAFILA 2003. Pri tejto príležitosti sa uskutočnila o pripravovanej výstave aj tlačová beseda. Bohatý program podujatia účastníkom speštrili nové známky, príležitostné známky a ďalšie filatelistické materiály. Napríklad aj vyobrazená farebná pohľadnica z reprodukciami návrhu R. Cigánika na tohtoročnú známku, ktorou nás pozdravil predseda organizačného výboru výstavy NITRAFILA 2003 M. Naršík □ vkn

■ Výstava zo zbierok Poštového múzea

V priestoroch Slovenskej pošty, š.p., Poštového múzea v Banskej Bystrici je od októbra minulého roka otvorená výstava trojrozmerných predmetov, ktoré budú zaujímať najmä záujemcov o poštovú

Práve preto sa uvedenie tejto známky do poštovej predádzky nemohlo uskutočniť bez patričnej oslavy. K inaugurácii tejto známky sa 18. decembra zišli nielen filatelisti, ale aj všetci priaznivci umenia z celého okolia. Autenticnosť doby Majstra Pavla dotváralo aj prostredie Spišského múzea v Levoči i hudobný doprovod inaugurácie. Po privítaní účastníkov sme si vypočuli dobovú spomienku tovaríša Majstra Pavla na čas, keď Majster Pavol dokončil po 18 rokoch práce hlavný oltár chrámu svätého Jakuba v Levoči. Novú známku predstavila prítomným Ing. Jarmila Brichtová, riaditeľka odboru pošty MDPT SR. Prítomných veľmi podrobne a zaujímavo zoznámil so životom a dielom Majstra Pavla doc. Ivan Chalupský, ktorý podal vynikajúci výklad pri prehliadke chrámu svätého Jakuba. Účastníci si mohli na vlastné oči skonfrontovať známkový prepis s originálom diela Majstra Pavla na hlavnom oltári.

Organizátori k oslave dali vyhotoviť príležitostnú poštovú pečiatku podľa námetu známky. Jej autorom je grafik Ing. Emil Labaj. Tiež pripravili dva druhy obálok s prílohou a pamätný list. Nechýbala ani autogramiáda autora známky □ **Zdeněk Baliga**

Najkrajšia známka roka 2002

Zväz slovenských filatelistov a Slovenská pošta vyhlásujú v spolupráci s redakciami časopisov Zberateľ, Filatelie, Merkur revue, Poštové zvesti a organizačným výborom Medzinárodnej filatelickej výstavy NITRAFLA 2003 verejnú anketu o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka 2002.

Vyhlasenie výsledkov jubilejného 10.ročníka verejnej ankety sa uskutoční v rámci programu výstavy NITRAFLA 2003 dňa 14.júna 2003 v prekrásnom prostredí kostolníka Sv.Juraja v Kostolnoch pod Trbečom.

Účastníci ankety majú možnosť na poštovom lístku alebo pohľadnici odpovedať aspoň na jednu z týchto otázok:

1. **Ktorú slovenskú poštovú známku vydanú v roku 2002 považujete za najkrajšiu?**
2. **Ktorý námet navrhujete na vydanie novej slovenskej poštovej známky?**

Na každú otázku treba uviesť iba jednu odpoveď. Odpovede treba poslať na adresu NITRAFLA 2003, P.O. box 1E, 949 01 Nitra 1, **najneskôr do 31.marca 2003**. Anketový lístok treba výrazne označiť heslom ANKETA 2002. Každý účastník dostane poštový lístok s prílohou najkrajšej slovenskej poštovej známky roka 2002 a bude zaradený do žrebovania o vecné ceny.

Zoznam slovenských poštových známok osobitne neuverejňujeme, pretože sme o nich čitateľov Zberateľa priebežne informovali pri ich vydaní □ (R)

Mineralogické podujatia v I.polroku 2003

Uverejňujeme prehľad podujatí pripravovaných pre zberateľov nerastov a skamenelín v prvom polroku 2003:

- 8.2.2003 **BRATISLAVA - 12.výmenné stretnutie zberateľov minerálov a skamenelín** - Stredisko kultúry, Vajnorská 21
- 29.3.2003 **BRNO - 10.mezinárodný prodejný výstava minerálov, fosílií, šperkov a prírodnin** - Kongresové centrum Brno - Výstavištie

- 4.- 5.4.2003 **BRATISLAVA - Bratislavské mineralogické dni** - Medzinárodná výstava minerálov, fosílií a šperkov z drahých kameňov + výstava: Minerály zo súkromných slovenských zbierok - Cultus - Dom kultúry, Ružinov
- 5.4.2003 **OSTRAVA - Mineralogické setkání** - Ústav Geoniky, Ostrava - Poruba
- 2.- 4.5.2003 **TIŠNOV - 28.mezinárodná expozície minerálov** - Sokolovna a gymnázium v Tišnově
- 17.5.2003 **KOŠICE - 11.mineralogická burza** - Areál Technickej univerzity, Banícky (Deliusov) pavilón, Park Komenského 9
- 7.6.2003 **TRNAVA - „Trnavský šuter“** - Západoslovenské múzeum v Trnave, Múzejné námestie 3.

□ **Prípravil O. Miko**

Výstava slovenských známok vo Varšave

Slovenský inštitút vo Varšave vznikol 13.10.1993 s úlohou popularizovať slovenskú vedu a kultúru v Poľsku. Do jej programu patria výstavy rôzneho druhu, uvedenie nových slovenských kníh, koncerty a vystúpenia hudobných telies a ďalšie aktivity. Takou bola aj výstava slovenských poštových známok, ktorá trvala od 7. do 28. 11.2002. Na slávnostnej vernisáži výstavy, ktorú otvorila riaditeľka Slovenského inštitútu PhDr. Helena Jacošová, sa zúčastnili predstavitelia Slovenskej pošty, Poľskej pošty, Poľského zväzu filatelistov a ďalší hostia. Expozícia tvoria známky a dokumenty upravené na 20 výstavných paneloch. Na výstave nechýbajú ani známky, ktoré získali významné medzinárodné ocenenia. Výstava sa stretla s veľkým záujmom nielen filatelistov, ale aj širokej verejnosti. Výstava potvrdila, že slovenské poštové známky „pre svoju krásu, námetovú rôznorodosť, majstrovský rytecký rukopis a pre kvalitu tlače sú veľmi obľúbené medzi zberateľmi a širokou užívateľskou verejnosťou doma, ale aj v zahraničí.“

□ **Jan Malik, Krakov**

O činnosti SFVS v roku 2003

Predseda Slovenského filatelistického vedeckého spolokstva (SFVS) Michal Kiššimon sa záverom minulého roka obrátil na členov listov, v ktorom ich pozdrazil, poďakoval za aktívnu činnosť a zároveň informoval o plánoch spolokstva v roku 2003. Z listu vyberáme:

Dni filatelie Slovenska sa v tomto roku uskutočnia v Košiciach v dňoch 10. a 11.mája. V rámci Dní sa 10.5. 2003 uskutoční zasadnutie SFVS, na ktorom bude rad prednášok a na druhý deň, 11.5.2003, sa uskutoční burza. SFVS má zámer uskutočniť na jeseň tohto roka pracovné stretnutie v Poštovom múzeu v Banskej Bystrici, treba však ešte dohodnúť. Ďalej v liste M.Kiššimon píše: „Znovu by som Vás chcel poprosiť o hodnotné články do časopisu Zberateľ a zároveň ďakujem autorom, čo píšú! Chcem vysloviť vďaka firmám Zberateľ, Album, Temafila - za to, že filatelistická krv tu neustále pulzuje ich zásluhou - verte mi, nie je to v dnešnej dobe ani jednoduché, ani ľahké! Moje poďakovanie patrí Poštovému múzeu v Banskej Bystrici za služby, ktoré za účinnej pomoci PhDr.Š.Kollára, pre SFVS poskytujú!“ □ (R)

Nové sadzby za poštové služby

Od prvého januára 2003 platia nové poštové sadzby. Za list I.triedy v tuzemskom styku do hmotnosti 20 g zaplatíme 12, II.triedy 7 Sk. Podrobnejšie v budúcom čísle.

REFORMÁTORKA MÁRIA TERÉZIA

Juraj Pálka

Doteraz najväčším úspechom slovenskej známkevej tvorby je získanie 1. miesta vo svetovej súťaži Grand prix de l'Exposition WIPA 2000 za známku „Dejiny poštového práva“, na ktorej je zobrazená rakúska cisárovná a uhorská kráľovná Mária Terézia. V ankete o najkrajšiu známku Slovenska za rok 2000 získala prvé miesto a získala aj Cenu ministra ako najkrajšia slovenská poštová známka roka 2000. Tieto skutočnosti nám dávajú povinnosť pripomenúť si zásluhy tejto panovníčky na spoločenskom pokroku a poštovníctve v polovici 18. storočia v Uhorsku, a tým aj na území Slovenska.

Mária Terézia ako žena sa na trón dostala na základe pragmatickej sankcie schválenej uhorským snemom roku 1722, ktorý uznal nástupníctvo v ženskej línii i keď ho obmedzili na dcéry Karola VI. (otca Márie Terézie, ktorý panoval v rokoch 1711-1740), jeho staršieho brata Jozefa I. (1705-1711) a ich otca Leopolda I. (1657-1705). Cisár Karol VI. (Uhorský kráľ Karol III.), posledný potomok Habsburského rodu, zomrel v októbri 1740. Nepriaznivé okolnosti po prehranej vojne s Osmanskou ríšou, proti ktorej bojovala habsburská monarchia spolu s Ruskom, nepriali uplatneniu pragmatickej sankcie. Napriek tomu, že pruský panovník Fridrich II. Veľký, ale aj ďalší panovníci ju odmietli, uhorský snem zvolaný v máji 1741 do Bratislavy schválil korunováciu Márie Terézie. Korunovácia sa konala v Bratislave 25. júna 1741. Mária Terézia panovala v rokoch 1740 až 1780 a stala sa predstaviteľkou osvieteniského absolutizmu v habsburskej monarchii. Za krátku dobu, už v roku 1742 začala s tereziánskymi reformami. Došlo k oddeleniu štátnej kancelárie (Staatskanzlei) od dvornej kancelárie a bola poverená vedením zahraničnej politiky celej monarchie. V roku 1749 sa začala obsahla správna reforma smerujúca k obmedzeniu moci stavov a k zrušeniu daňových privilégií šľachty v dedičných zemiach. Reformátorské úsilie Márie Terézie sa prejavilo hlavne v urbárskej a školskej oblasti, ale reformy v organizácii poštových služieb neboli o nič menej významné.

Cieľom urbárskej regulácie bolo uviesť do určitého pomeru dávky a povinnosti poddaných voči zemeľpánom s rozsahom pôdy v ich úžitku, jednotne pre celú krajinu, to znamená, určiť maximálnu hranicu vykorisťovania zavedením tereziánskeho urbára. Po právnej stránke bola vyjadrená v urbárskom edikte z 23.1.1767.

Roku 1777 bol vydaný dokument na reformu uhorského školstva Ratio educationis (Systém vzdelávania), ktorým bol v Uhorsku vytvorený nezávislý vzdelávací systém (podľa vzoru reformy zavedenej v Rakúsku roku 1774), oddelený od cirkvi a podriadený komisii pre vzdelávanie. Učitelia mali dodržiavať predpísané jednotné osnovy a používať schválené učebnice. Povinné sa stalo základné školské vzdelanie - od

sedem do trinásť rokov. Mnohé z toho sa však nepodarilo uskutočniť pre nedostatok finančných prostriedkov a nereálne školské osnovy.

Poštovníctvo v Rakúskom mocnárstve v prvej polovici 18. storočia bolo v zlom stave. Po definitívnom potlačení Rákócziho povstania v roku 1711 sa obnovenie poštových spojov v Uhorsku dostávalo veľmi pomaly do normálnych kolají. Jediná poštová linka z Bratislavy do Košíc bola v plnej prevádzke iba v roku 1722. Poštové zriadenie ako súkromný podnik Paarovskej rodiny o nedlho začalo byť prekážkou pre hospodárske snaženie vládnych kruhov vo Viedni. Panovník Karol VI. dňa 1.7.1722 uzavrel s Karolom Jozefom Paarom a jeho rodinou novú dohodu o poštových pomeroch. Podľa nej poštová organizácia v rakúskych dedičských krajinách, v českých zemiach a Uhorsku prešla do štátnej správy. Najdôležitejšia úloha v strednom riadení pôšt pripadla Dvornej komore. Nariadenia sa vydávali vo forme cisárskych patentov. Mária Terézia roku 1743 ešte viac zredukovala právomoc Paarovcov v poštových záležitostiach. Ústredné riadenie pôšt zverila hlavnému dvornému kancelárovi s tým, že právomoc Dvornej komory kontrolovať príjmy sa zachovala aj naďalej.

Karol Jozef Paar na kupóne československej poštovej známky z roku 1986

V tomto období došlo k rozšíreniu kráľovskej poštovej siete na celú krajinu, čím sa vytvorili priaznivé podmienky na hospodársky vzostup. Náznakom toho bola aj skutočnosť, že súkromná a hospodárska korešpondencia sa dostala do popredia oproti do tej doby uprednostňovanej štátnej korešpondencii. Zákonný článok č.31 z roku 1741, prijatý Uhorským snemom a schválený panovníčkou Máriou Teréziou, umožňoval však ešte všetkým vládnym úradom, súdom, župným a mestským inštitúciám prijímať a odosielať úradnú korešpondenciu bezplatne. Časť listov sa prepravovala bezplatne a určité straty z poštovej činnosti

Es haben Ihre Kaiserl. Königl. Majestät im Monat Decr. der des 10ten zu Ende gehalten 1771ten Jahres die Einfügung einer verbesserten Manipulation, und Verrechnung bey den folgenden Posten in Ihre kaiserlichen Majestät, nach kaiserlichen Erlassen, allseitig zu nehmen, und hierbey anzuwenden geruht; daß mit dieser neuen Einrichtung den ersten Janer des 1772ten Jahres überall die Befolgung gemacht werden soll.

Nachdem es nun, um die in dieser Sache ergriffene allseitige Vernehmung auf das pünktlichste in Erfüllung zu sein, zuverläßlich dazu auf einseht, damit die Postwagen, Expedientes, und Recepturen auf denselben Posten, so die folgende Posten angelegt sind, von ihrem bisherigen Dienstverhältnisse genau unterrichtet seyn mögen; so wird die hiernächst folgende

II

INSTRUC.

INSTRUCTION,

nach welcher sich künfftigste Kaiserl. Königl. Postwagen, Expedientes in ihren mit dem ersten Janer des 1772ten Jahres anzufangenden neuen Amtirungen zu verhalten haben,

denselben zur sorgfältigsten Beobachtung hiermit ertheilet.

Die erste Unteracht ist zum Gegenstande, wegen der erste die Befolgung eines der künfftigen der neuen Manipulation, der zuerst eben die Unterweisung von künfftigen Befehlen ansehet, nach welcher die Befolgung künfftigste verfaßt werden soll. Was nun den

Ersten Abschnitt

Was zur Befolgung der neuen Einrichtung erforderlich ist, anbelangt, so haben sich künfftigste Postwagen, Expedientes nach den in den hier nachstehenden Paragraphen enthaltenen Punkten, zu sein zu achten.

§. 1.

Von der Abreise des Fuhrmanns für die Befolgung der Postwagen, Fuhrmannen, und künfftigste muß sich künfftigste nach der dem malen vorgeschriebenen Taxation gerichtet werden, als von welcher hiermit einem jeden Postwagen, Expedienten, ein gedrucktes Exemplar mit dem Befehl zugestellet wird, daß solches in dem Sinne zu nehmen künfftigste und Befolgung, künfftigste ausgeführt werden soll.

Dieser Taxation ist in den Taxen abgetheilt, wozu in der ersten das Fuhrmann für die Postwagen, in der zweiten das Fuhrmann, und in der dritten der Fuhrmann für die Befolgung von Befehlen und Befehlen vorgeschrieben wird. Wegen dieser drei Taxen sind nun künfftigste folgende Punkte zu beobachten.

1006.

„Instrukcie“ na vylepšenie manipulácie a zúčtovania kočovej pošty platné od 1. januára 1772

sa zväčšovali aj porušovaním kráľovských predpisov tým, že sa v Uhorsku značne rozšíril počet súkromných prepravcov listov, ktorí za menšie poplatky ako boli poštové tarify, poskytovali podobné služby ako pošty. Okrem toho nebolo zriedkavým javom, že si poštovní zamestnanci prisojovali väčšiu čiastku z príjmov pošty, než aká im prináležala alebo, že dopravovali listy za naturálne poplatky (krmivo pre kone a pod.). To tiež znižovalo peňažné príjmy eráru. Tieto nedostatky viedli Máriu Teréziu k vydaniu dvoch patentov.

Patent vydaný 14.12.1748 je vlastne poštový poriadok obsahujúci inštrukcie pre poštmajstrov, ktorý vymenúva všetky prednostné práva pôsť a ich zamestnancov a v rámci podrobných prevádzkových predpisov ich povinnosti. Je rozšíreným a vylepšeným poštovým poriadkom panovníka Leopolda I. vydaným 16.4.1695 a posolským patentom panovníka Karola VI. (III.) vydaným 1.6.1726. V ten istý deň bol vydaný ďalší patent, ktorý sa zameriaval na odstránenie neporiadku v poštovej činnosti.

Patent z 21.3.1750 s účinnosťou od 1.6.1750 zrušil polovičné poštovné v listovej prevádzke, keď bolo nahradené plným poštovým. V praxi to znamenalo, že plný poštový poplatok vyplatil adresát pri doručení listu, ale mohol byť poštou zinkasovaný aj pri podaní, čo bolo povinné pri liste do zahraničia. V tomto období sa využívali doporučené listy na zasielanie peňazí. Strieborné peniaze sa nesmeli

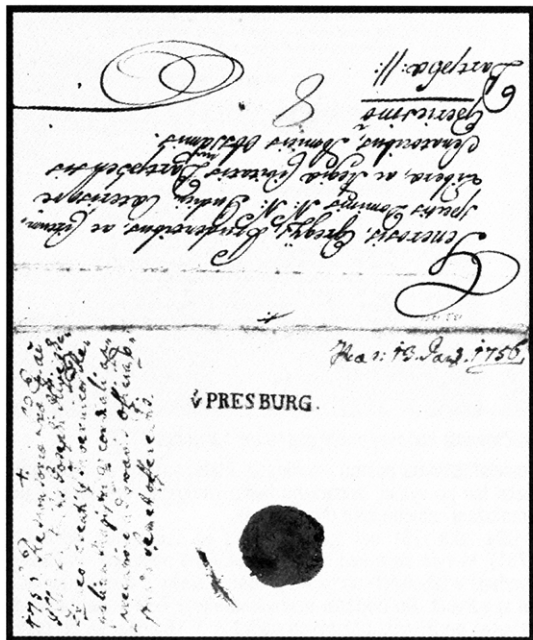
posielať listovou poštou - ordinaria. Zlato, šperky, sa mohli posilať len po vydaní podacieho listu (Aufgabs rezeppisse) a po predložení colného listu (Mautzettel).

Dňa 20.9.1751 bol vydaný patent (s účinnosťou od 1.11.1751), ktorým sa znovu zaviedlo polovičné poštovné. Poštovné uvedené v tabulkách podľa hmotnosti zásielky, zaplatil odosielať aj adresát. Do obdobia panovania Márie Terézie sa datuje aj začiatok používania poštových pečiatok. V Uhorsku sa po prvýkrát začali používať namiesto ručne napísanej odosielačky pošty na hornej časti obálky, poštové pečiatky v Trnave (V.TYRNAU), Debrecíne (V.DEBRECZIN) a Tokaji (V.TOKAI) v roku 1752.

Od roku 1750 bola zavedená prevádzka diligencií - poštových vozov - na hlavných poštových linkách v rakúskych aj prídružených zemiach, čo bolo upresnené aj patentom z 5.8.1750. Na túto úlohu sa podujal zmocnenec kniežata Taxisa barón Lien (podobne ako to inicioval roku 1748 nemecký generálny poštmajster knieža Taxis na trati z Viedne do Regensburgu). Podľa jeho plánu medzi väčšími mestami by mali pravidelne premávať poštové vozy - diligencie, predovšetkým na prepravu osôb, ale aj balíkov, peňazí, resp. cenných listov, ktoré by si na medzistaniciach (preprahacie stanice) menili kone a ktoré by dopravovali poštový pohonič a sprievodca. Prvé skúšobné jazdy sa uskutočnili roku 1749 na trati Viedeň-Brno. Pokus sa natoľko osvedčil, že do roka boli zriadené linky Viedeň-Praha a Viedeň-Linz.

Prvé skúšobné jazdy v Uhorsku boli o rok neskôr. Pravidelná doprava s diligenciami začala 18. septembra 1752. Na trati Bratislava-Viedeň jazdili poštové vozy denne, na trati Viedeň-Budín raz do týždňa a na trati Budín-Temešvár-Nagyseben (Sibiu, Rumunsko) raz do mesiaca. Diligencie premá-

vali len na niektorých poštových linkách, a preto cestujúci boli často prepravovaní extrapoštou ako dovtedy - vozom s koňmi poštmajstra alebo vlastnými. Tam, kde bola zavedená preprava diligenciami, nebolo povolené žiadnemu poslovi ani povozníkovi prijať na prepravu peniaze, peňažný balík, cenné listy a tovar pod hmotnosť 20 funtov. Keby balík takejto hmotnosti preplnená diligencia nemohla zobrať, výpravňa poštových vozov odosielateľovi tento balík bezplatne doprava na miesto určenia v ľubovoľnom ďalšom termíne. Toto bola najdôležitejšia reforma v poštovníctve, ktorá spadá do obdobia panovania Márie Terézie.

Súkromný list odoslaný z Bratislavy (Presburg) do Bardejova (Bartha) cez Prešov (Eperies) 13. januára 1756. Pečiatka nemá bodku za písmenom „v“ ale na konci názvu PRESBURG. Prvýkrát je táto pečiatka známa z roku 1754. Poplatok 8 gracijarov, vyznačený na adresnej strane, hradil odosielateľ aj príjemca

Dopravu osôb poštovými vozmi síce organizovali dvorné poštové orgány, panovníčka však mala ten názor, že vozová doprava musí byť nezávislá. Preto do 15.10.1750 na riadenie vozovej dopravy v monarchii vytvorili vo Viedni Hlavnú výpravňu poštových vozov (Postwagen Haupt-Expedition und Kontrollierung). V provinciách monarchie, v mestách, kde linky poštových vozov končili, zriadili sa Výpravne poštových vozov (Postwagen-Expeditionen). Tieto boli podriadené hlavnej výpravni a riadili chod diligencií vo svojom obvode. V druhej polovici 18. storočia boli v Uhorsku takéto výpravne v Bratislave, Budíne a Sibiu. Osamostatnením dostavníkovej dopravy sa poštovníctvo rozdelilo na dve vetvy. Tým sa zabezpečilo, že vozová pošta bola riadená centrálné z Viedne v celej monarchii, kým listová pošta bola podriadená krajinským orgánom v jednotlivých provinciách.

V období po roku 1743 riadenie pôšt prevzala Dvorná a štátna kancelária, rodina Paarovcov stratila skutočný vplyv na činnosť pôšt. Poštové zariadenosti boli 14.1.1750 zverené do právomoci tajnému Direktóriu pre veci verejné a finančné vo Viedni (Direktórium in publicis et cameralibus).

Príležitostný číslovaný hárček, vydaný ku dňu poštovej známky v roku 1999, pripomínajúci 250. výročie zavedenia poštových vozov panovníčkou Máriou Teréziou na území Uhorska

V rámci tohto direktória bolo vytvorené vlastné Poštové Direktórium. V roku 1755 sa pokúsil Ján Václav Paar aspoň čiastočne obnoviť zašlé postavenie svojich predkov v poštových záležitostiach, ale jeho návrh na novú zmluvu o prenájme poštového regálu Mária Terézia odmietla. Od 1.11.1755 začala svoju činnosť Najvyššia poštová komisia (subdelegierte k. k. Ober-Postkommission), ktorá sa od 14.2.1756 premenovala na Dvornú komisiu pre veci poštové (in Postsachen subdelegierte Hofkommission). Na čelo tejto komisie vymenovali Jána Václava Paara ako generálneho poštmajstra. Komisia bola podriadená (subdelegiert) Direktóriu pre veci verejné a finančné. Od roku 1765 (po reformách v roku 1761 a 1765) však v riadení pôšt vedúce miesto opäť mala Dvorná komora. Poštová komisia ďalej existovala až do roku 1783, kedy bola zrušená.

Pokračovateľom osvietenskej politiky Márie Terézie po jej smrti 29. novembra 1780 sa stal jej najstarší syn Jozef II., ktorý vládol v rokoch 1780-1790 ■

Literatúra:

- [1] Henney Vilmos, Dr.: A MAGYAR POSTA TÖRTÉNETE, Budapest 1926
- [2] Kaibacher Paul: HANDBUCH DER BRIEF UND FAHRPOST ÖSTERREICH-UNGARN 1588-1918, Köflach 2000
- [3] Kontler László: DÉJINY MAĎARSKA, 2001
- [4] Pálka Juraj, Dr.: POŠTOVÉ SLUŽBY V PREDZNÁMKOVOM OBDOBÍ NA SLOVENSKU, Katalóg výstavy SLOVENSKO 2002

OKIENKO ŠPECIALISTU

RUBRIKA PRE ŠPECIALIZOVANÝCH
ZBERATEĽOV SLOVENSKÝCH
POŠTOVÝCH ZNAMOK
Miroslav Gerec

Rozmeriavacie krížiky na výplatných známkach Bardejov a Prezident Rudolf Schuster

Výplatné poštové známky „Bardejov“ 0,50 Sk a „Prezident Rudolf Schuster“ 5,50 Sk patria k najbežnejšie používaným známkam a možno ich nájsť na každej pošte. O doskových vadách a doskových odchýlkach, ktoré sa na nich vyskytujú, sme podrobne referovali v Zberateľovi č. 4/2000 a 11/2000.

Aj keď sa na týchto informáciách podieľali viacerí zberatelia, ukázalo sa, že publikovaný zoznam odchýlok nie je úplný a existujú ďalšie významné odchýlky, ktoré unikli našej pozornosti. Dvaja zberatelia (Anton Szaló z Trnavy na známke „Bardejov“ a Ing. Ján Maniaček st. z Nitry na známke „Prezident Rudolf Schuster“) na týchto známkach našli rozmeriavacie krížiky, ktoré sú na tlačovom valci pre ocelotlač pravdepodobne ako pozostatok z nedokonalé odstránenej predchošej moletáže.

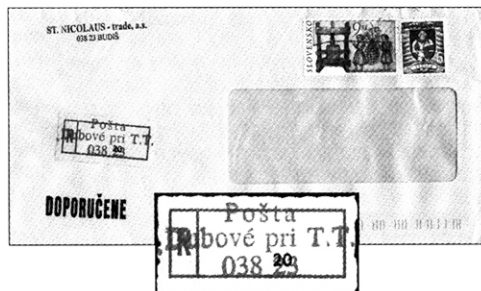
Krížik na známke „Bardejov“ nájdeme na ZP 1/60 pod mestským znakom, tesne nad obrysom strechy kostola sv. Egídia. Na známke „Prezident Rudolf Schuster“ je krížik výraznejší a je „schovaný“ v menšej číslici „5“ nominálnej hodnoty na ZP 2/93.

Obidve zistené doskové odchýlky zaraďujeme k zberateľským významným odchýlkam, ktoré patria do špecializovaných katalógov slovenských známok.

□ gerec.miro@pobox.sk

Trikrát doporučené nálepky

Tri rôzne R-nálepky používala v rozpätí šiestnástich dní pošta Dubové v okrese Martin. Dňa 28. októbra 2002 provizórnu bianco R-nálepku opatrenú červeným odtlačkom pečiatky Pošta / Dubové pri T.T. / 038 23.

Obyčajnú R-nálepku s textom **Dubové pri T.T.** (v oboch prípadoch Turčianske Teplice) môžeme vidieť na zásielke zo dňa 8. novembra 2002. Už po štyroch dňoch na to však prišlo k výmene R-nálepiek - nové majú text **Dubové pri Mt.** (Martine).

Slabšie odtlačky denných poštových pečiatok majú na všetkých zásielkach rovnaký text: **DUBOVÉ PRI TURČ. TEPLICIACH** □ ik

Posuny farieb na známkach

Zaujímam sa o doskové chyby na slovenských známkach. Vo svojej zbierke mám niektoré také, ktoré nie sú uvedené v katalógu. Napríklad známky čísla:

- 018 **Zvolen** - červená farba v erbe je posunutá doľava.
- 095 **Senica** - červená farba je posunutá na ľavý okraj známky
- 123 **Svetový rok Slovákov** - farby v erbe sú posunuté na pravú stranu známky
- 124 **Martin** - hrot veže je posunutý na pravú stranu
- 127 **5.výročie Ústavy SR** - farby v erbe sú posunuté dole
- 160 **Trnava** - žltá farba je posunutá za okraj rámčeka, modrá a žltá farba sú v erbe posunuté na strany,
- 207 **Ján Hollý** - modrá farba je posunutá doľava,
- 211 **Prezident Rudolf Schuster** - cez známku sa ťahá nečervenohnedý pás,
- 219 **Vianoce** - modrá číslica 4 je posunutá doprava,
- 233 **Komárno** - farby v erbe sú posunuté dole,
- 248 **PM B.Bystrica** - farby v erbe nie sú v strede.

To je len malá časť zo zbierky □ **K. Nemečkáy**

Poznámka redakcie: Podľa popisu sa zdá, že nejde o doskové chyby, ale výrobné chyby, keď sa nastavenie farieb v priebehu tlače začne posúvať. Tlačiarci tomu hovoria, že sú „rozpasované“ farby.

Kedy hárček, kedy priehradkový list?

Peter Malík

Medzi filatelistami na rôznych úrovniach už dlhší čas prebieha diskusia súvisiaca s používanou filatelistickou terminológiou. Ide najmä o pojmy hárček, priehradkový list, známka v hárčkovej úprave, typ, doska/platňa, dosková chyba, dosková vada, výrobná chyba, chybotlač, medzihárček. Vzhľadom na to, že iniciatíva viacerých skúsených zberateľov v tejto oblasti by mohla vyústiť do vydania terminologickej príručky, chcel by som na stránkach nášho časopisu postupne informovať o predkladaných návrhoch na definovanie niektorých pojmov a uviesť k nim príslušný komentár.

Hárček alebo priehradkový list

Toto rozlíšenie predstavuje ťažkosť nielen našim filatelistom, ale týmto problémom sa zaoberali aj v zahraničí. Časopis MICHEL RUNDSCHAU priniesol nedávno informáciu, že redakcia katalógov Michel stanovila nové kritériá na zaradovanie hárčkov (Block) a malých priehradkových listov (Kleinbogen). Pretože toto riešenie sa v podstate zhoduje aj s návrhmi diskutovanými medzi našimi filatelistami, odporúčam jeho prijatie, a preto uvádzam obsah tohto návrhu, ktorý prihladá na našu vydavateľskú činnosť aj na zberateľskú prax.

1. Za **hárčeky** sa budú považovať listy:
- s jednou až tromi známkami bez ohľadu na to, či sú známky rovnaké alebo rôzne,
- so štyrmi až šiestimi známkami, z ktorých aspoň tri sú rôzne.

2. Listy s 5 až 10 rovnakými známkami budú **malé priehradkové listy**.

3. Ak listy obsahujú 7 až 10 rôznych známok, budú považované za **súťažové malé listy**.

4. Listy so štyrmi rovnakými známkami budú za **hárčeky** považované len vtedy, ak rovnaké známky sú vydané aj v inej úprave s minimálne dvojnásobným počtom známok; inak budú považované za **malé priehradkové listy**.

5. Listy s viac ako 10 známkami sa budú považovať za **normálne priehradkové listy**, pričom nezáleží, či známky sú rovnaké alebo rôzne (potom pôjde o súťažové priehradkové listy).

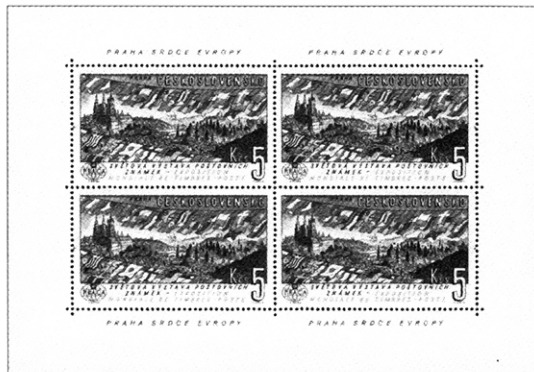
Dôležité sú aj dopĺňajúce podmienky, ktoré ďalej spresňujú tieto pravidlá a tým zabezpečujú jednoznačné zaradenie listu so známkami do príslušnej terminologickej skupiny:

- nebude sa prihliadať na to, či vedľa známok na okrajoch listu sú ďalšie texty alebo vyobrazenia,
- nebude rozhodujúce, ako list so známkami označí oprávnený vydavateľ,
- nebude rozhodujúce, či známky z listov boli na priehradke predávané jednotlivito alebo ako kompletné listy vcelku.

Ak by sa prijala takto definovaná terminológia, určite by v katalógoch neboli rozdiely v pomeno-

vaní nelišiacich sa tlačových úprav a tiež by sme mohli jednoznačne pomenovať aj niektoré vydané tlačové úpravy známok, okolo ktorých vzniká polemika práve z dôvodu chýbajúcich dopĺňajúcich kritérií.

Napr. priehradkové listy (PL) "Prádló" (Pof. A1216), 10-bloky OH Tokio 1964 (Pof. A1394 až A1399), všetky PL Umenie (okrem Pof. 2056/59), ale aj 10-bloky Pof. A2184 (Osobnosti - F.Lexa), Pof. A2383 až A2386 (MAB-UNESCO), ďalej Pof. A2510 (Boj proti fajčeniu), Pof. A2538 (Detská výtvarná súťaž) a ďalšie podobné tlačové úpravy by sa označovali ako malé priehradkové listy, a nie hárčeky, ako sa uvádzajú v niektorých katalógoch. Zo slovenských známok 1939 až 1945 by H119 "Defom" bol rovnako malým priehradkovým listom a podobne známky obdobia od roku 1993, napr. PL 80 (50 výročí OSN), PL 89/90 (EUROPA 1996), PL 118 (EUROPA 1997), PL 120/121 (Jaskyne), PL 149 (EUROPA 1998), PL 178/179 (TANAP) a ďalšie, by boli malé priehradkové listy.

Podľa navrhovaných kritérií by sa tlačový list 4x Pof. 1216 označoval ako malý priehradkový list, a nie ako hárček

Ak by sa podľa bodu 4 posudzoval napr. Pof. A564 (PRAHA 1950), keď známka Pof. 562, ktorej obraz je na hárčku na štyroch ZP, bola vydaná aj v priehradkových listoch po 25 a 50 ks, ostalo by pôvodné označenie PL 564 ako hárček, teda H564.

Rovnako by sa posudzovali, a teda pôvodné označenie **hárček** (H) by ostalo aj PL so štyrmi známkami č. 2473 (poštové múzeum) Pof. A2489 (WIPA 1981), k 70. výročiu konferencie SDDSR (Pof. A2520), teda H2520 a PL so štyrmi známkami (Zhradenie za mier, Pof. A2597), teda H2597, keď rovnaké známky vyšli aj v PL s ôsmimi známkami. Tiež dva PL so štyrmi známkami (Dunaj, Pof. A2553 a A2554) by mali označenie H2553 a H2554, pretože rovnaké známky boli vydané aj v úprave v PL po 50 známok.

Predložený návrh považujem racionálny a plne vyhovujúci, pretože vychádza z uznávaných zahraničných skúseností a zároveň zodpovedá spôsobu tlaču našich známok a ich úprave v tlačových listoch. Určite pomôže pri tvorbe katalógu slovenských poštových známok, čím sa predídze rôzne interpretovaniu doterajším kritériám a k neželanému množstvu dodatočne vzniknutých "hárčkov". Predmetom diskusie však ešte ostáva používanie príslušných skratiek, teda napríklad či pomenovanie malý priehradkový list bude mať aj osobitnú skratku (MPL). Želáním by tiež bolo, aby si terminológiu osvojil aj vydavateľ našich poštových známok. Pozitívny prínos predpokladám aj pre kluby filatelistov pri objednávaní noviniek ■

NEZVYČAJNÉ UHORSKÉ MEDENÉ MINCE

Elena Minarovičová

Zvláštnosťou uhorského mincovníctva v druhej polovici 12. storočia sú väčšie medené mince uhorského kráľa Bela III. (1172-1196) z rodu Arpádovcov. Tieto razby patria do osobitnej skupiny mincí a vymykali sa z rámca uhorských strieborných razieb. Ich vznik sa odvodzuje od byzantských alebo arabských mincí, podľa čoho dostali aj svoje pomenovanie „medené mince takzvaného byzantského“ alebo „takzvaného arabského typu“.

Medené mince byzantského typu znázorňujú na líčnej strane dve strnulo sediace kráľovské postavy a na rube sediacu Madonu. Všeobecne je prevedenie týchto mincí veľmi schematické a postavy pôsobia lineárne a plošne. Niektoré mince tohto typu majú na líčnej strane opis REX BELA - REX STS a opis SANCTA MARIA na rube. Často sa však na nich vyskytujú tiež nápisy skomolené, nečitateľné. Mince byzantského typu sú niekedy aj misokvitého tvaru.

Pole mincí arabského typu, na líci i rube bez znázornenia postáv, je vyplnené viacriadkovým pseudoarabským nápisom. Doposiaľ sa nepodarilo nájsť uspokojivé vysvetlenie pre vznik týchto svojráznych a neobvyčajných uhorských razieb. Podľa názorov niektorých odborníkov mince s arabskými motívmi napodobňovali dináre arabského panovníka z prvej polovice 12. storočia a mince byzantského typu vznikli podľa predlôh byzantských medených mincí zo 6. storočia, alebo zásluhou dlhoročného pobytu Bela III. na byzantskom dvore.

Obr.1 - Medená minca byzantského typu, averz, revers

Mince arabského typu sa dlho zaraďovali k neuhorským razbám, ale od roku 1899 sa považujú za uhorské platidlá. Aj chronologické zaradenie týchto mincí sa často menilo. V odbornej literatúre sa v určitom období zaraďovali razby oboch typov do obdobia vlády Štefana IV. (1162-1164). Od roku 1936 až dodnes sa však medzi bádateľmi tejto problematiky ustálil názor, že sú to mince z obdobia vlády Bela III. (1172-1196). Uhorské medené mince byzantského a arabského typu sa často vyskytujú, hoci iba jednotlivo, v slovenských nálezoch a muzeálnych i súkromných zbierkach. Naopak, hromadné nálezy - poklady týchto mincí - nie sú časté ani v celej oblasti bývalého Uhorska. Na Slovensku sa objavili a sú evidované iba dva hromadné nálezy takýchto razieb, ktoré boli odborné spracované a publikované v roku 1986.

Prvý hromadný nálež medených mincí byzantského typu v počte 157 kusov je z Bratislavy - Vrakuňa, kde sa

našiel pri orbe v katastri tejto mestskej časti. Nenašiel sa pri ňom žiaden keramický alebo iný sprievodný materiál. Nálež je uložený a odborne spracovaný v zbierke Slovenského národného múzea v Bratislave. Príčiny ukrytia mincí sú dnes neznáme. Môžu súvisieť s prechodom križiackych vojsk v období tretej križiackej výpravy okolím Bratislavy smerom na Ostrihom. Podľa archívnych prameňov boli v obci Vrakuňa dva významné riečne brody - tzv. Horný a Dolný prechod, pri ktorých mala byť v stredoveku vybudovaná aj opevnená mýtna stanica. Napriek nejasným nálezovým okolnostiam je tento hromadný nálež z hľadiska osídlenia regiónu dôležitým historicko-numizmatickým dokladom.

Obr.2 - Medená minca byzantského typu - miskovitá, averz, revers

Obr.3 - Medená minca arabského typu, averz, revers

Druhý hromadný nálež arpádovských mincí Bela III. - arabského typu - bol objavený v Trhovišti, okres Michalovce, vo farskej záhrade resp. vo dvore fary. Poklad obsahoval 112 exemplárov mincí a spolu s nimi sa našli aj fragmenty nádoby, v ktorej boli ukryté. Poklad je uložený a odborne spracovaný vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach. Okolnosti, ktoré donútili pôvodného majiteľa mincí zakopať v priebehu druhej polovice 12. storočia tento peňažný obnos do zeme, mohli byť rôzne. Náleziško sa nachádza vedľa rieky Ondavy, na križovatke obchodných ciest a charakterizuje dlhotrvajúce osídlenie. Nasvedčujú tomu nielen archeologické, ale aj numizmatické nálezy a historické správy. Obec sa spomína od roku 1220, ako miesto konania veľkých nedelých trhov. Aj tento hromadný nálež poskytol významný doklad pre štúdium arpádovského mincovníctva a peňažných pomerov uvedenej obdoby ■

Literatúra:

- [1] Hunka J.: Hromadný nálež medených arpádovských mincí z Bratislavy - Vrakuňa. In: Slovenská numizmatika. 9. Bratislava 1986, s.248-249
- [2] Hunka J.: Hromadný nálež medených arpádovských mincí z Trhovišta, okres Michalovce. Tamže, s.245-247
- [3] Minarovičová E.: Portrét na minciach od stredoveku po súčasnosť. Bratislava 1982, s.15-18

NAJVZÁČNEJŠIE RETUŠE PRVÝCH ČESKOSLOVENSKÝCH VÝPLATNÝCH A NOVINOVÝCH ZNÁMOK (1)

Týmto príspevkom nechcem propagovať nákup filatelistickej, neraz drahej odbornej literatúry, lebo každý má právo rozhodovať a konať v rámci svojich finančných možností a hĺbky zberateľského zamerania. Napriek tomu chcem však upozorniť na skutočnosť, ktorá platí aj vo filatelii, ak ju zberateľ berie vážne a nemá mu priniesť nemilé prekvapenia, že nadobudnuté vedomosti sú základom úspechu. Filatelia prestala byť nenáročnou ľudovou zábavou a čím ďalej, tým viac sa stáva tvrdým finančným biznisom. Pravdivosť tohto tvrdenia mal som možnosť si overiť na nedávnej celoštátnej filatelickej burze v rámci výstavy SLOVENSKO 2002 v Bratislave.

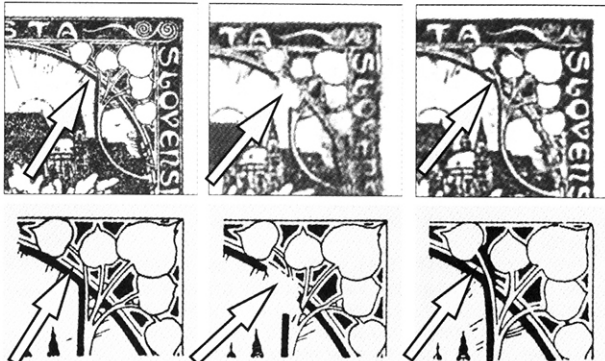
Jeden predávajúci na tejto burze ponúkal na predaj za veľmi nízke, doslova pár korunové ceny, tri zo štyroch najvzácnejších retuší prvých československých výplatných a novinových známok. Označené boli ako bežné, nepoužité známky základného vydania. Ťažko posúdiť, či išlo o nepozornosť alebo neznalosť predávajúceho - v každom prípade zbytočne utrpel značnú finančnú ujmu. V tomto prípade z filatelistického hľadiska išlo o také vzácnosti, ako napríklad retuše novinových známok a známok Hradčany 10 h, 1. retuše IV. dosky, ktoré pri veľkom šťastí má možnosť zberateľ vidieť na voľnom predaji tak jeden, možno dvakrát za život.

Aj v tomto prípade sa potvrdilo, že neochota investovať do odborných poznatkov sa mnohonásobne nevyplatí. Uvedená skúsenosť hovorí, že hoci v posledných rokoch bolo vydaných niekoľko špecializovaných katalógov a príručiek, rad zberateľov nevyužíva možnosť osvojiť si poznatky o týchto známkach. Preto sa chcem v tomto článku podeliť o vedomosti (napriek tomu, že pre časť zberateľov nebudú v ničom objavné), ktoré sústreďujú doterajšie poznatky o najvzácnejších štyroch retušiach prvých čs. výplatných a novinových známok tak, aby zberateľom pomohli na ich správne určovanie.

Hradčany 3 h fialová a 10 h červená

Knihtlačová technológia, veľké náklady, improvizovaný spôsob prípravy a realizácie tlače spôsobili, že drobné doskové chyby možno nájsť skoro na každej známke. Väčšina z nich nemá väčší zberateľský význam. V súčasnosti špecializované katalógy a príručky sa zameriavajú z nich len na najvýznamnejšie a na tie, kde pred začatím tlače alebo v jej priebehu, tlačiareň uznala za potrebné opraviť rušivý vzhľad známky retušovaním.

Z prvých vydaní našich výplatných známok Hradčany sa postupne vývojom času a vďaka zberateľskému záujmu vykrystalizovali dve hodnoty, ktoré vzhľadom na rozsah chyby, spôsob ich opravy a s prihliadnutím na veľkosť nákladu, sa stali objektívne nielen najpopulárnejšími,

Obr. 1 - Hradčany 3 h fialová, 20. známkové pole, reprodukcia a náčrt časti normálnej známky (vľavo), doskovej chyby „Zlomená halúzka“ (uprostred) a retuše (vpravo)

ale aj najvzácnejšími retušími tohto prvého vydania. Ide o známku 3 h fialovú s retušou doskovej chyby „Zlomená halúzka“ a známku 10 h červenú s retušou doskovej chyby „Hodiny na 1. veži chrámu“. Treba poznamenať, že v oboch prípadoch ide o *sekundárne retuše*, ktoré boli vykonané v priebehu tlače, a to až tesne pred jej ukončením.

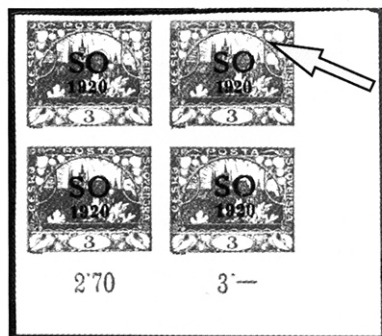
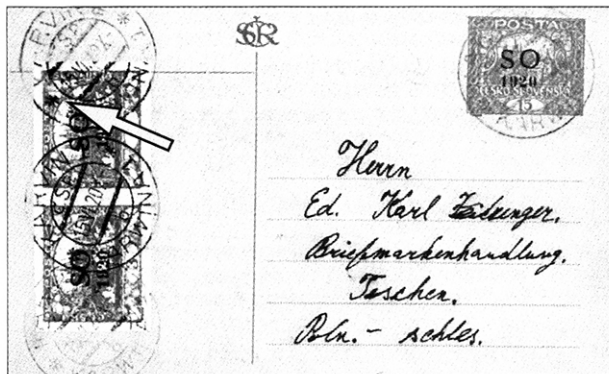
Známka **Hradčany 3 h fialová** bola tlačaná z dvoch tlačových dosiek po 100 známkach:

I. TLAČOVÁ DOSKA - s označením - **90** pod 93. známkou nevykazuje na 90. známkomom poli (ZP) doskovú chybu „Zlomená halúzka“, pretože sa táto vada na negatív nevyskytuje.

II. TLAČOVÁ DOSKA - s označením - **90** pod 93. známkou vykazuje na 90. ZP doskovú chybu „Zlomená halúzka“, ktorá sa na tlačovú dosku preniesla z negatívu.

Na základe dosiaľ publikovaných poznatkov [1] sa predpokladá, že 3-halierová známka sa tlačila postupne v troch nákladoch. Náklady na I. tlačovej doske sa dajú rozlíšiť na okrajoch priehradkových listov najmä podľa polohy a množstva upínacích skrutiek. Zaujímavejšie je sledovať jednotlivé náklady na II. tlačovej doske. Na prvom náklade z tejto dosky má na 20. ZP písmeno „S“ v slove SLOVENSKÁ v normálnej kresbe a na 90. ZP je vada „Zlomená halúzka“. V druhom náklade, pri manipulácii s tlačovou doskou došlo k mechanickému poškodeniu na 20. ZP, čím vznikla charakteristická chyba - šošovkovitá biela škvrna v písmene „S“ v slove SLOVENSKO. Na 90. ZP stále zostala dosková chyba. Priehradkové listy tlačené v rámci tretieho nákladu z tlačovej formy 60 h + 3 h majú chybu na 20. ZP ako v druhom náklade, ale na 90. ZP už bola urobená retuša „Zlomené vetvy“ zaliatím miesta, ktoré tvorilo prehĺbeninu v tlačovej doske, jej vybrúsením a prerytím. Avšak oproti kresbe na predchádzajúcich známkach, kresba stonky bola zmenená a priamo smeruje do stredu ľavého listu (obr.1).

Nespotrebované známky z tretieho nákladu, tlačené asi mesiac pred 14.5.1919, kedy stratili svoju hlavnú funkciu výplatných známok (zvyším sadzby za tlačivo z 3 h na 5 h), boli v prevažnej miere použité pre potreby plebiscitného územia s pretlačou **SO - 1920** (obr.2, 3) a neskôr ako doplatné provizória s pretlačou **DOPLATIT 10, 20, 30 a 40 halierov**.

Obr.2 (hore) - Poštový lístok CDV 17 (1920) pre plebiscitné územie odoslaný z Karvinej 15. 6. 1920 do Tešína, dofrankovaný dvoma známkami Hradčany 3 h fialová s pretlačou SO 1920 - retuše známky na 90. známkovom poli

Obr.3 (vľavo) - Štvorblok známok Hradčany 3 h fialová s retušou na 90. známkovom poli

Všeobecne prevláda názor, že najzávažnejšou z retuší 3 h fialovej je nepretlačená známka. Skutočne poštou použitá na celistvosti doteraz nebola predložená. Z hľadiska vzácnosti za ňu možno zaradiť s pretlačou SO - 1920 poštovo použitú a potom doplatné provizória. Preto, podľa môjho názoru, nie je celkom objektívne cenové hodnotenie retuše publikované v [7], najmä čo sa týka ocenenia nepretlačenej známky voči doplatným provizóriám. Ako prvý sa pokúsil oceniť túto retuš Ladislav Novotný [2], ktorý ju ako použitú známku bez pretlače v tom čase hodnotil cenou 800 Kčs, poštovo použité pretlače cca o 60% nižšie.

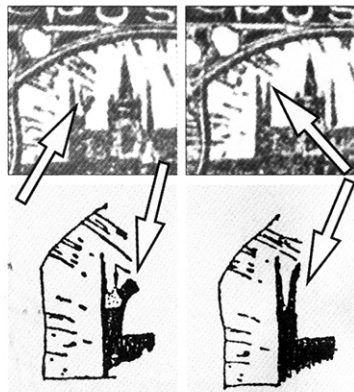
Táto retuš, zo všetkých štyroch spomínaných v tomto článku, je rozhodne najznámejšia a najpopulárnejšia. O jej zverejnenie sa ako prvý zaslúžil pán Branný z Kroměříže, ktorý s predložením ukážky doplatného provizória 20/3 h o nej publikoval v časopise Československá filatelie v roku 1948.

Retuš na známke **Hradčany 10 h červená** mala podstatne zaujímavejší a dramatickejší vývoj. Z výplatnej emisie Hradčany bola táto známka vydaná v najväčšom náklade - 108750 tisíc strihaných známok a 1560 tisíc známok zúbkovaných (RZ 11½), a preto bolo potrebné vyhotoviť až štyri tlačové dosky. Aj v tomto prípade ide o sekundárnu retuš, ktorá mala opraviť rušivý vzhľad „okna“ pod vežami chrámu sv. Víta na 91.ZP, ktorý ako prehĺbenina na tlačových doskách neumožňoval nanášať na toto miesto farbu a vytváral svetlý priezor pod vežami. Je zaujímavé konštatovať, že i keď tlačové dosky boli vyrábané a v tlači používané postupne, počas platnosti tejto známky takmer 29 mesiacov,

tlač z každej z týchto dosiek vždy začínala s touto doskovou chybou a k jej retuši prichádzalo až v priebehu tlače. Z porovnania výskytu doskovej chyby a retuše na jednotlivých priehradkových listoch možno konštatovať, že viac ako polovica nákladu z I. až III. tlačovej dosky bola vytlačená s doskovou chybou.

Pre správnu identifikáciu doskovej chyby a retuše z I. až III. tlačovej dosky treba poznamenať, že ich vzhľad na každej je trochu odlišný. Tvar doskovej chyby a retuše známky 91. ZP s poukázaním na odlišnosti a kontrolné znaky ako prvý podrobne popísal E. Buchta v roku 1961 [3]. Popísal a vyobrazil doskové chyby a retuše 91. ZP I. až IV. tlačovej dosky s tým, že na IV.doske je popísaná len druhá retuš. Prvá retuš ešte vtedy unikala pozornosti a publikovaná bola až v roku 1986 K. Paděrom [4].

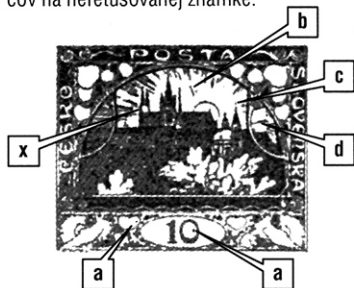
V ďalšej časti článku sa budem zaoberať len retušou IV. tlačovej dosky, ktorá je najzávažnejšia a jej vývoj je zaujímavý a ojedinelý tým, že retušou bola opravovaná už pôvodne urobená retuš toho istého miesta známky (obr.4).

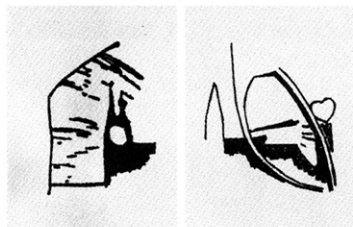
Obr.4 - Reprodukcia a nákras známky Hradčany 10 h červená s 1.retušou IV. tlačovej dosky (vľavo) a 2.retušou IV. tlačovej dosky (vpravo)

Vznik retuše na IV. tlačovej doske mal podstatne odlišný priebeh ako na retušiach urobených na I. až III. tlačovej doske. V prvom rade bol zvolený iný spôsob na odstránenie chyby. Spôsob zvolený v predošlých prípadoch - mierne stlačenie vežíček a nasledujúce zalatie prehĺbeniny kovom - sa veľmi neosvedčil. Počas tlače sa nanosená vrstva vydrobovala, čím opäť vznikali svetlé miesta. Preto tlačiareň pri oprave IV. tlačovej dosky

volila úplne odlišný spôsob. Opravu vykonala silným mechanickým stlačením základne oboch veží tak, aby sa svetlé miesto vyplnilo a potom zabrusilo. Prvá takto urobená oprava, evidovaná ako 1. retuš, sa absolútne nevydarila. Nielenže neodstránila rušivú chybu, ale značne deformovala aj pravú vežičku. Prvá vežička po stlačení má ľavú stranu zvislú. Horná časť druhej vežičky s lúčom v podobe zástavy „pláva vo vzduchu“ a vpravo od zvyšku 2. vežičky je podlhovastá škvrna podobajúca sa na „tretiu vežu“. Lúče vľavo od 1. vežičky sa podstatne líšia od lúčov na neretušovanej známke.

Obr.5 - Charakteristické znaky doskovej chyby a retuše na 91. známkom poli IV. tlačovej dosky. Vľavo dole náčrt doskovej chyby „hodiny“, vpravo dole doskovej chyby „pretiahnutý lúč“

Veľmi nedokonalý spôsob opravy bol zistený už po vytlačení malého množstva tlačových hárkov (z tohto dôvodu možno vysvetliť vzácnosť a neskoré zistenie 1. retuše) a a hneď vzápätí sa prikročilo k novej oprave už vykonanej retuše opätovným stlačením najmä pravej vežičky. Výsledný vzhľad vežičky po tejto 2.retúši pripomínal čiastočne roztvorené nožnice.

Pre správnu identifikáciu 91. známko-veho pola IV. tlačovej dosky s doskovou chybou a retušou sú charakteristické nasledovné znaky (obr.5):

DOSKOVÁ CHYBA A RETUŠ: IV.tlačová doska ZP 91

x/ biela škvrna „hodiny“ na prvej veži, tvar chyby je štvorcový so zaobleným

ľavým dolným rohom, prehľad medzi vežami nedosahuje až k chybe.

KONTROLNÉ CHYBY:

- a - bod vpravo v nule číslícového údaju „10“ i v ľavom veľkom srdiečku,
- b - lúč nad slinkom je krátky,
- c - bod nad chrámom sv.Mikuláša chýba,
- d - predĺžený lúč dotýkajúci sa pravej vetve vo výšky písmena „E“ (chyba je charakteristická pre všetky štyri tlačové dosky).

Prvá retuš známky Hradčany 10 h červená je prvýkrát ocenená v [6] ako ★★ sumou 2400 Kč. Na vlaňajšej jarnej (31.) aukcii KLIM ako položka č.52 s poznámkou „★★ - veľmi vzácny výskyt“ bola vydražená za 3800 Kč + 5%. Výskyt tejto známky v poštovej prevádzke použitý na celistvosti dosiaľ nebol publikovaný, aj keď ju niektoré súčasné špecializované katalógy ako použitú evidujú.

K tejto časti chceme ešte poznamenať, ako je známe, že táto známka bola vydaná aj s riadkovým zubkovaním 11½, a to aj malé množstvo aj zo IV.tlačovej dosky. Preto možno predpokladať výskyt retuše aj na zubkovaných známkach. V takom prípade najpravdepodobnejšie bude mať 2.retuš, s ktorou sa tlačil zvyšok nákladu zo IV.tlačovej dosky □ L.K.

Literatúra:

- [1] Znovu o retuši „vetve“ na 3 hal, FILATELIE č.11/1967
- [2] Novotný L., Špecializovaná príručka pre zberateľov čs.známk, 1970
- [3] Hradčany 10 hal - druh A, FILATELIE č.8/1961
- [4] Hradčany 10 hal I.dvojité retuš na 4.doske, FILATELIE č.24/1986
- [5] Monografia čs.známk, I. a IV.diel, Pofis 1968, 1986
- [6] Hamz, Škaloud, Rukoväť pre zberateľov Hradčan, SČF/ČP 1998
- [7] Klim J., Schödelbauer V., Špecializovaný katalóg známk a celistvostí ČSR 1918-1939, MERKUR REVUE 2002
- [8] Aukčné katalógy: PROFIL, BRNOFILA, BURDA, KLIM

CHYBA TLAČIARNE

Seriózne vydavateľské štáty poštových známk v Afrike sú zriedkavosťou a Kapverdy (Cabo Verde), od roku 1975 nezávislá ostrovná republika, patria medzi ne. Ročne vydajú iba niekoľko emisií, ktoré doteraz tlačili v Európe alebo na Kube. To zaručuje za normálnych okolností bezchybnú výrobu, ale v dvoch prípadoch ide jednoznačne o chyby tlačiarne.

Objednávka z roku 1982 bola jasne formulovaná - na známke popri portréte a mene skladateľa Francisca Xaviera da Cruza (1905-1958) malo byť uvedené aj jeho umelecké meno B. Leza, pod ktorým bol známy v Kapverdách. Po vyhotovení známk v kubánskej štátnej tlačiarňi William Soler v Havane sa však zistilo, že práve tejto údaj na známkach chýba. Preto musela kapverdská štátna tlačiarňa v Prali opraviť toto vydanie dodatočnou pretlačou a deň vydania známk sa posunul. Na poštových priehradkách ostrovná známka bez pretlače nebola v predaji, ale ešte pred pretlačením bolo cca 200 známk rozdelených do redakcií katalógov alebo na vyhotovenie FDC. Známky bez pretlače B.Leza sa už trikrát objavili na filatelistických aukciách v Portugalsku - v roku 1995 (vydražené za 12 tisíc escudov), v roku 1997 a 2000 štvorbloky (po 40 tisíc escudov) □ Ivan Lužák

LOĎ LEDNICE, VOJNA A FILATELIA

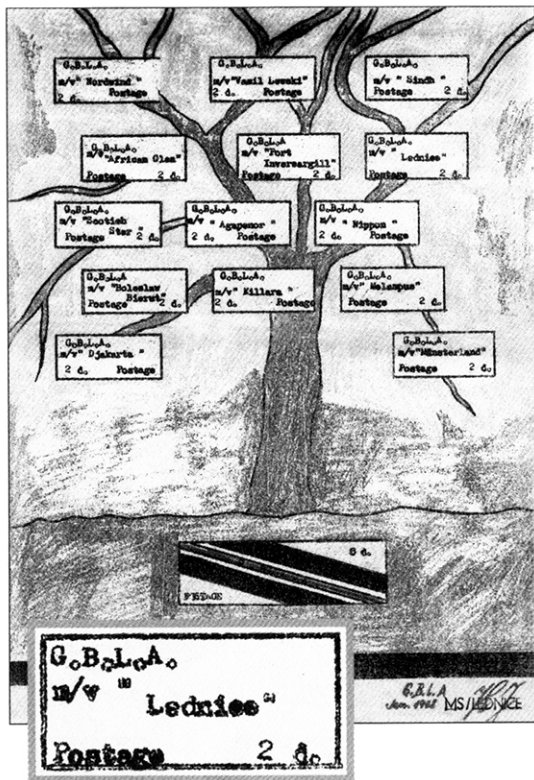
Ján Mička

Vari každý človek pozná históriu a výnimočnú tragédiu lode Titanic, ktorá hneď na prvej, s veľkou slávnosťou započatých plavbe do Ameriky skončila nešťastne a jej pohnutý osud dodnes zaujíma novinárov, výskumníkov aj dobrodruhov, pátrajúcich po jej zvyškoch na dne oceánu. Tragédia Titanicu bola už mnohokrát popísaná a niekoľkokrát aj sfilmovaná. Naposledy jej osud diváci mohli sledovať v americkom kasovom a oscarovom trháku režiséra Camerona s dojímavou titulnou skladbou v podaní speváčky Celine Dionne.

V Československej námornej flotile bola tiež loď, nie námorná, ale riečno-morská, ktorá v niečom pri troške fantázie mohla pripomínať osud Titanicu, ale dnes si na to už len málokto spomenie. Nebola obrovská ako Titanic, patrila medzi menšie lode s výtlakom 1200 BRT a nebola osobná s tisícovkami cestujúcich, ale iba nákladná s 24 mužmi, tvoriacimi jej posádku. Našťastie, jej osud nebol celkom tragický, aj keď k tragédii mal dosť blízko pre posádku, ktorá sa dostala v nesprávnom čase na nesprávne miesto.

Kde sú tie paralely s Titanikom? Na jar v roku 1967 po dokončení v budúceho lodebníci vyplávala z bratislavského prístavu (ale materským prístavom bola Praha) loď Lednice, pomenovaná po peknom juhomoravskom mestečku, známom v prvom rade pekným zámkom s príľahlým parkom a minaretom. Dolu prúdom po Dunaji, cez Stredozemné more a Červené more až do Saudskej Arábie smerovala jej prvá diaľková plavba. V prístave Massaua, kde sa do jej podpalubia uložil náklad surových koží, bavlníkové a iné semená, už námorníci začali nejaké správy o vyostrovanej situácii na Blízkom východe. Ale aj napriek tomu sa začali tešiť na spätnú plavbu domov, a potom k svojim rodinám a blízkym, vtedy netušiac nebezpečenstvo, ktoré ich čaká. A ktoré sa od tej chvíle pretiahlo na neuveriteľných 8 rokov až do roku 1975. Teraz od skončenia ich odysey uplynulo viac než štvrtstoročie.

Noc 4. júna 1967 ešte bola pokojná. Loď Lednice po plavbe Červeným morom vyrazila večer smerom na Suez a v noci plávala v Arabskej úžine. Posádka videla lode, pokojne vplávajúce do kanála, aj tie, ktoré išli opačným smerom. Konvoj lodí sa zoradil 5. júna, aby poobede po Suez u vyrazil smerom na Port Said. Avšak večer okolo 9. hodiny sa strhla delostrelecká aj guľometná palba, trvajúca niekoľko hodín. Nad loďami lietali izraelské rakety s jediným cieľom útoku - mesto Suez.

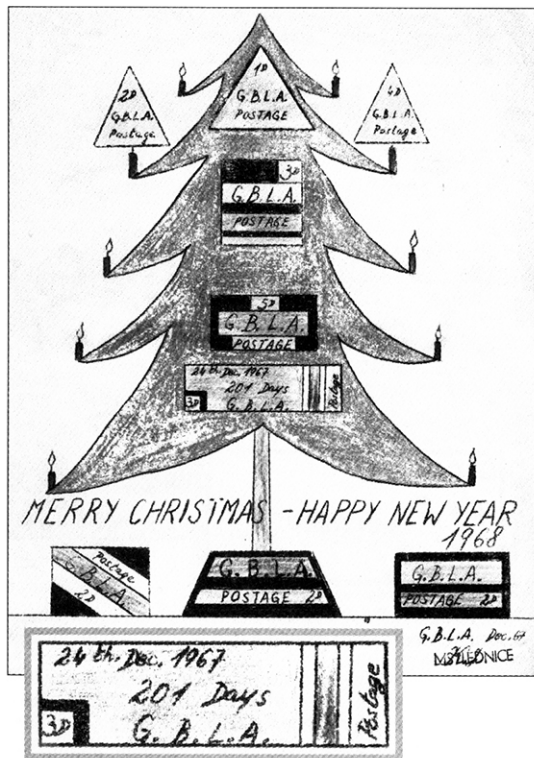
14 známok G.B.L.A. hodnoty 2 d na liste s rodostromom
uviaznutých lodí a jedna známka 8 d, dole známka lode Lednice

Ráno 6. júna loď vplávala do prielavu. Strelba však neutíchala a námorníci sú svedkami nočnej skazy. Všade oblaky dymu, na letisku zničené hangáry, ohorené lietadlá. Okolo obeď loď Lednice dopĺvala do Veľkého horkého jazera, kde spustila kotvu a čakala, než prepláva konvoj lodí smerom na juh, aby opustili jazero.

V noci pokračuje opäť strelba. Strely bojujúcich strán lietajú ponad kotviace lode z jedného brehu na druhý. A ráno 7. júna sú nezainteresované posádky uprostred vojnového konfliktu, vidia útok na Izmailiu. Stĺpy vody vystrekujú po detonáciách priamo v prielave. Lode narychlo opúšťajú egyptskí lodivodi, ktorí sa inak majú starať o bezpečnú plavbu v Suezskom prielave, aby lode neuviazli na plytčinách. Zostávajú len posádky.

Námorníci nemohli ostat nešívať k tomu, čo sa dialo okolo nich. Niektoré lode spustili člny, aby pomohli raneným vo vode. Lekári pomáhali ako sa dalo, napríklad lekár z poľskej lode Boleslaw Bierut ošetril okolo troch stoviek ranených. Zbrane však neutíchali. Až po niekoľkých dňoch námorníkom oznámili, že prielav je definitívne uzavretý zo všetkých strán a lode tu zostanú dovtedy, kým sa vojna neskončí. Posádky všetkých lodí sa znížili na minimum, na Lednici ostalo 7 námorníkov. Keď pribudol ešte jeden, táto osmička mužov tvorila posádku lode Lednice na niekoľko rokov - čo však vtedy ešte netušili... Loď Lednice sa tak cestou z Červeného mora v Suezskom kanále stala s ďal-

šími 14 loďami, nedobrovoľným účastníkom vojny medzi Izraelom a Egyptom (vtedy ako Zjednotená arabská republika), Sýriou a Jordánskom. Tento konflikt, známy ako 6-denná vojna, ktorý začal 5. júna 1967 izraelským útokom, skončil obsadením pásma Gazy, Sinajského polostrova až k Suez, západného brehu Jordánu a Golanských výšin. Sledujúc súčasné dianie si človek pripomína, že niektoré z týchto zemepisných názvov ako problémové sa často opakujú aj teraz...

Vydanie známok G.B.L.A. rozličných nominálnych hodnôt k Vianočným sviatkom a k novému roku 1968, dole známka 3 D pripomínajúca, že Stredný deň 24.12.1967 je 201. dňom nedobrovoľného pobytu lodí v Suezskom prieplave

Suezským prieplavom, konkrétne jeho časťou cez Veľké horúce jazero, ktoré sa nachádza medzi severnou a južnou časťou kanálu, plávala Lednice v zostave 14 lodí. Lode s posádkami a väčšinou aj s nákladom sa zrazu ocitli medzi frontovými líniami. Spustili kotvy a čakali na ďalší vývoj situácie. A hoci vojna prakticky po týždni skončila víťazstvom Izraela, občasná strelba neutíchala. Bombardovanie priplavu na jeho oboch koncoch spôsobilo, že sa stal na dlhé roky nepriechodným.

Vynútená zastávka pokračovala i naďalej, lebo Izrael vtedy odmietol rezolúciu OSN na stiahnutie z okupovaných území. Posádky 14 lodí, z ktorých boli 4 anglické, po dve poľské, švédske a nemecké, po jednej USA, bulharská, francúzska a naša Lednice, sa stali na dlhých osem rokov svedkom vojny so všetkým, čo s tým súvisí. Lety rakiet nad hlavami, dopad

črepín po výbuchoch granátov nielen do vody ale i na paluby. Dokonca nejaký zblúdený projektíl prerazil aj steny Lednice, aby uviazol v balíkoch bavriny, ale našťastie nikoho nezranil. Znepríatelené strany boli od seba vzdialené sotva 8 km, na šírku jazera, a medzi nimi v zemi, či vlastne vodách nikoho, námorníci ôsmich krajín ponechaných osudu, a či vlastne samých na seba.

Po štyroch mesiacoch od začiatku vojny a v čase nevyhláseného praktického uväznenia vo vodách Veľkého horúceho jazera (Great Bitter Lake) z iniciatívy kapitána J. Starkeya z anglickej lode Port Invercargill bola založená Spoločnosť Veľkého horúceho jazera - Great Bitter Lake Association - G.B.L.A. a bola zvolená Rada spoločnosti. Jej stanovy hovorili, že svätým poslaním Spoločnosti je udržiavať pevné priateľstvo, ktoré bolo uzatvorené za ťažkých bojových podmienok, a to bez rozdielu národnosti a vyznania. Námorníci si krátili dlhé chvíle, ako sa dalo. Na palubách organizovali preteky v streľbe zo vzduchovky, turnaje v stolnom tenise, preteky na člnoch. Ba usporiadali aj turnaj v minifutbale...

Pri Spoločnosti G.B.L.A. sa vytvorila zvláštna poštová medzinárodná služba, ktorá si vyžiadala aj vydávanie vlastných známok a poštových pečiatok. Podľa bežných pravidiel Medzinárodného poštového úradu môžu posádky lodí používať na šírom mori poštové známky a poštové poplatky vlastnej krajiny. Počas kotvenia v prístavoch sa uplatňujú tarify, obvyklé v týchto krajinách. Vody Veľkého horúceho jazera však v tom čase nepatrili vlastne nikomu a tak námorníci na lodiach začali vyrábať vlastné známky. Na obyčajnom kancelárskom papieri, na nálepkách na žiacke zošity, priamo na obálky (a tak vlastne vznikli aj prvé celiny G.B.L.A.). Prvú známku k vzácnosti činnosti Spoločnosti vyhotovil kapitán československej lode Lednice, Jiří Kudrna. Bolo stanovené, že každý list, ktorý jazero opustí, musí mať známku G.B.L.A.

Námorníci dostávali známky zdarma, pre vlastnú potrebu. Väčšinu listov preberala egyptská pošta a odovzdávala ich na ďalšiu prepravu s egyptskou pečiatkou alebo otlačkom výplatného stroja pošty v Suez. Pošta bývala cenzurovaná. Niektoré zásielky boli dofrankované egyptskými známkami a často boli listy prevážané kuriérmi pri striedaní posádok a odovzdávané na ďalšiu prepravu v domovskej krajine.

Tvorba a vyhotovenie známok jednoduchou tlačiarenskou technikou, spravidla liehovým rotaprintom, odráža dobu ich vzniku. Vydávajú sa známky s námetom k aktuálnym podujatiam, napríklad k príležitosti MS vo futbale v Mexiku, k Svetovej výstave poštových známok PRAGA 1968. Príležitostné známky boli vydané aj k 1. a 2. výročiu založenia G.B.L.A. (obr. na 1. strane obálky). Známkami dokumentujú aj aktuálny stav na jazere. Poštový lístok formátu A5 so známku leteckej pošty G.B.L.A. s prítlačou plánika jazera

uvádza názvy všetkých lodí: Djakarta, Lednice, Boleslaw Bierut, Nordwind, Nippon, Munsterland, Killara, Port Invercargill, Sindh, Agape-nor, Melampus, Scottisch Star, Vassil Levski a African Glen.

Túžbou po domove v čase odlúčenia od rodín dýchajú vianočné známky so symbolickou jedličkou. Nominálne hodnoty známok viac-menej symbolické 1, 2, 3, 5 penny. Farba známok - prevažne fialová farba indigových blán (na to si už pomaly nik v dobe moderných "kopírokov" ani nespomenie) a kolorovaná farbičkami, ktoré boli poruke. Spoločnosť bola registrovaná v Londýne a mala asi pol tisíce členov. Používanie známok sa roznieslo medzi filatelistov a na kotviace lode začali dochádzať žiadosti filatelistov o zásielky zo zadržaných lodí. Autorom prvých asi 80 známok G.B.L.A. bol český kapitán lode Lednice J. Kudrna. Autorstvo potvrdzuje jeho podpis na blokoch alebo iniciály J. K. s pečiatkou M. S. / LEDNICE. Celkom vydali námorníci všetkých lodí z jazera cca 900 rozličných známok spravidla s nákladom po 200 ks. Tieto známky sa spomínajú v niektorých katalógoch a aj teritorialisti ich pokladajú za známky osobitnej známkovej krajiny ako určitú zaujímavosť.

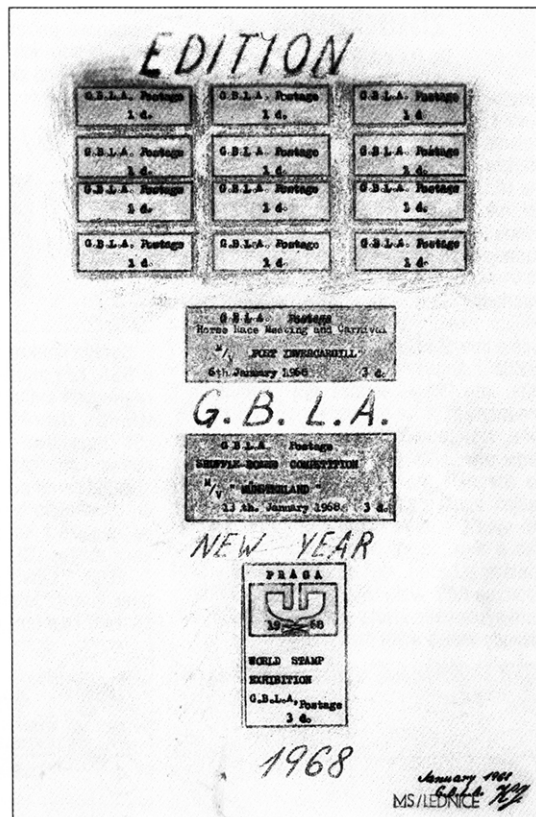
Bolo to veľa, či málo? Na palubách všetkých lodí bolo celkom okolo tritisíc námorníkov, ale nie naraz, lebo posádky sa počas nedobrovoľného pobytu na jazere striedali. Dnes si pre nich tieto známky a pamätné hárčeky suvenírom a spomienkou dokladujúcou ťažké chvíle. Podpisy priateľov, vyvolávajúce ďalšie spomienky.

Známka propagujúca Svetovú výstavu EXPO '70 OSAKA a MS vo futbale MEXICO '70

A čo záverom? Úsilím Egypta a vlastne aj ďalších krajín a lodných spoločností, ktoré strácali veľké peniaze predražovaním dlhšej plavby okolo Afriky do Ázie sa v roku 1975 podarilo obnoviť plavbu v Suezskom kanále. Lode síce boli slobodné, ale všetky neboli schopné plavby, pretože dlhoročná nečinnosť, aj napriek pravidelnej starostlivosti o nevyhnutnú údržbu, si vyžiadali svoju daň. Lednice vzala do vleku sovietska loď

Gordelivij, ktorá ju dotiahla do juhoslovanskej Rjeki. Náklad sa mnohoročným pobytom na tropickom slnku a vlhkom morskem vzduchu znehodnotil. Premnožili sa v ňom škodce a aj hmyz. Náklad odkúpil nejaký špekulant.

Jeden list so známami G.P.L.A. vydaný k novému roku 1968 obsahoval aj známku hodnoty 3 d, ktorá propagovala Svetovú výstavu poštových známok PRAGA 1968

Po oprave lode a odpočinku posádky mohla začať jej nová kapitola, aby sa znova vydala na širé more. A pre filatelistov nastalo obdobie zháňania celistvostí, dokladujúcich túto neobyčajnú, dobrodružnú plavbu, ktorá našťastie tragicky neskončila, aj keď k tomu bolo celkom blízko ■

Pramene:

- [1] Osobné spomienky Jozefa Šarmíra, lodmajstra Lednice, ktorý zapožičal aj materiál na ilustráciu príspevku
- [2] Mladý svet, X. ročník, č. 2/1968, s. 9-11
- [3] Nouzová výroba poštovních známok a osudy čs. lode Lednice během Suezské blokády 1967-1975. In: Katalóg Krajskej výstavy poštových známok ZNOJMO 76.

Pozn. red.: Chceli sme ilustrovať článok aj obrázkom lode Lednice - o tom, ako sme dopadli a čo zaujímavého sme zistili, napíšeme v budúcom čísle Zberateľa (R).

Nástrekové sloganové pečiatky v námetových zbierkach?

Vojtech Jankovič

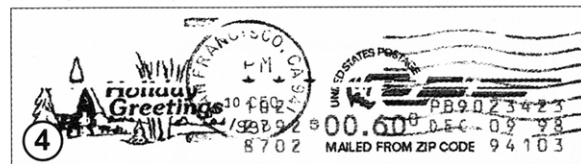
Automatizácia poštovej prevádzky prináša nové spôsoby triedenia, spracovania a rozosiľovania poštových zásielok. Tieto sa často prejavujú aj na poštových zásielkach vo forme rôznych nátlakov kontrolných kódov, čísel, nápisov a podobne. Napríklad na korešpondencii zaslanej z územia USA, Austrálie a Kanady možno na niektorých zásielkach nájsť ihličkovú tlačiarňou vytlačenú jedno alebo viacriadkovú informáciu v čiernej farbe obsahujúcu mesto, štát, trojmiestne číslo, dátum a ďalšie informácie (často PM # a číslo, čo by mohlo v angličtine znamenať označenie hodiny, kde PM je skratka pre „popoludní“). Predpokladám, že špecialisti na poštových histórii, resp. automatizácii spracovania pošty, vedia presnejšie tieto nápisy identifikovať. Ako zberateľ ma tieto poštové atribúty síce zaujali, ale ako námetár som ich nijako nevedel využiť v námetovom exponáte. Nehovoriac o tom, že mi bolo a doteraz čiastočne zostáva záhadou, aký majú tieto nápisy účel. Často sa totiž vyskytujú na obálkach s odtlačkom výplatného stroja s rovnakým dátumom, niekedy však s iným mestom.

na zberných miestach. Podľa autorov v úvodnej časti nápisu sa objavujú nielen názvy miest, ale aj nápisy propagujúce významné príležitosti (Vianoce) a lokálne aktivity. Tým sa zásielky opatrne nápismi stávajú zaujímavými aj pre námetových zberateľov. Autori článku tieto nápisy označili ako „Slogan Inkjet Postmarks“, čiže voľne preložené: sloganové pečiatky nastriekané, tzv. inkjetovou (tryskovou) tlačiarňou. Ja som ich pracovne nazval „nástrekové pečiatky“ a v prípade propagačného sloganu „nástrekové sloganové pečiatky“.

Správa konkrétne hovorí o poštovej úrade v meste Shreveport v USA, kde používajú túto technológiu na reklamu lokálnych charitatívnych aktivít, veľkých sviatkov a aktivít Poštovej správy USA (USPS). Napríklad 6. mája 1994 na tejto pošte používali slogan „St Jude Bike-A-Thon LSU-S“, čo je skrátené označenie pre miestnu charitatívnu cyklistickú akciu.

Zatiaľ sa mi podarilo nájsť len jednu nástrekovú sloganovú pečiatku uvedeného typu s námetovo vhodným sloganom (nápisom) a to na zásielke z Kanady. Okrem bežných atribútov obsahuje dvojriadkovú slogan „CENSUS * 2001 * RE-CENSUREMENT! / RE-CENSUREMENT * 2001 * CENSUS!“ (obr.3), ktorý pravdepodobne pripomína sčítanie ľudu (z tohto krátkeho textu neviem jednoznačne identifikovať, čo texty znamenajú).

Taktiež sa mi podarilo nájsť veľmi podobnú, avšak nie čiernu, ale tmavočervenú nástrekovú pečiatku so sloganom „Holiday Greetings“ (sviatočné pozdravy) a obrázkom zimnej prírody (obr.4). Dátum použitia 9.12.1998 indikuje, že spomínanými sviatkami sú pravdepodobne Vianoce. Táto však už obsahuje aj výplatnú hodnotu (\$00.60) a ZIP CODE odosielaťa (94103), čím plní účel výplatného stroja. To by naznačovalo, že ide nie o nástrekovú sloganovú pečiatku s obrazovým motívom, ale o nástrekovú výplatnú pečiatku. Že by tieto postupne nahradzovali štandardné odtlačky výplatných strojov?

Uvedené fakty dopĺňujem niekoľkými ukázkami, žiaľ, niektoré z nich vďaka pestrôfarebným známkam neposkytujú dostatočnú čitateľnosť. Možno niektorí z čitateľov nájdú ďalšie a kvalitnejšie príklady, prípadne vie vniesť viac svetla do tejto problematiky.

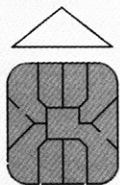
Nech je to akokoľvek, ukazuje sa, že pre námetového zberateľa nástrekové sloganové pečiatky poskytujú ďalšie možnosti rozšírenia zbierok, pretože sú plnohodnotným filatelickým materiálom dokladujúcim automatizované spracovanie poštových zásielok ■

Literatúra:

Bicycle Stamps - the official publication of the Bicycle Stamps Club, BS20A - SPRING - 1996, s využitím informácií z časopisu Linn's Stamp News.

Nedávno som v literatúre našiel informáciu, ktorá čiastočne poodhaluje ich použitie a hlavne naznačuje, že by sa mohli dať využiť aj v námetových zbierkach. Podľa autorov článku ide o novú technológiu používanú v USA od roku 1989 na označovanie zásielok s nižšou prioritou, t.j. takých, ktoré nemusia byť odoslané v deň ich podania a sústreďujú sa

MALE OKIENKO TELEKARTISTU

/57/

RUBRIKA PRE ZBERATELOV
TELEFONNYCH KARIET

Marián Jobek

PIN karty GSM SR - II. časť

V druhej časti článku budem pokračovať v predstavovaní verejných PIN kariet PRIMA. Pod katalogovým číslom IA 14 nasleduje úplne nový dizajn karty PRIMA. Začiatkom roka 2001 bol vydaný I. variant karty s názvom „Small 199 I.“ V pravom dolnom rohu na jej prednej strane je čierny text „GSM“ (obr. č.1). Dizajn karty v pomyselnej konkurencii nepekných a škaredých kariet, by určite dosiahol veľmi čestné miesto. Na prednej strane karty dominuje veľké písmeno „S“. Táto karta existuje už len s čiarovými kódmi, pričom v ľavom čiarovom kóde môže byť okrúhla alebo hranatá číslica „3“. TČi má buď 6 alebo 7 miest. Kat. č. má IA 14 a termíny platnosti sú postupne do 31.12.2002, do 30.06.2003 a do 31.12.2003. PIN kód je čierny na zelenom podklade, cca 26 mm dlhý a 2,4 mm vysoký. Materiál je silný, tvrdý a lesklý plast.

Nasleduje karta „Medium 490 GSM“, ktorá má podobný dizajn (obr.2). Na prednej strane karty dominuje veľké písmeno „M“. Existuje už len s čiarovými kódmi, TČi má 7 miest. Bude mať kat. č. IA 15 a termín platnosti je do 31.12.2003. Táto karta nemá zatiaľ ďalšie vydanie.

Skupinu týchto kariet uzatvára tretia „Large 690 + 5 % bonus GSM“ s rovnakým dizajnom ako dve predchádzajúce (obr. 3). Na prednej strane karty dominuje veľké písmeno „L“. Existuje už len s čiarovými kódmi, TČi má 7 miest. Bude mať kat. č. IA 16 a termín platnosti je tiež do 31.12.2003. Ani táto karta zatiaľ nemá ďalšie vydanie.

V priebehu ďalšieho vývoja bol vydaný II. variant karty, ktorú budeme evidovať pod názvom „Small 199 II.“. V pravom dolnom rohu na prednej strane je naďalej čierny text „GSM“. Tiež existuje už len s čiarovými kódmi, pričom v ľavom čiarovom kóde môže byť okrúhla alebo hranatá číslica „3“. Bude mať kat. č. IA 17 a termín platnosti je do 31.12.2003. PIN kód je biely na čiernom podklade, cca 43 mm dlhý a 2,4 mm vysoký. Materiál je tenký, tvrdý a lesklý plast (laminát).

Ďalej bol vydaný úplne nový variant karty s názvom „Small 199 I“, ktorý čierny text „GSM“ na prednej strane má nahradený bielym textom „člen skupiny Orange“. Na prednej strane naďalej dominuje veľké písmeno „S“ (písmeno „S“ má koniec ľavého spodného oblúka od ľavého okraja TK vzdialený cca 1,5 mm). Tiež existuje už len s čiarovými kódmi, pričom v ľavom čiarovom kóde je len hranatá číslica „3“. Existujú dva podvariety tejto karty a to pravý kôd s rovnako dlhými alebo nerovnakými dlhými čiarami. Bude mať kat. č. IA 18 a termín platnosti je do 31.12.2003. PIN kód je biely na čiernom podklade, cca 43 mm dlhý a 2,4 mm vysoký. Materiál je tenký, tvrdý a lesklý plast (laminát).

Veľmi podobnou je ďalší nový variant karty, ktorú budeme evidovať pod názvom „Small 199 II“. Rozdiel je len v tom, že písmeno „S“ na prednej strane má koniec ľavého spodného oblúka vzdialený od ľavého okraja TK len cca 0,3 mm. Termín platnosti je do 30.06.2003 a táto karta bude mať kat. č. IA 19. Na prvý pohľad by sa táto karta mohla javiť ako ďalší variant predchádzajúcej karty IA 18, ale v skutočnosti do výrobky bol predložený nový návrh karty a preto v katalogu je nutné ju viesť samostatne. PIN kód a materiál má rovnakú charakteristiku ako karta IA 18.

Nasledoval ďalší variant karty s názvom „Small 199 III“. Bude mať katalogové číslo IA 20. Termín platnosti má do 31. decembra 2003. PIN kód je čierny na zelenom podklade, cca 26 mm dlhý a 2,8 mm vysoký. Materiál je výrazne iný - hrubý a matný kartón.

Posledným variantom je karta s názvom „Small 199 IV“. Kat. č. bude mať IA 21 a termín platnosti je do 31.12.2003 a do 30.06.2004. PIN kód je čierny na zelenom podklade, je cca 27 mm dlhý a 1,6 mm vysoký. Materiál je tenký, tvrdý a lesklý plast (laminát). Karty IA 18 až IA 21 boli vydané v presne nezistenom čase začiatkom roku 2002.

Ako som už spomenul v prvej časti článku, dňa 27. marca 2002 sa spoločnosť GLOBTEL stala súčasťou medzinárodnej siete mobilných operátorov ORANGE. Od tej doby nesie spoločnosť názov Orange. So zmenou názvu došlo aj k výraznej kvalitatívnej zmene dizajnu všetkých ďalších novovydaných PIN kariet. Sieť operátorov Orange vo svete používa štandardne čierno-bielý dizajn s oranžovým logom Orange. Postupne boli vydané 3 PIN karty v troch už zabehnutých hodnotách - 199 Sk, 490 Sk a 690 Sk + 5 % bonus. Na bielom pozadí sú čierno-biele obrázky mladšej ženy v troch rôznych situáciách.

Prvý variant karty, ktorú budeme evidovať pod názvom „Orange 199 I“ (obr. 4). Bude mať katalogové číslo IA 22 a termín platnosti (do 30.06.2004). PIN kód je biely na čiernom podklade, cca 43 mm dlhý a 3,0 mm vysoký. Materiál je tenký, tvrdý a lesklý plast (laminát).

Nasleduje karta s názvom „Orange 199 II“. Bude mať kat. č. IA 23 a termín platnosti (do 30.06.2004) je čiernej

farby na bielom podklade. PIN kód je čierny na bielom podklade, cca 24 mm dlhý a 2,5 mm vysoký. Materiál je hrubý, matný kartón.

Potom nasleduje karta s názvom „Orange 490 I“ (obr. 5). Bude mať katalógové číslo IA 24 a termín platnosti (do 30. júna 2004) je čierny na bielom podklade. PIN kód je biely na čiernom podklade, cca 43 mm dlhý a 3,0 mm vysoký. Materiál je tenký, tvrdý a lesklý plast (laminát).

Ďalej nasleduje karta s názvom „Orange 490 II“ (obr. č. 6). Bude mať kat. č. IA 25 a termín platnosti (čierny na bielom podklade) je zatiaľ do 30.06.2004 a do 31.12.2004. PIN kód je čierny na bielom podklade, cca 24 mm dlhý a 2,5 mm vysoký. Materiál je hrubý, matný kartón.

Potom nasleduje karta s názvom „Orange 690 I. + 5 % bonus“ (obr. č. 7). Bude mať kat. č. IA 26 a termín platnosti (čierny na bielom podklade) je zatiaľ do 30. júna 2004. PIN kód je biely na čiernom podklade, cca 43 mm dlhý a 3,0 mm vysoký. Materiál je tenký, tvrdý a lesklý plast (laminát).

„Orange 690 II + 5 % bonus“ má názov nasledujúca karta. Bude mať katalógové číslo IA 27 a termín platnosti (čierny na bielom podklade) je zatiaľ do 30.06.2004 a do 31.12.2004. PIN kód je čierny na bielom podklade, cca 24 mm dlhý a 2,5 mm vysoký. Materiál je hrubý, matný kartón.

Potom nasleduje karta s názvom „Orange 199 III“. Bude mať katalógové číslo IA 28 a termín platnosti (biely na čiernom podklade) je zatiaľ do 30.06.2004. PIN kód je čierny na tmavošedom rastrovanom podklade, cca 27 mm dlhý a 2,1 mm vysoký. Materiál je tenký, tvrdý a lesklý plast (laminát).

Ďalej nasleduje karta s názvom „Orange 199 IV“. Bude mať katalógové číslo IA 29 a termín platnosti (čierny na bielom podklade) je zatiaľ do 30.06.2004. PIN kód je čierny na striebornom podklade, cca 32 mm dlhý a 2,9 mm vysoký. Materiál je tenký, tvrdý a lesklý plast (laminát).

Ďalej nasleduje karta s názvom „Orange 199 V“. Bude mať katalógové číslo IA 30 a termín platnosti (čierny na bielom podklade) je zatiaľ do 31.12.2004. PIN

kód je čierny na bielom podklade), cca 22 mm dlhý a 3,0 mm vysoký. Materiál je hrubý, matný kartón.

Potiaľto popísané PIN karty sú dodnes zberateľom známe vydania verejných kariet Globtel / Orange. Nemožno vylúčiť, že môžu existovať ich podvarianty, ktoré autorovi článku nie sú známe. Rád privítam informácie o nich.

Spoločnosť Globtel sa odlišuje od spoločnosti Eurotel aj tým, že vydáva aj darčkové PIN karty. Všetky doteraz známe darčkové PIN karty majú dizajn s motýľmi. Prvá z nich bola vydaná v októbri 1997 s kreditom 2 minúty. Kat. č. má IB 1 a má označenie dvoch sérií kombináciou písmen GL s číslovaním zhora dolu a AA s číslovaním zdola hore. Pritom rozsah čísl sa môže pohybovať od 1 do 4 (pozri MOT 56 o verejných PIN kartách IA 1 až 3).

Nasledovala PIN karta už nie s minútážou, ale s korunovou hodnotou - 30 Sk. Prvou z nich bola PIN karta s názvom „Motýle 30 Sk I.“, platnosť mala do 31.12.1999. Katalógové číslo má IB 2 a už nemá označenie sérií kombináciou písmen, ale len s číslicami zhora dolu a zdola hore.

Nasledovala PIN karta s názvom „Motýle 30 Sk II.“, platnosť mala do 30.06.2000. Katalógové číslo má IB 3 a číslovanie má už len zhora dolu.

Ďalej nasledovala PIN karta s názvom „Motýle 30 Sk III.“, platnosť mala do 31.03.2001. Kat. č. má IB 4 a číslovanie má už len zdola hore. Text v dolnej časti zadnej strany „Karta je platná do“ je dlhý 10,0 mm.

Nakoniec nasledovala skupina TK s názvom „Motýle 30 Sk IV.“, mali platnosť postupne do 31.05.2001, 30.10.2001, 31.12.2001 a 31.12.2002. Katalógové číslo majú spoločné IB 5 a majú číslovanie už len zdola hore. Text v dolnej časti zadnej strany „Karta je platná do“ je dlhý 10,5 mm.

Poslednou známou skupinou, ktorú vyprodukovala spoločnosť Globtel / Orange, sú ostatné verejné PIN karty na CD Prima s priemerom 12 cm. Na týchto CD (Compact Disc alebo slangom „cédečko“), prvýkrát vydaných v decembri 2000, rovnako ako na klasických PIN kartách, je umiestnený 14-miestny PIN kód pomocou ktorého, tak ako z PIN karty, si možno dobiť kredit do výšky 490 Sk alebo 690 Sk + 60 Sk resp. 5 % bonus. CD s hodnotou kreditu 199 Sk nebol vydaný. Do doby existencie spoločnosti pod názvom Globtel boli vydané spolu 4 Prima výbery (od čísla 1 po číslo 4.) Každý Prima výber je vždy vo variantoch 490 Sk a 690 Sk + 60 Sk resp. 5 % bonus, t. zn. spolu 8 CD. Na obidvoch CD pod spoločným číslom Prima výberu je vždy navyše ešte zmes 5-tich resp. 6-tich piesní alebo videoklipov z oblasti populárnej hudby, produkovanej populárnymi spevákmi. Z uvedeného vyplýva, že cieľovou skupinou, komu sú tieto produkty určené, je mládež.

1. Prima výber má kat. č. IO 1 (490 Sk) a IO 2 (690 + bonus 60 Sk), 2. Prima výber má kat. č. IO 3 (490 Sk) a IO 4 (690 + bonus 60 Sk), 3. Prima výber má kat. č. IO 5 a IO 6, 4. Prima výber má katalógové číslo IO 7 a IO 8. Po zmene názvu na ORANGE bolo vydané 1 CD „Prima mix“ v oboch hodnotách. Ich katalógové čísla sú IO 9 a IO 11 □ Spracoval **mjobek**

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK NOVEMBER 2002

Jozef Soukup

Poradové číslo, dátum, miesto používania, text pečiatky, autor výtvarného návrhu a farba odtlačku pečiatky

- 01 ■ 7.11.2002 Trenčín 1: 365 ROKOV TYPOGRAFIE NA POVAŽÍ / MDCXXXVII - MMMII / SIGNET TISKÁRNY ČESKÉHO EXULANTA / VÁCLAVA VOKÁLA ZE STARÉHO MĚSTA PRAŽSKÉHO • I.Kubela, J.Masárová • Čierna
- 02 ■ 8.11.2002 Bratislava 1: VOJENSKÝ ÚRAD SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA / 10. VÝROČIE • M.Ondráš (?) • Modrá

- 03 ■ 14.11.2002 Trenčín 1: JOZEF BRANECKÝ 1882-1962 / PROVINCIAL PIAŘISTOV, REGIONÁLNY HISTORIK A SPIŠOVATEL • I.Kubela, J.Masárová • Čierna

- 04 ■ 15.11.2002 Spišské Podhradie: INAUGURÁCIA POŠTOVEJ ZNÁMKY SPIŠSKÁ KAPITULA • M.Kellner • Čierna

- 05 ■ 15.11.2002 Spišské Podhradie: 14.11.1877 - SPIŠSKÝ BISKUP JÁN VOJTÁŠŠAK - 4.8.1965 / 125. VÝROČIE NARODENIA • M.Kellner • Čierna

- 06 ■ 15.11.2002 Veľký Klíž: INAUGURÁCIA POŠTOVEJ ZNÁMKY KLÍZSKÉ HRADIŠTE - KOSTOL SV. MICHALA ARCHANJELA • M.Čapka • Čierna

Propagačné kašety

- 01 ■ 25.11. až 31.12.2002 Rajecká Lesná: VIANOČNÁ POŠTA 2002 • F.Horniak • Čierna
- 02 ■ 29.11. až 1.12.2002 Slovenská pošta: MONACOPHIL 2002 / 29 NOVEMBRE - 1 DÉCEMBRE 2002 • F.Horniak • Čierna • Kašet používaný na výstave poštových známok v Monaku.

Doplnenie informácií

V prehľade pečiatok za mesiac september (Zberateľ 11/2002, s.24) informáciu o používaní strojovej príležitostnej pečiatky 125 ROKOV POŠTY LEOPOLDOV prosíme doplniť o údaje, ktoré sme získali až dodatočne: Autor výtvarného návrhu - Ivan Tvrdý, obdobie používania - od 1.4. do 31.12.2002. Ďakujeme!

Hľadáme autorov výtvarných návrhov

Ešte sa stále stáva, že niektorí objednávateľia príležitostných poštových pečiatok nedodržia svoju povinnosť uviesť meno autora výtvarného návrhu objednávanej pečiatky. S blížiacim sa termínom ukončenia prehľadu pečiatok za rok 2002 a vyhlásenia ankety o najkrajšiu slovenskú ručnú príležitostnú pečiatku roka, bolo by vhodné doplniť mená autorov tých pečiatok, kde doteraz tento údaj nebol oznámený. Máme záujem, aby zberatelia odtlačkov pečiatok mali v súčasnosti i v budúcnosti, k dispozícii pokiaľ možno čo najúplnejšie informácie. Preto sa obracame na objednávateľov s prosbou o oznámenie autorov týchto príležitostných pečiatok:

- 20.3.2002 Martin 1: MARTIN KRAMÁR, PROFESOR GYMNÁZIA
- 14.4.2002 Radošina: 120 ROKOV POŠTY
- 24.5.2002 Liptovský Mikuláš 1: FESTIVAL SYROV A BRYNDZE
- 8.6.2002 Žilina 1: MAJSTER SLOVENSKA VO FUTBALE 2001-2002
- 21.6.2002 Trnava 5: VIII.LETNÉ ŠPORTOVÉ HRY POŠTÁROV SLOVENSKA
- 2.9.2002 Žilina 1: NA PAMIATKU 60.VÝROČIA LIKVIDÁCIE RIŠSKÉHO PROTEKTORA R.HEYDRICHA
- 31.10.2002 Bratislava 1: 50.VÝROČIE FARMACEUTICKEJ FAKULTY UK / FACULTAS PHARMACEUTICA
- 8.11.2002 Bratislava 1: 10.výročie VOJENSKÉHO ÚRADU SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA.

Chýbajúce údaje prosíme zaslať na adresu redakcie (Zberateľ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, e-mail: zberatel@nextra.sk). Za porozumenie, ochotu a pomoc vám vopred ďakujeme.

□ Pripravil Jozef Soukup

Doplatné známky 5h a 95h

V príspevku v Zbierateľovi 10/2002, s.20, Pavol Hallon nastoluje otázku, na aký účel boli vydané doplatné známky emisie 1954/1955 v nomináloch 5h a 95h, pričom v článku dokladá ich použitie v zmiešaných frankatúrach s inými doplatnými známkami a správne predpokladá, že v týchto prípadoch ide o ich výpočetné použitie. Pokiaľ ide o hodnotu 95 halierov, odpoveď je jednoduchá - práve toľko činil vylievací poplatok za listové zásielky, stanovený v rámci nových taríf po menovej reforme 1953. Vyberal sa za zásielky, ktoré podliehali clu, ako vidno na pripojenom obrázku. Vylievacia pošta Praha 026 opatrla zásielku colnou nálepkou s textom „Vycleno / Clo vybrati“ a doručovacia pošta Kroměříž 1 vybrala vylievací poplatok 95 h, ktorý zúčtovala vylepením výplatných známok v hodnote 75h a 20h. Vylievací poplatok sa už za I. CSR vyberal v doplatných známkach (pozri [1], str. 185), ale nie som si istý, či to bolo tak aj po menovej reforme 1953. Pred vydaním doplatných známok emisie 1955 sa však poplatok 95h v doplatných známkach nedal skombinovať, pretože dovtedy platné vydanie 1946 neobsahovalo žiadny nominál s koncovkou 5h. Pekná ukážka použitia známky 95h vo svojej základnej funkcii je v citovanej práci na str.189. Výskyt takýchto celistvostí je pomerne vzácny, pretože muselo ísť o zásielky s obsahom tovaru, ktorý podliehal clu a takých iste nebolo veľa.

Ťažšie sa bude hľadať dôvod vydania známky s nominálom 5h. Snáď sa táto hodnota používala pri zúčtovaní nejakých poplatkov v internej službe pošty, prípadne ako doplnková hodnota v prípade, ak súhrnná suma týchto poplatkov končila na 5h. Špekulatívnu úvahou by sme mohli dospieť k inému vysvetleniu - totiž že mohlo ísť o doplnkovú hodnotu práve na zostavenie vylievacieho poplatku, čo mohlo pripadať do úvahy najmä na malých poštách. Nepatrná spotreba známok 95h by totiž spôsobila, že by museli po neúmerne dlhú dobu skladovať zásobu týchto známok (minimálne objednávané množstvo bol zrejme 1 hárok - 100 kusov). Zrejme ani výpomocné používanie 95 halierových známok by situáciu neriešilo, ak uvážime, že najčastejšie sa používali hodnoty 30 h, 60 h a neskôr 1Kčs. Zásoby 5 halierových známok natoľko nezafazovali celkovú hodnotu skladu a dali sa pomerne ľahko vypotrebovať na bežné poplatky uhrádzané doplatnými známkami. Toto vysvetlenie účelu päť-

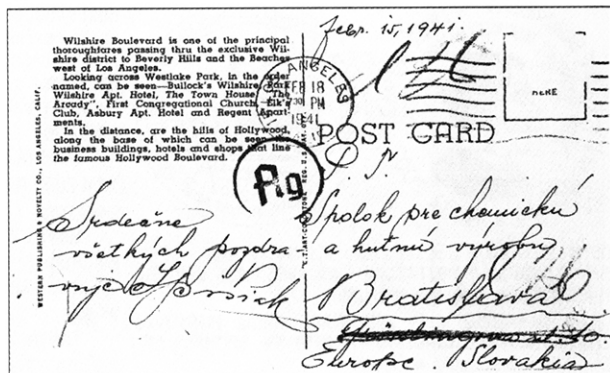

halierových známok by mohol podporovať aj fakt, že známka 5h vyšla medzi poslednými v apríli 1955. Možno sa preto domnievať, že si jej vydanie vynútila práve prevádzková prax v súvislosti s vyberaním vylievacieho poplatku na menších poštách □ **M. Bachratý**

Literatúra: [1] Čížek, Jozef : Doplatné na území Československa 1894-1985, Filatelistické state ZSF 29, Bratislava 1989

Bola pohľadnica z USA cenzurovaná?

V Zbierateľovi č.10/2002 ma zaujal článok M. Bachratého: Nie Gestapo, ale OKW, ktorý doplnil moje vedomosti o tejto problematike. V zbierke mám pohľadnicu odoslanú 18.2.1941 z Los Angeles v USA do Bratislavy. Je na nej značka Ag a v pravom dolnom rohu číslo 219, obe vo fialovej farbe. Adresátom bol Spolok pre chemickú a výrobu na Grösslingovej ulici 10. Prečo bol názov ulice prečiarknutý a tou istou dopísané písmeno I a číslo 26? Doručovateľ vedel pod číslom najst adresáta? Na ľavom okraji (známka chýba) je napísaný ten istý symbol (I 26) - mal nejaký význam? Prešla pohľadnica s absolútne nevinným obsahom cenzúrou? □ **Marta Pazderáková**

Pozn.red.: O názor sme požiadali Ing. M. Bachratého, ktorý nám na mnoho tejto pohľadnice povedal: „Ulica v adrese adresáta bola prečiarknutá zrejme preto, že Spolok pre chemickú a hutnú výrobu na tejto adrese už nesídlil. Údaj „I 26“ znamená označenie doručovacieho rájónu (asi listového), podobné označenie sa používa aj v dnešnej dobe.

Cenzúre boli podrobené všetky zásielky z cudziny, s ktorou bolo možné korešpondovať. Pohľadnica bola odoslaná z USA vo februári 1941, keď bol ešte vzájomný styk možný. Po vstupe USA do vojny proti Nemecku bol poštový styk zastavený. Pečiatka Ag znamená, že zásielka nebola cenzurovaná, ale mohla byť použitá aj namiesto okružnej červenej, ktorá označovala cenzúru“ ■

Jozef Tekel

Počet uhorských vlakových pôst, ktoré prechádzali z územia Slovenska resp. z oblasti Podkarpatskej Rusi do rakúskej časti monarchie, je pomerne vysoký. Boli to vlakové pošty Budapest - Pozsony - **Bécs (Wien)** / 1, 2 alebo 46; budapest - **Oderberg** / 21, 22, 27 alebo 37, resp. Budapest - Galánta - **Oderberg** / 362. V oblasti Podkarpatskej Rusi pôsobili vlakové pošty Budapest - Miskolcz - **Lawoczne** / 38; Nyiregyháza - Csap - **Sianki** / 59; Debreczen - Nyiregyháza - **Sianki** / 60 a Bätü - **Lawoczne** / 110. Uhorská vlaková pošta 38 jazdila na trati BUDAPEST - Ászód - Hatvan - Füzesabony - MISKOLCZ - Sátoraljajhely - Csap - Bätü - Munkács - LAWOCZNE (a späť). Trať dôležitý uhorskej vlakovkej pošty prechádzala cez územie Slovenska medzi stanicami Sátoraljajhely a Čop a na území dnešného Poľska, v rakúskej Haliči (Galizien, nem.), mala jedinou (cieľovú) stanicu Lawoczne. Název celistvosti s odliškom pečiatky uhorskej vlakovkej pošty 38 je zaujímavý, ale nie je výnimočný a nájdeme ho aj v kvalitnejšej

Polen auf's 26. November 1918
 29er in der 2. Klasse
 29er in der 2. Klasse
 29er in der 2. Klasse

Literatúra:

- [1] Tekel, J., Vlakové pošty na Podkarpatskej Rusi 1875 - 1918, *Filatelie*, 47, č. 7, 1997, s. 1-7 (príloha)
- [2] Obert, J., Tekel, J., Varga, Š., Bartalský, Š., Poštové pečiatky na území Slovenska 1752 - 1918, ZSF, Bratislava 1994
- [3] Simádi, B., Kárpátalja postaróirénete. MABEÖSZ, Budapest 1991

ZÁHADA JEDNEJ BALÍKOVEJ SPRIEVODKY

Jozef Korený

Medzinárodná balíková sprievodka Slovenska z roku 1943 patrí medzi celistvosti, ktorých sa v poštovej prevádzke použilo pomerne veľa, ale na zberateľské účely sa z nich zachovalo iba veľmi poskromne. Predkladaná balíková sprievodka ma však nezaujala len z hľadiska jej výskytu, ale pre iné súvislosti.

Predovšetkým to bola adresa, na koho bola sprievodka adresovaná - Voj. Ondrej Rozvadský, Berlín 5 W. 29, Postfach 54, Lager 3, Deutschland. Položil som si otázku: Čo robil vojak Slovenskej armády v roku 1943 v tábore v Berlíne? Najprv som sa domnieval, že adresát sa dostal do vojenského tábora po nejakom preveníení alebo spáchaní trestného činu napríklad ako príslušník Slovenskej armády bojujúcej po boku Nemeckej armády na Východnom fronte.

Balík bol podaný na pošte ORECHOVÉ (dnešný Trenčín 5) dňa 10. novembra 1943 a záznamy na sprievodke hovoria o tom, že ďalej pokračoval cez Ústrednú poľných pošt (20.11.1943), poštu Bratislava 2 (22.11.1943) a Viedeň 77 (23.11.1943) do Berlína. Balík však nebol doručený a spolu so sprievodkou bol vrátený na poštu Orechové (3.2.1944). Prijem vráteného balíka potvrdil otec vojaka Štefan Rozvadský. V Berlíne na balík i sprievodku bola nalepená nálepka s dvojazyčným nemecko - francúzskym textom „Odstoval bez udania adresy“. Tento údaj je však zavádzajúci.

Skutočnosť bola taká, že tábor, kde sa adresát nachádzal, bol bombardovaný spojeneckými lietadlami, a preto mu balík nemohol byť doručený. Na úvodnú otázku, čo robil slovenský vojak v tábore v Berlíne, je nasledovné vysvetlenie: Vojak Ondrej Rozvadský bol s niekoľkými zamestnancami letiska v Trenčianskych Biskupiciach poslaný do Nemcka na zapracovanie montáže vojenských lietadiel typu Junkers JU-87 Stuka, ktoré sa mali kompletizovať práve v Trenčianskych Biskupiciach.

V tom období boli Trenčianske Biskupice kľúčovým miestom nášho vojenského letectva. Bola tam dislokovaná Letecká škola, vykonával sa tam v Cvičnej letke kurz stíhačov lietadiel Messerschmidt Bf 109, ďalej Padáková škola a Pozorovateľská škola pre leteckých dôstojníkov v Cvičnej letke. Pri zistovaní

Rub a líc poštovej sprievodky na balík, ktorá je zaujímavým dokumentom o ľudoch a dobe pred šiestimi desiatkami rokov

údajov už adresát nežil, ale ďalší zamestnanec tohto letiska, uvedený údaj o Ondrejovi Rozvadskom spresnil a potvrdil. Lebo bol to práve on, kto osobne viezol balík s potravinami od rodičov na poštu...

Budem rád, keď táto moja malá exkurzia do minulosti prispeje do mozaiky vojenských dejín Slovenska a podnieti záujem aj ďalších zberateľov z oblasti poštovej histórie na hlbšie štúdium získaných materiálov aj v širších spoločenských súvislostiach ■

VILIAM TELL - legenda a skutočnosť

V švajčiarskych horách, medzi prerývanými hlbokými údoliami a pri modravých jazerách, rozprestierajú sa nedozreté lúky. Tu pokojne žili, pásli svoje stáda a lovili zver slobodomylníci ľudia horských osád. Na ich pradávné územia si však robil nároky cudzí kráľ a aby si ich podmanil, vyslal tam svojho miestodržiteľa, zlopestného Hermana Gesslera. Tento vo svojej ukrutnosti začal tak ďaleko, že dal na križných cestách upevniť na vysokú žrd svoj operený klubík a nútil okoloidúcich, aby sa mu klaňali. Mnohí to zo strachu pred krutovládcom aj robili. Našiel sa však jeden odvážlivec, bol to Viliam Tell, ktorý miesto pokorného pozdravu kušou, ktorú vždy nosil so sebou, klubík zostrelil. Keď sa to Gessler dozvedel, dal si Tella predvolať a sľúbil mu, ako vynikajúcemu strelcovi beztretnosť, ak jediným šípom zostrelí svojmu malému synovi z hlavy jablko. Tell prikaz splnil a keď Gessler zistil, že Tell má pri sebe ešte jeden šíp, pýtal sa na príčinu. Tell mu odpovedal: „Ten druhý je pre teba“ a Gesslera zastrelil. Tymto činom zbavil svoju zem od tyrana a cudzej nadvlády.

Viliam Tell a jeho syn na švajčiarskych známkach

Tolko jedna legenda. No, ako vidno, pre náročného hrdinu, akým je Viliam Tell, jedna legenda nestačí. Druhá, tak isto rozšírená a bližšia historickej pravde, hovorí o sprisahaní na horskej lúke Rütli v kantóne Uri na južnom brehu Vierwaldstättského jazera. Tu sa podľa povesti zišli zástupcovia troch horských osád Schwyz, Uri a Unterwalden, aby sa zapísali k boju za slobodu svojho územia. Medzi „sprisahancami“ sa spomína Viliam Tell, Arnold z Melchtalu, Ulrich Rudenz a ďalší (niektorí z nich sú zvečnení aj na dvojhľavých švajčiarskych hracích kartách). Táto legenda má svoje korene v „Bielej knihe zo Sarneu“ z roku 1470 a svoju neskoršiu podobu získala v XVI. storočí zásluhou Egídia Tschudiho (1505-1572), kantónálneho úradníka v Glaruse, nazývaného aj „otec

švajčiarskeho dejepisu“, autora tendenčne falšovaných dejín CHRONICON HELVETICUM. Podľa Tschudiho Viliam Tell, švajčiarsky národný hrdina pochádzal z Bürglenu v kantóne Uri, zastrelil zemského správcu Gesslera a oslobodil Švajčiarsko (zhodou okolností pod menom Tell je známa aj postava z jednej staronordickej ságy). Postavy Viliama Tella, ako aj jeho údajných spolubojovníkov však historicky nie sú preukázané a jedinou historickou postavou ostáva zlopestný Herman Gessler, nazývaný tiež ako Hermann z Brunecku. Pochádzal z aargauského šľachtického rodu a bol habsburským miestodržiteľom v kantónoch Schwyz a Uri. Zomrel v roku 1308.

Aké je teda vlastne historické pozadie týchto legiend, najnovšie oživených aj filmovým spracovaním? Počínajúc 13. storočím usilovali sa združené vidiecke usadlosti slobodných i poddaných sedliakov a niektoré mestá čeliť stále narastajúcim nárokom zemepánov, vymaniť sa z ich vplyvu a získať bezprostrednú ríšku podriadenosť. Ako prvé ju získalo vykupením sa v roku 1231 Uri, v roku 1240 nasledovali Schwyz a potom Nidwalden (Unterwalden). Horské kraje medzi horným Rýnom, Rhônou a Jurským pohorím sa však rozpadali na mnohé drobné panstvá, ktoré sa snažili

Známkou s námetom Trojdohody - symbolu boja za nezávislosť a slobodu

ovládnúť Habsburgovci. Po smrti Rudolfa I. - Habsburského (1218-1291, nemeckým kráľom bol od roku 1273) horské oblasti Schwyz, Uri a Unterwalden vytvorili „večný spolok“ na obranu svojich slobôd. Členstvo v spolku muselo byť osobne odprísahané, preto malo aj názov „sprisahanecké spoločenstvo“ a jeho zásady boli: Samospráva, rozhodcovský súd, právny a mierový poriadok. Slávnostná prisaha sa stala na horskej lúke Rütli nad kotlínom Vierwaldstättského jazera. Toto miesto bolo aj neskoršie miestom, kde sa uzatvárali dohody a schvalovali spoločné pravidlá. Od roku 1860 je výlučným národným majetkom.

Počas vlády nemeckého kráľa a rakúskeho kniežata Albrechta I. (okolo 1250-1308) boli členské oblasti spolku nútené podrobiť sa habsburskej presile, čo sa stretlo s veľkým odporom. Henrich VII. (1276-1313), nemecký kráľ od roku 1308 a rímsko-nemecký cisár od roku 1312 bol synom grófa Henricha II. - Luxemburského a ako nástupca Albrechta I. obnovil v roku 1309 švajčiarskym kantónom staré výsady a potvrdil ich bezprostrednú podriadenosť ríši bez ohľadu na habsburské nároky. Po jeho smrti však nastali nové nepokoje, ktoré skončili roku 1315 porážkou rakúskych rytierov pri Morgartene. Po tomto víťazstve nad habsburskou rozpianosťou uzatvorili lesné kantóny nový „večný spolok“, ku ktorému neskoršie pristúpili Luzern (1332), ríšske mestá Zürich (1351), Bern (1353) a sedliacke obce Zug a Glarus (1352). Napriek rozšíreniu a upevneniu „sprisahaneckého spoločenstva“ Habsburgovci si naďalej uplatňovali nároky na tieto územia, až novou porážkou pri Sempachu v roku 1386 boli nútení vyrovnať sa s nezávislosťou spoločenstva, ktorého názov Eidgenossenschaft bol po dlhší čas názvom nového štátneho spoločenstva, Švajčiarska.

Tolko história, ktorej odraz nájdeme v legende o boji a víťazstve slobodomylného ľudu ☐ šíp

LIST Z MOSKVE

Vladimír Priputen

Opäť sa ozývam z Moskvy. Nie skutočne, len obsahom. Hoci materiál je získaný z Moskvy, článok o nich píšem v Bratislave. Posledný skutočný „List z Moskvy“ uverejnil Zberateľ v januári 2000 a o mesiac neskôr ešte „List z Taškentu“. Od toho času ubehli tri roky a filatelistické informácie z týchto zemepisných šírok, okrem noviniek Ukrajiny, sa zo stránok filatelistickej tlače takmer úplne vytratili. Preto som sa rozhodol napísať pár riadkov o vlaňajších emisiách i tohtoročnom emisnom pláne.

Dnešné Rusko, oficiálne Ruská federácia (na známkach je uvedený len skrátený názov РОССИЯ - ROS-SIJA) v prvom polroku 2002 vydalo 43 známok, čím za 11 a pol roka emisná činnosť tejto krajiny dosiahla počet 761 známok. Pripomeniem ešte, že medzinárodná skratka rubľa je RUR, jeho kurz je 1 USD = 31,8 RUR a čierny kurz neexistuje, na uliciach je množstvo oficiálnych zmenárni, na kúpu alebo predaj valút nepotrebuje žiadne doklady.

Prvá vlaňajšia 5-známková emisia Regióny Ruska zobrazuje turistické zaujímavosti Altajskej, Karačajevo-Čerkeskej a Chakasskej republiky a Amurskej a Sachalinskej oblasti (všetky hodnoty 3 RUR). Ďalšia emisia bola venovaná XIX.ZOH (Zjazdár, krasokorčuliari a skokan na lyžach). Jedna známka (5 RUR) mala námet Boj proti terorizmu. Sté výročie Transsibírskej magistrály, najdlhšej železničnej trate na svete, bolo pripomenuté hárčekom. Je na nej rušeň z 19.storočia vychádzajúci z tunela popod Jablonovský chrbát v Zabajkalsku, mapa trate a most cez rieku Amur pri Chabarovsku. 150. výročie otvorenia novej Ermitáže bolo pripomenuté 4 známkami a hárčekom (obr. na 2. strane obálky). Päť známok s námetom lalí (po 2,50 RUR) bolo vydaných v PL (10x5 známok), potom v spojkách vedľa seba a v hárčeku s kupónom. Prvý štvrtrok uzatvárala séria a hárček s námetom psy.

V tomto roku osláví St.Peterburg svoje 300. narodeniny. Mesto sa na túto udalosť starostlivo pripravuje. V septembri sa v tomto meste uskutoční aj filatelistická výstava pod patronátom FEPA. Už vlni v apríli bolo vy-

daných 5 známok so zaujímavými pohľadmi na mesto. Vytlačila ich francúzska tlačiareň CARTOR SECURITY PRINTING viacfarebne a aj s reliéfnou tlačou. Tri 25-rubľové hodnoty majú niektorú významnejšiu časť tlačenu 22 karátovým zlatom. O tom, že skutočne ide o zlato, je ku každej sérii priložený certifikát firmy o pravosti, vytlačený na prísietnom pergamenovom papieri (obr. na 2. str. obálky). Táto séria mala náklad 15 tisíc 10-blokov, teda 150 tisíc sérií.

Ďalšia emisia (séria 6 známok, každá hodnoty 2 RUR) bola vydaná k 80.výročí založenia jednotiek kontrarozvedky orgánov bezpečnosti. Hlavným motívom známok sú sovietski rozviedčici z obdobia rokov 1922-1937, ktorí zahynuli pri stalinských represáliách v roku 1937. Známky boli vydané aj v hárčekovej úprave. Známká EUROPA - Cirkus bola vydaná v malom priehradkovom liste so šiestimi známками. Vydaná bola známka aj k 200.výročíu narodenia admirála Nachimova a 5.kongresu EUROSAJ - európskej organizácie najvyšších kontrolných finančných orgánov v Moskve. Polrok uzatvorila emisia Svetové prírodné dedičstvo s vulkánmi polostrova Kamčatka, ktorej štyri známky (1, 2, 3 a 5 RUR) boli vydané v štvorbloku.

A čo bude vydané v tomto roku? V emisnom pláne je 59 známok, z nich šesť bude opäť venovaných 300. výročiu St. Peterburgu a rovnaký počet aj emisnému radu Regióny Ruska. Po päť známok bude venovaných emisiám kláštoru pravoslávnej cirkvi, hríby, chrobáky a história ruského automobilizmu. Ďalšie emisie budú venované dejinám ruského štátu, okružným jubileám platieh miest, 60. výročiu najväčšej tankovej bitky v dejinách pri Kursku a 150. výročiu Sinopskej bitky. Na známkach budú pripomenuté jubileá významných Rusov: vedca Alexandrova, ota ruskej atomovej bomby Kurčatova, polárnik Krenkela, skladateľa Chačaturjana, kozmonautky Tereškovovej. Známky budú venované aj výskumu Antarktídy, EUROPA - umenie plagátu, Novému roku a prípravke sa aj spoločné rusko-belgické vydanie.

V pláne je aj vydanie populárnych poštových lístkov a obalok s príležitostnou známkou (bude ich 20). Budú venované napríklad tradičnému medzinárodnému symbolu „Poštová trojka 2003“, 300.výročiu vydania prvých ruských novín „Vedomosti“, ktoré spolu s Peterburgom založil Peter Veľký, 400. výročiu narodenia Chabarovy, ktorý pre Rusko získaval obrovské priestory Sibíri a Dalekého Východu, 225.výročiu narodenia nórskeho moreplavca Beilinghausa (v ruských službách osvojoval arktické severovýchodné moria a prilahlé územia) a ďalším námetom.

Moskovská filatelistická firma POSTFIL okrem svojej obchodnej činnosti, vykonáva záslužnú prácu (ako náš Zberateľ) aj pri vydávaní filatelickej literatúry. Už desať rokov mesačne vydáva informačný filatelistický bulletin VESTNIK FILATELII. Pravidelne prináša informácie o ruských známkach i správy z poštovej prevádzky. Okrem Ruska uvádza (katalogizuje) aj všetky vydania bývalých sovietskych republík (aj Estónska, Litvy a Lotyšska), ale aj štyroch autonómnych oblastí, ktorých známky v týchto územných celkoch vychádzajú oficiálne a sú poštou používané. Sú to Abcházia (autonómna republika v Gruzínsku) Náhorný Karabach (Azerbajdžan), Pridnestrovske (Moldova) a Južné Osetsko (Gruzínsko). Všetky ostatné „poštové vydania“ sú protizákonné a v poštovej prevádzke nepoužiteľné, obyčajne vyrobené v zahraničí. Svojho času som osobne v Moskve poznal „vydavateľa“, ktorý známky Tuvy si nechal tlačiť vo Viedni. K tejto problematike sa niekedy ešte vrátim.

Iným počínom firmy POSTFIL je pravidelné vydávanie katalógu Poštové známky republík bývalého ZSSR. Ten tiež vychádza pravidelne. Prvý katalóg bol vydaný v roku 1995 a druhý 1997. Prvý mal 160 brožovaných strán, druhý už s 347 stranami tvoril hrubú knihu. Od roku 1998 vychádzajú už len ročné dodatky, tie majú okolo 100 strán. Šéfredaktorom bulletinu a autorom katalógu je významný ruský filatelistický publicista Vadim Jakobs. Obe boli už niekoľkokrát ocenené na filatelistických výstavách doma i v zahraničí.

Prisťahovalci z Európy

Argentínska pošta vydala dňa 19.októbra 2002 prvé štyri príležitostné známky nového emisného radu Spoločenstva, ktorý je venovaný imigrantom tejto rozľahlej krajiny. Ekonomická, sociálna a politická asimilácia imigrantov z opakovaných prisťahovateľských vln mala za následok rozsiahlu kultúrnu výmenu medzi tými, ktorí práve prišli a tými, ktorí sa tu narodili. Od vzniku Argentínskej republiky v roku 1810 vedeli jej zakladatelia, že ekonomický rozvoj krajiny, poznačenej biedou domorodého obyvateľstva, závisí od prisťahovalectva.

Prvá poľnohospodárska kolónia francúzskych imigrantov vznikla v roku 1822 v oblasti Morón v provincii Buenos Aires. Roku 1856 založila skupina švajčiarskych imigrantov osídlenie Colonia Esperanza (Kolónia nádeje) v kraji Las Colonias a v nasledujúcom roku ďalšie v provincii Entre Rios. Pokiaľ hlavný záujem v polovici 19. storočia bol sústredený na pritiahnutie osadníkov zo severnej Európy, neskôr, po ekonomických reformách v Taliansku a Španielsku, prišlo najviac prisťahovalcov z týchto krajín. V období 1870-1929 prišlo do Argentíny asi 6 miliónov imigrantov z Európy, z ktorých viac ako tri milióny tu zostalo. Spočiatku sa mnohí z nich usadili na farmách. Usidlenci v mestách žili v hroznej chudobe. Boli zamestnaní ako pomocní robotníci na stavbách, pri budovaní železničných tratí alebo mali malé obchody. Postupne, so zvyšovaním miezd, predajom pôdy a dlhodobými úvermi, prišlo k zlepšeniu životných podmienok imigrantov a ich potomkov už narodených v Argentíne. My môžeme doplniť, že v hustých radoch prisťahovalcov sa nachádzali aj Slováci. Spomedzi nich spomenieme ako najvýznamnejších M. Kukučina a J. Cigera-Hronského.

Na všetkých nových známkach sú štátne vlajky Francúzska, Švajčiarska, Španielska a Talianska. Vo fotografických kolážach si môžeme prezrieť dobové portréty prisťahovalcov, ubytovne pre nich z rokov 1888-1953, faksimile pasov s imigrantskými vízami, snímku z poľnohospodárskych prác okolo roku 1890, osobnú loď z roku 1919. Znamky majú rovnakú nominálnu hodnotu 75 c a sú vytlačené štvorfarebným ofsetom (plus metalizovaná farba) v náklade 124 tisíc sérií □ Ivan Lužák

Pavol Hallon

ZBERATEL • 33

A opäť sme vo víre každodenných povinností, vôňa ihličia vyprchala, vianočné koledy dozneli a už len oneskorené želania do nového roka nám pripomínajú, že začíname odkrajať tretí rok nového tisícročia. Na najkrajšie sviatky roka už len spomínáme a (možno) sa snažíme plniť predsavzatia, ktoré sme si dali na prahu nového roka. Dúfame však, že sviatočné dni pohody v kruhu najbližších dali aj možnosť venovať sa našim ušľachtilým záľubám a vytvorili prostredie pohody na prelístovanie a prezeranie zbierok a na chvíľkové pozastavenie sa pri tých, oku najľahodnejších prírástkoch. Možno, že niektorým z vás sa pošťastilo aj pod vianočným stromčekom nájsť niečo na zaradenie do zbierky. Pochopenie najbližších prináša radosť dvojnásobnú.

ČO NEODVIAL ČAS

Krása zberateľstva tkvie aj v jeho nekonečnej variabilite, rôznorodosti a v pestrosti spôsobov, akými prináša radosť a duševné uspokojenie. Presvedčivým dôkazom toho sú aj vaše listy, ktorými bezprostredne reagujete na články a príspevky v časopise, odpovedáte na súťažné otázky, predkladáte vaše predstavy a návrhy o jeho ďalšom obsahovom zameraní. Chceme vyhovieť vašim želaniam, žánri čitateľa, a otvárame novú, a chceme veriť, že s vašim príspevom aj pravidelnú rubriku „Čo neodvial čas“. Predstava redakcie je prinášať články o rôznych výročiciach viažucich sa k oblastiam zberateľského záujmu, priblížiť na rôznych zaujímavých materiáloch niektoré historické skutočnosti a ich odkaz dnešku. Siahneme aj po starých časopisoch a publikáciách, v ktorých budeme hľadať námety, ktoré sú aj odstupom mnohých rokov zaujímavé a inšpirujúce.

Začíname pohľadnicou starej Bratislavy (na obálke), na ktorej dominuje priečelie budovy dnešného, od roku 1920 Slovenského národného divadla (pôvodne Mestské divadlo, otvorené v roku 1886), s Ganymedovou fontánou z roku 1888 (dielo V. Tilgnera). Vpravo vidieť známe hodiny na ostrovčeku uprostred cesty, ktoré boli neskôr rekonštruované a premiestnené k hotelu Carlton a následne odstránené úplne. História však znovu ožila 24. novembra 2002, keď stĺpové hodiny boli na tomto mieste znovu osadené, pričom aj ich prevádzku kopíruje pôvodné riešenie.

Nemenej zaujímavý je samotný, dobre čitateľný text „Zde jsme byly dne 6. ledna 1903 na operetě...“. Teda pozdrav na pohľadnici (adresovanej do Plzne) bol písaný presne pred 100 rokmi. Možno by bolo zaujímavé zistiť aj presný názov a autora operety, ktorú uviedli v divadle 6. januára 1903. Vie niekto z čitateľov niečo bližšie o tomto diele a jeho autorovi? Najzaujímavejšie odpovede uverejníme a odmeníme. Vaša redakcia

MÁTE SLOVO...

OHLASY · NÁZORY · POZNÁMKY

Viac popularizačných článkov

Písať o stále sa zvyšujúcej úrovni obsahovej časti a grafickej úrovni časopisu Zberateľ sa mi vidí len opakovaním hodnotenia z predchádzajúceho roka.

Čo však chcem, a teda musím zdôrazniť je skutočnosť, že redakčný kolektív „nespí na vavrinoch“ a aj v situácii, kedy je Zberateľ jediným slovenským odborným časopisom, sa snaží úspešne plniť svoje predsavzatia, a tým aj očakávania iste väčšiny jeho čitateľov. Ťažko totiž porovnávať úroveň hocičoho, keď nie je s čím porovnávať, a práve to sa mi najviac páči, že napriek tomu sa úroveň časopisu z roka na rok skutočne zvyšuje a zberatelia rôzneho zamerania si iste v ňom nájdu to svoje.

Abý som však len nechválil, dovoľte malú pripomienku: Myslím si, že by bolo vhodné zaradiť v budúcnosti seriál metodických článkov o filatelii najmä pre začínajúcich a generálnych zberateľov a viac popularizačných článkov □ **Dpt. Štefan Piško**, Detva

... taká bude filatelia v budúcnosti

O medzinárodnej výstave SLOVENSKO 2002 bolo na stránkach Zberateľa už napísané mnoho pochvál i pripomienok. Ja sa k výstave chcem ešte vrátiť v súvislosti s mládežníckou filateliou. Bolo veľkým nedostatkom, že na výstave nebolo zriadená oddelenie mládeže, kde by sa mohli naši mladí filatelisti prezentovať, ale mohli vidieť aj špičkové mládežníckej exponáty Európy. To, že v SNM neboli priestory, podľa mňa, organizátorov neospravedlňuje. Veď aj v zahraničí podobný problém riešia tak, že časť exponátov je umiestnená na inom mieste. To snáď by nemal byť problém ani v Bratislave.

Niežby sa na mládež zabudlo - v rámci výstavy sa uskutočnil Kongres mladých filatelistov, finále Filatelistickej olympiády a iné aktivity, o ktorých už písal Mgr. Ján Mička. Práve pre zúčastnených najlepších slovenských mládežníkov a ich vedúcich, porovnávanie s inými krajinami mohli byť veľmi poučné, inšpirujúce a hľadám by mohlo pomôcť aj k zvýšeniu aktivity mladých filatelistov v Bratislave. Na záver chcem poznamenať už síce „ošúchanú“, ale stále aktuálnu pravdu: Aká je organizovaná mládežnícka filatelia dnes, taká bude slovenská organizovaná filatelia v budúcnosti. Na to by sme nemali zabudnúť!

□ **Ing. Ján Maniaček** st., Nitra

Priblížiť aj iné zberateľské oblasti

Myslím, že tento časopis zaslúži uznanie od všetkým, ktorým je venovaný. Každý mesiac čakám netrpezlivo jeho nové číslo. Je to úžasné, keď napríklad na služobnej ceste po rokovaní, si môže človek v hotelovej izbe vziať do ruky Zberateľa a relaxovať. Časopis možno hodnotiť len kladne. Jeden návrh by som však mal.

Či by mohla byť čas od času jedna stránka venovaná aj nejakému ďalšiemu zberateľskému odboru (napríklad syrovým etiketám, čokoládovým obalom, zápalkovým nálepkám, atď.) Len ako informatívny článok, nemusel by byť na vysokej odbornej úrovni.

□ **Milan Uhrčík**, Dolný Kubín

Čo nás trápi na pošte

Je toho viac, s čím filatelisti na pošte nie sú spokojní. Na jednej strane sa pošta snaží zabezpečovať kvalitnejšie služby časnejším dodávaním zásielok, na druhej strane im paradoxne bráni nová technika. Príklad? Roznáška pošty sa uskutočňuje v čase, keď ste v práci (pokiaľ nie ste nezamestnaný). Doručovateľka vám do schránky vhodí oznámenie o uložení zásielky a keď príde z práce - hajde na poštu prevziať zásielku. Ale chyba lávky! Po zásielku si musíte prísť až na ďalší deň, pretože „je to v počítači, najprv sa to musí spracovať“. Ďalší komentár je zbytočný.

Iný príklad. Väčšinou pošty dostanú nové známky včas, ale nemôžu vám ich predat, lebo ešte nie je deň ich vydania. Uspokojte sa s tým, že na pošte už sú a dostanete ich na druhý deň. Opäť chyba. Lebo ak nasledujúci deň je sobota, pri priehradke známky ešte nie sú a pokladňa v sobotu otvorená nebýva. Nie sú ľudia. A ak snaha filatelistu odoslať v deň vydania pekné celistvosti, vyjde naprázdno. Podstatné je, že známky boli uchránené pred filatelistami, ktorí sa ich chceli zmocniť v predstihu a tak zneužiť.

Posledná skúsenosť: Pri rozličných filatelistických podujatiach, kde býva zriadená poštová priehradka, veľmi často pracovníčky odmietajú predat jednotlivú známku zo „štvorbloku“ s odôvodnením, že to nesmú trhať, že čo s nimi budú robiť, ak im to tak zostane! Zabúdajú na to, že známka je poštová cenina, v konečnom dôsledku tovar a ako každý iný a predaj jednej známky by nemal byť viazaný na ďalšie tri kusy? Neobstojí tvrdenie, že filatelisti sa dožadujú prehradkových listov, napríklad Umenia, ale pritom na druhej strane chcú ich takýmto spôsobom ničiť...

Viem, je to jednostranný pohľad, ale myslím, že nie neriešiteľný. Veď ako hovorí jeden môj známy, tak ako sa to robí zle, dalo by sa to robiť aj dobre. Chce to len a len ochotu a vzájomné porozumenie □ J.M.

NUMIZMATIKA FOLLIS

Mikuláš Tóth, Košice

Vás pozýva na návštevu.
Nájdete nás v centre mesta.

Nákup a predaj:

- minci • bankoviek
- medailí • radov a
- významenani • numizmatickej literatúry

Ponúkame:

výkup za hotové • diskrétné jednanie

NUMIZMATIKA - FOLLIS

Mikuláš Tóth, Hrnčiarská 7, 040 01 Košice
(priestory Východoslovenského múzea)

☎ 0042155 / 62 27786

Otvorené:

Pondelok: 12.00 - 17.00 hod.,
Utorok - Piatok: 10.00 - 17.00 hod.

Členská schôdza KFH

Dňa 14.12.2002 sa v Ponitrianskom múzeu v Nitre uskutočnila členská schôdza KFH - Klubu Fera Horniaka. Na bilančovaní klubu sa zúčastnila takmer polovica z 80 členov. Účastníci dokumentovali umelecké a spoločenské aktivity výtvarníka a rytcu Františka Horniaka v roku 2002 i plánované aktivity na rok 2003, osobitne v súvislosti s konaním medzinárodnej výstavy NITRAFIL 2003. Na programe boli aj otázky vnútroklubového života vrátane hospodárenia. Bol prerokovaný návrh starostky obce Žikava H.Kusekovej na zriadenie trvalej galérie F.Horniaka, rodáka z tejto obce.

F.Horniak v tomto roku venoval na trvalé používanie klubu výplatný stroj Postalisa s propagačným štočkom KFH, ktorý môžu využívať aj kluby filatelistov v nitrianskom regióne. Prítomní účastníci obdržali výročný členskú prémii za rok 2002 - číslovaný Pamätný list rytiny výplatnej známky Bardejov, s reliéfnou tlačou loga KFH a podpisom F.Horniaka □ **Dr. Jozef Soukup**, Bratislava

Preklady názvov robia problémy

Názvy uvedené v informácii o ukrajinskej emisii Čiernomorská biosféra rezervácia (Zberateľ 11/2002, s.6) sú podľa mňa takmer všetky zlé. Podľa latinských názvov kuličiek nie je kulička, ale lasturničiar je naopak kulička, „kuljon“ je hviezdák a „pivnik karlikovij“ je kosatec nízky (možno, že zareauguje niekto fundovanejši ako ja). Informácie na www-stránke Ukrajinskej pošty sú príšernejšie, resp. žiadne □ **Daniel Matulík**, Piešťany

ARGE - príležitosť na spoluprácu

Vážená redakcia, s radosťou som zistil, že ste v rubrike Čo píšiu iní poukázali okrem iného aj na bulletin zberateľov československých známok v Nemecku. Ako webmaster tohto spolku si Vás dovoľujem upozorniť na našu web-stránku www.arage-tschechoslowakei.de, ktorá nedávno vznikla. Zatiaľ všetky texty sú iba v nemečine, no plánujeme aj česko-slovenskú (miešanú) verziu. Bol by som rád, keby ste uverejnili túto informáciu v niektorom čísle Zberateľa. Žiaľ, Slovensko je doteraz podpriemerne zastúpené v našom spolku, či už personálne alebo záujmom o rôzne zberateľské oblasti. Aj kontakt na oficiálnu (funkcionársku) rovinu je s českou stranou lepšia □ **Stefan Tischner**, Eisenach (SRN)

Keď „trápenie“ nie je na škodu

Súťaž o kvet Zberateľa bola veľmi zaujímavá, ktorá tak trochu „potrápila“ nielen mňa, ale iste aj ostatných čitateľov. Nútla nás siahnúť po odbornej literatúre, prípadne encyklopédií, čo nebolo na škodu obohatenia svojich vedomostí. Už sa spolu s vami teším na ďalší ročník súťaže □ **Jozef Turček**, Partizánske

Dopyt po informáciách

Časopis ZBERATEL si získal dobré postavenie medzi zberateľmi viacerých zberateľských odborov. Najväčším jeho prínosom je, podľa môjho názoru, informovanosť o novinkách a zaujímavostiach v týchto odboroch. Úvital by som však podrobnejšie informácie o papierových platidlách i minciach - a to našich aj zahraničných.

Časopis môže pokojne konkurovať aj časopisom, ktoré majú väčšiu tradíciu... □ **Anton Pašteka**, Malacky

ČO JE ČO.

Bratislava Pozsony Pressburg

FIRMA FILATELIA ALBUM

vydala novú publikáciu encyklopedického charakteru. Publikácia s názvom **ČO JE ČO** na 134 stranách obsahuje vyše 12000 názvov obcí celého bývalého Uhorska (zostavené v abecednom poradí podľa pôvodných maďarských názvov, s označením do ktorého štátu patrí v súčasnosti, s uvedením súčasného slovenského názvu obcí ležiacich na území SR). Publikácia je ilustrovaná farebnými reprodukciami vyše 400 pohľadníc (litografie a koláže) z územia Slovenska. Cena publikácie je 600,- Sk. Objednať si ju možno na adrese:

FILATELIA ALBUM, Lazaretská ulica 11, 811 08
BRATISLAVA, telefón / fax: + 421- 2- 5296 7411

ALBUM ZIKA

NEHLADAJTE MA DOMA, NÁJDETE MA NA INTERNETE
www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

FIRMA ZBERATEĽ

stále vykupuje
**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ KUSY
ZNÁMOK, MINCÍ A POHLADNÍČ**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

831 02 Bratislava, Račianska 17

☎ 02 / 44 250 149

e- mail: zberatel@nextra.sk

**Otvorené pondelok až piatok
od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.**

GALÉRIA DERKA®

Predajňa:

Žilinská 11, 811 05 Bratislava

vykupuje a predáva

**hodnotné zbierky
aj jednotlivé kusy známok,
mincí a pohľadníc**

tel.: 02 52621714

tel./fax: 02 52621715

<http://www.galeriaderka.sk>

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51

**Predávame a vykupujeme materiál z oblasti
filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

SÚŤAŽ O KVEŤ ZBERATEĽA

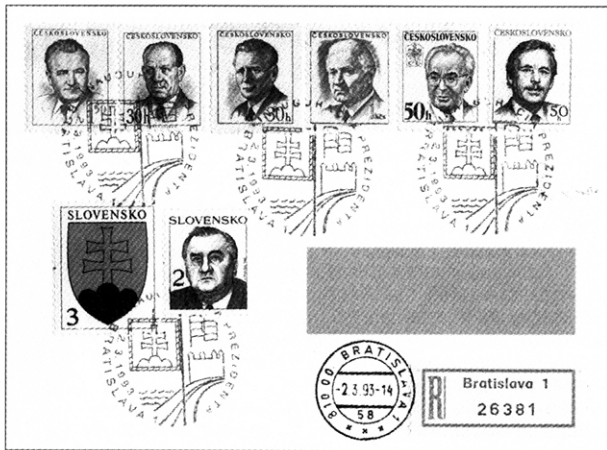

kytne pre každé kolo nákupnú poukážku v hodnote 250 Sk. Do žrebovania zaradíme každého súťažiaceho. Vecnú cenu zatiaľ nemôžeme sľúbiť, bude záležať na tom, či nejaké získame. Sme však presvedčení, že aj v tomto roku pôjde predovšetkým o samotnú radosť zo súťaženia.

■ 1. - januárové kolo súťaže o kvet Zberateľa

Prvá súťažná otázka: Na prvej strane obálky vidíme vyobrazenú známku, ktorá je na celom svete známa pod názvom „Modrý Mauritius“. Tieto známky sa stali veľmi vzácne preto, že

- a) boli vytlačené v inej farbe, než pôvodne mali byť?
- b) je na nich uvedený chybný text?
- c) je na nich portrét kráľovnej otočený opačným smerom?

Druhá súťažná otázka: Pred desiatimi rokmi, keď vznikla samostatná Slovenská republika, boli vydané aj nové slovenské poštové známky. Do 30. septembra 1993 súběžne s nimi platili na území Slovenska aj československé známky a vznikali listové zásielky so zmiešanými frankatúrami v rôznych kombináciách. Na reprodukcii vidíte takýto list, ktorý je zaujímavý tým, že odosielateľ naň vybral známky s portrétmi prezidentov. Všetky boli v tom čase platné až na jednu (Gottwald 1,50 Kčs, ktorá bola vydaná pred menovou reformou). V súvislosti s touto celistvosťou súťažné otázky, ktoré nám pripravil Štefan Krajčovič z Bratislavy, znejú takto:

- a) mohol odosielateľ v čase podania zásielky použiť ešte platnú známku s portrétom K. Gottwalda?
- b) mohol odosielateľ na zásielke použiť platnú známku s portrétom aj iného prezidenta Československej republiky. Ak áno, ktorého?

Tretia súťažná otázka: 2. Napíšte názvy troch článkov a ich autorov, ktoré sa vám v tomto (1.) čísle Zberateľa najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ nám môžete posilať **do 31. januára 2003**. Zvažovali sme možnosť predĺženia termínu na odoslanie odpovedí. Ponechali sme však doterajších cca 10 - 14 dní na základe skúsenosti, že 90% odpovedí sme dostávali vlni od súťažiacich prakticky obratom. Po druhé, sledovanie a spracovanie súťaže by sa stalo veľmi zdĺhavé (napríklad mnohé časopisy poskytujú na odpovede len 5-6 dní).

Súčasne vás chceme, vážení čitatelia, požiadať - to už mimo súťaž - o názor na nový ročník súťaže. Každá pripomienka, dobrá rada nám môže len a len pomôcť. Osobitne nás potešíte, ak nám pošlete aj zaujímavé súťažné otázky. Obyčajne každý zberateľ má nejakú zaujímavosť, ktorú by mohol predstaviť aj ostatným čitateľom. Vopred ďakujeme za účasť v súťaži i plodnú spoluprácu. Vaša redakcia.

Vážení čitatelia, začíname druhý ročník Súťaže o kvet Zberateľa. Súťaž sme trochu pozmenili, rozšírili a trochu upravili jej pravidlá. Názov súťaže sme však ponechali, i keď tento rok súťažné otázky nebudú i kvetoch. Napriek tomu však predpokladáme a veríme, že ani vám sa nezmenšila chuť do súťaženia.

■ Vyhodnotenie (11.) kola:

Na 1. otázku, ktorý kvet by mohol najlepšie symbolizovať zberateľstvo, sme dostali celkom 69 odpovedí. Návrhy sú rôzne, zaujímavé i veľmi zaujímavé, ďakujeme! Nechceme sa unáhlit, a preto sme sa rozhodli, že všetky návrhy spracujeme a predložíme na posúdenie v niektorom najbližšom čísle.

Na 2. otázku (ktorý článok sa v novembrovom čísle Zberateľa najviac páčil), súťažiaci určili nasledovne poradie príspevkov: 1. miesto získal príspevok **P. Malíka: 50 rokov rotačiek WIFAG** (17 hlasov), na 2. mieste skončili dva články, ktoré získali po 12 hlasov - **O. Földesa: Ako som vyzrel na pána Scharingera a V.K. Németha: Autenticnosť pohľadníka vo filatelistických zbierkach**. Na 3. mieste sa s 10 hlasmi umiestnil článok **E. Minarovičovej: Z mincovníctva ruského cára Petra I. Veľkého** a na 4. mieste sa umiestnil článok **T. Rosinského: Identifikácia známkových krajín na ostrove Tchajvan** (7 hlasov). Ďalších šesť článkov získalo 1 - 3 bodov.

Zo 69 súťažiach 250-korunová nákupná poukážka bola vyžrebovaná pre pána **Ing. Antona Líšku** z Bratislavy. Prémium - prítláč kvetu Zberateľa pripravujeme a pošleme každému účastníkovi 11. kola súťaže.

Na úvod II. ročníka súťaže

V tomto roku budú v každom čísle Zberateľa tri súťažné otázky. V prvej vám budeme predstavovať najpopulárnejšie skvosty svetovej filatelie, ktoré vyobrazia na prednej strane obálky. Druhá súťažná otázka bude z rôznych zberateľských oblastí a pri ich tvorbe použijeme vaše námety. Tretia otázka zostáva rovnaká (ktorý článok sa vám najviac páčil) s tým rozdielom, že súťažiaci môže uviesť tri články. Aj v tomto roku vydavateľ pos-

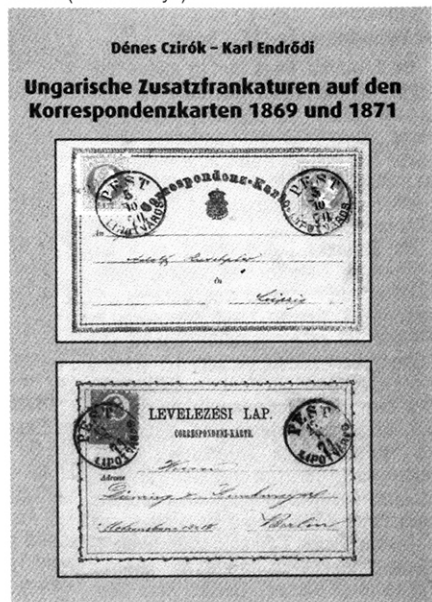
Nová publikácia o uhorských celinách

Czirók, D.- Endrődi, K.: UNGARISCHE ZUSATZFRANKATUREN AUF DEN KORRESPONDENZKARTEN 1869 UND 1871, Zalaegerszeg 2002, 60 s., cena 20 €

Poštové lístky (vydanie 1869) patria medzi celiny, ktoré majú výnimočný význam pre poštovú históriu niekoľkých krajín strednej Európy. Prvý poštový lístok (Correspondenz-Karte, nem.; Levelezési Lap, maď.) vydali súčasne rakúska a uhorská správa 1. októbra 1869. Vydanie pre Uhorsko charakterizujú natlačená známka s portrétom rakúskeho cisára a uhorského kráľa Františka Jozefa I. v nominálnej hodnote 2 kr. a kresba malého štátneho znaku Uhorska. Poštový lístok (vydanie 1869) má dve jazykové úpravy: nemeckú a maďarskú, ktoré platili od 1. 10. 1869 do 31. 5. 1871 aj na území Slovenska. Ďalšie poštové lístky pre Uhorsko s natlačenou známkou v nominálnej hodnote 2 kr. s portrétom Františka Jozefa I. (vydanie 1871) platili od 15. 2. 1871 do 31. 12. 1876. Použitie poštových lístkov s doplnkovými známkami sú vzácné a patria medzi ozdoby teritoriálneho, celinového alebo poštovo-historického exponátu. Autori recenzovanej publikácie sa pokúsili poskytnúť špeciálnym prehľadnú informáciu o doplnkových známkach na prvých vydaniach (1869, 1871) poštových lístkov uhorskej poštovej správy: Pretože niektoré informácie majú vzťah k územiu Slovenska a jeho poštovej histórii, pokúsím sa informovať zberateľskú verejnosť o najzaujímavejších výsledkoch výskumu D. Cziróka a K. Endrődiho.

Autori publikácie rozdeľujú doplnkové známky (Zusatzfrankatur, nem.) na poštových lístkoch vydania 1869 do dvoch základných skupín: na doplnkové známky počas platnosti a po skončení platnosti poštových lístkov vydania 1869 v Uhorsku. Počas platnosti celín uvádzajú doplnkové známky (3 kr.) ako poštovné za tuzemský list, doporučný príplatok v tuzemsku (2 x 5 kr., prípadne 1 x 10 kr.), doplnková známka (3 kr.) na poštovom lístku do nemeckých štátov. Publikácia prináša fotografiu lístka, ktorý bol odoslaný 11. 10. 1869 z poštového úradu v Prešove (Eperies) do Ascherleбену; poštový lístok je v nemeckej jazykovej úprave s uhorským znakom. Ďalšie doplnkové známky sa môžu vyskytnúť na poštových lístkoch do vzdialenej cudziny, ale publikácia príklady neuvádza. Po skončení platnosti (31. máj 1871) poštové lístky vydania 1869 bolo možné použiť, ale po nalepení novej známky v hodnote 2 kr. (vydanie 1871, kameňotlač alebo meditlač). Medzi registrovanými 11 prípadmi tohto spôsobu použitia poštového lístka sa vyskytli dva prípady na území Slovenska: Poštové lístky (vydanie 1869, nemecká jazyková mutácia) boli použité, po nalepení 2 kr. známky (kameňotlač), 15. 10. 1871 na poštovom úrade v Turčianskom Svätom Martine (Turóc Szt. Márton), resp. 2.12.1871 v Jelšave (Jolsva / Gömör M.). Poštové lístky (vydanie 1869) boli použité aj po nalepení 2 kr. známky (meditlač). Autori registrujú 18 prípadov, z toho na území Slovenska sa vyskytli dva prípady použitia poštového lístka (1869) s nemeckou jazykovou úpravou: 7.8.1871 v Dolnom Kubíne (Alsókubín) a 15.11.1871 vo Vrbovom (Verbő) a jeden prípad použitia lístka s maďarskou jazykovou úpravou sa vyskytol 29.10. 871 v Preselánoch (Pereszélny). Výnimočné sú prípady použitia lístka s doplnkovou známkou 2 kr. (vydanie 1874, listová obálka): z územia Slovenska nie je známy prípad tohto spôsobu použitia.

Poštové lístky s natlačenou známkou 2 kr. (vydanie 1871) sa veľmi vzácne vyskytli s doplnkovou známkou 3 kr. (1871, kameňotlač). Jediný lístok bol použitý na území Slovenska 24.9.1871 v Banskej Bystrici (Besztercebánya) a adresovaný bol do Braunschweigu. Poštové lístky s doplnkovými známkami (1871, meditlač) sa môžu objaviť ako doporučný príplatok v miestnom (5 kr.) alebo ďalšom poštovom styku (2 x 5 kr, resp. 1 x 10 kr.). Na území Slovenska sa vyskytli prípady použitia doplnkovej známky 10 kr. (1871, meditlač) na štyroch poštových úradoch: 13.6.1873 v Bardejove (Bártfa), 21.7.1873 vo Švedlári (Svedlér), 20.5. 1873 v Stakčine (Szakcsin) a 17.12.1874 v Oravskom Podzámku (Arva-Várallya).

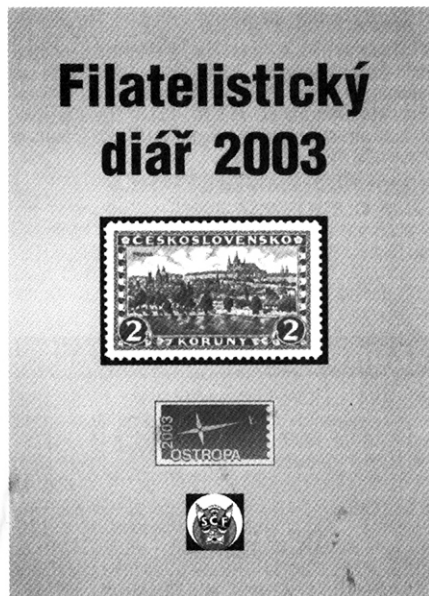
Posledná celina je zaradená do obrazovej prílohy publikácie a jej adresátom je známa vinárská firma Palugyay a synovia v Bratislave. Výnimočné zásielky reprezentujú náhle a doporučené poštové lístky. Jediný lístok (vydanie 1871) s doplnkovou meditlačovou známkou 25 kr. (doporučný (10 kr.) + náhlостný (15 kr.) príplatok) je ozdobou špičkovej zbierky klasických celín Uhorska. Celina bola podaná 4.1.1873 na poštovom úrade Szatmár (Satu-Mare, Rumunsko). Osobitnú skupinu celín tvoria poštové lístky s doplnkovou známkou adresované do cudziny. Poštový lístok s doplnkovou známkou 3 kr. (1871, meditlač) adresovaný do Nemecka bol podaný 18.2.1872 na poštovom úrade Solivar (Sóvár/ Sáros M.) a poštový lístok s doplnkovou známkou 2 kr. (1871, meditlač) adresovaný do Švajčiarska bol podaný 25.10.1874 na poštovom úrade Žabokreky nad Nitrou (Nyitra-Zsámbokréth). Použitie doplnkovej známky 2 kr. (vydanie 1874, listová

obálka) na poštovom lístku vydania 1871 na území Slovenska nie je známe.

Cennou prílohou publikácie je fotografická reprodukcia úradných vestníkov (Rendelvények a Magyar postahivatalok számára, resp. Postai rendeledek tára), ktoré venovali pozornosť poštovým celinám alebo výške poplatkov v medzinárodnom poštovom styku v období 1869 až 1874. Publikácia je vytlačaná vo farbe na kvalitnom papieri, doplnená primeranou obrazovou prílohou. Text publikácie je v nemeckom jazyku. Ako nedostatok publikácie hodnotím veľmi necitlivú grafickú úpravu inzercie významných maďarských, rakúskych a švajčiarskych filatelických firiem. Inzercia mohla byť zaradená do samostatného bloku na záver publikácie pred fotografickú prílohu úradných vestníkov. Útla publikácia prináša množstvo cenných informácií, ktoré môžu zaujímať špecialistov a možno ju odporučiť do pozornosti zberateľov so záujmom o klasické celiny □ **Jozef Tekel**

FILATELISTICKÝ DIÁR 2003

Schödelbauer V.: Filatelický diár 2003, Merkur-Revue Brno 2002, náklad 5000 ks, príloha číslovaný odtlačok návrhu (M.Činovsky) známky k 350. výročiu založenia Trnavskej univerzity - Peter Pázmány

Správne a včasné informácie sú jedným zo základných predpokladov úspechu v každej oblasti ľudskej činnosti. V tomto smere filatelistom prichádza v ústrety Filatelický diár 2003, útla knižka formátu A 6, ale s bohatým obsahom. Zlučuje klasický kalendár so záznamníkom od novembra 2002 až do januára 2004, tzv. „večný kalendár“, adresár klubov filatelistov a filatelistic-

kých priehradok v Českej republike, kontaktné adresy na odborné spoločnosti a sekcie SCF, zväzových znalcov, juryma- nov, výber najvýznamnejších filatelických podujatí v ČR i v zahraničí, miesta a termíny konania pravidelných búr, ale aj adresár niektorých vydavateľov poštových známok v zahraničí, zoznam filatelických obchodov a vydávaných filatelických periodík. V mnohých sú informácie aj zo Slovenska.

Osobitnú časť tvoria informácie encyklopedického charakteru, ktoré pre sú zberatelia výborným pomocníkom: Česko-nemecko-anglicko-francúzsky filatelický slovník, slovník najčastejšie používaných filatelických pojmov (názvoslovie), poštové sadzby platné na území Čiech od čias R-U až doteraz, prehľad platnosti vybraných emisií rakúskych, uhorských a československých známok (vrátane ČaM a Slovenského štátu), prehľad významných poštovo-historických dát a niektoré ďalšie pomôcky pre zberateľov. Je na počudovanie, koľko informácií a vedomostí dokázal autor sústrediť na 192 stranách vreckového formátu. Nezaujímať nie je aj príloha diára.

Filatelický diár 2003 spolu s prílohou možno zakúpiť v predajni firmy Zberateľ (aj v zásielkovej službe) za 195 Sk □ vkn

Príspevok do diskusie na tému spoločných vydaní (3)

Chcel by som v krátkosti reagovať na článok „Premeškané príležitosti na spoločné slovensko-maďarské vydania známok (Zberateľ 10/2002, s.27-29). Mój názor na problematiku spoločných vydaní zhruba korešponduje s názorom pána D. Soškyho. Osobne by som viac súhlasil so spoločným vydaním známok s úplne rovnakým obrazom. Aj keď môže byť zaujímavé spoločné vydanie známok s rozdielnymi obrazmi. Keď pre nič iné, tak na porovnanie prác autorov vytvárajúcich návrhy a rytín rôznych krajín. Ale, ako som už povedal, osobne som za prvú možnosť.

Prijal by som spoločné vydania s inými európskymi krajinami. Pravda, bolo by potom treba dohliadať na to, aby sa tieto vydania nepremnožili. Veď už je tu spomínaná EUROPA 2000. Možnosť spoločných vydaní len s okolitými krajinami je určite nepreberné množstvo. Keď zoberieme Českú republiku, za trištvrte storočia spoločného štátu poskytujú veľa príležitostí. A je tu Rakúsko-Uhorská monarchia, samotné Rakúsko, Maďarsko, potom Poľsko, Rusko a spoločná slovenská história a kultúra. Na tieto spoločné vydania máme určite mnoho priesečníkov, na ktorých by sme sa mohli zhodnúť, či už na politických, kultúrnych, športových alebo prírodných námetoch.

To som spomenul len okolie štáty, ale spoločné námety by sa našli aj v tých najvzdialenejších krajinách. Napríklad v USA, Argentíne, Izraeli a ďalších krajinách, kam Slováci odišli v rôznych dobách a za rozličných okolností v týchto krajinách žili a tvorili. Nechcem hovoriť o konkrétnych námetoch, bolo by ich veľmi veľa a určite by značne rozšíril rozsah môjho listu. Nedá mi však, aby som aspoň jeden nespomenul. V roku 2005 bude 100. výročie úmrtia veľkého francúzskeho spisovateľa Julesa Vernea. Bolo by to vhodná príležitosť na spoločné vydanie, ktorému by sa potešili mnohí zberatelia na celom svete, bolo by to od nás aj pekné gesto voči Francúzom, keď oni si pripomenú nášho M. R. Štefánika.

Uskutočniť spoločné vydania možno viacerými spôsobmi - dvoch alebo viacerých štátov, so spoločným alebo rozdielnym obrazovým motívom □ **Ján Fabuš**

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytl usporiadateľ podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

REGIONÁLNE PODUJATIA

→ 26. január 2003 LUČENEC

MEZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE ZBERATEĽOV - LUČENEC 2003 - (nedela) 26.1.2003 od 8.00 hod., hotel PELIKÁN (pri tržnici) • Informácie na ☎ 047 4329 266. Ďalšie stretnutia sa uskutočnia v termínoch: 23.2., 30.3., 27.4., 25.5., 29.6., 27.7., 31.8., 28.9., 26.10. a 30.11.2003

→ 1. február 2003 BRATISLAVA

BURZA ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ A VYZNAMENANÍ sa uskutoční dňa 1.2.2003 v Spoločenskej sále SK Bratislava-Nové Mesto, Vajnorská 21 od 8.00 do 12.00 hod. • Ďalšie burzy sa uskutočnia v dňoch 1.3., 5.4., 3.5., 7.6. 6.9., 4.10., 8.11. a 6.12.2003

→ 9. február 2003 TREŇČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATEĽSKÝCH PREDMETOV - TREŇČÍN, Vystavisko TMM, a.s., Pod Sokolicami 43, 911 01 Trenčín dňa 9.februára 2003 od 7.00 do 12.00 hod. • Informá-

SIMCO, s.r.o. Vám ponúka:

Baličky s tematickými známkami z celého sveta s obsahom 25, 50 a 100 rôznych známkov v cene 40, 80 a 160 SK, a to napríklad Psy, Kone, Mačky, Praveké zvieratá, Huby a plody, Železnice, Vzducholode a balóny, Lietadlá a mnoho ďalších.

Ďalej ponúkame: 1000 rôznych známkov v cene 400,-
5000 rôznych známkov v cene 2250,-
10000 rôznych známkov v cene 4500,-

Podrobný ponukový list zašleme na požiadanie.

Ponúkame balíček známkov aj s vyššími katalógovými hodnotami (len Európa) v katalógovej hodnote 1000 EUR len za 10% ceny, a to 4200 SK.

Pri objednávke nad 400 SK neúčtujeme poštovné ani balné !!!

U nás si môžete vybrať aj z ponuky pomôcok pre filatelistov značky Schaubek, a to albumové listy rôznych krajín sveta, zásobníky na známky, lupy, pinzety, perové dosky, fólie na FDC, NL atď.

Písomné objednávky môžete zaslať na adresu:

SIMCO, s.r.o., Astrová 1, 010 08 Žilina
alebo na tel. č./ fax: 041/5653 752

cie a rezervácie: p. Masaryková ☎ 032-7432 382 alebo p. Kvasnica ☎ 0905-267 519 • Ďalšie burzy sa uskutočnia 15.3., 12.4. 3.a 31.5. 5.7. 2.8., 13.9., 1.11. a 6.12.2003

→ 15. február 2003 BRNO

BURZA KLUBU ZBERATEĽOV POHLADNÍK ORBIS PICTUS, Brno, v MK na Vlhkej ulici dňa 15.2.2003 od 7.30 do 12.00 hod. • Kontakt: 00420-542536196 alebo 541242002, adresa: Klub sběratelů pohlednic ORBIS PICTUS, PS 727, 603 27 Brno. Ďalšie burzy budú 15.3., 19.4., 10.5. a 14.6.2003

→ 16. február 2003 NITRA

SLOVENSKÁ NUMIZMATICKÁ SPOLOČNOSŤ v NITRE usporiada tradičné **HOBBY STRETNUTIA** dňa 16. februára, 8.júna a 12. októbra 2003 (v nedeľu) • Nitra, Párovská ul.1 v čase od 7.00 do 12.00 hod.

→ 22. február 2003 KRAKOVANY

HOBBY STRETNUTIA v Kultúrnom stredisku v Krakovanoch: 22.február, 22.marec, 26.apríl, 17.máj, 21.jún, 19.júl, 16. august, 20.september, 25.október, 15.november a 13.december 2003 • Začiatok stretnutí o 7.00 hod. • Informácie: Jozef Braško, ☎ 0904 367 911 alebo 033 / 7798 490

→ 9. marec 2003 TREŇČÍN

TRADIČNÁ CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ BURZA - TREŇČÍN, KULTÚRNE STREDISKO DLHÉ HONY dňa 9.marca 2003 (v rámci výstavy LAUGARICIO 2003) • Ďalšie celoštátne burzy v Trenčíne v roku 2003 sa uskutočnia 25.mája, 21. septembra a 9.novembra 2003

→ 22. marec 2003 POPRAD

15. PODTATRANSKÚ FILATELISTICKÚ VÝMENNÚ schôdzku usporiadajú kluby filatelistov v Poprade, Kežmarku a vo Svite v **sobotu 22.marca 2003 v priestoroch SOU stavebného v Poprade, Okružná ul. 761/25** • Informácie a rezervácie stolov a ubytovania na adrese: Ing.Jozef Rančák, Štúrova 126/5, Poprad, ☎ 0907 949 956.

→ 27. apríl 2003 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ BURZA sa uskutoční dňa 27.apríla 2003 v priestoroch Domu Slovenského Misijného hnutia, ul. Skuteckého 4 v čase od 8.00 do 12.00 hod. Objednávkový stôl na adrese: Roman Sajgal, Podlavická cesta 25, 974 00 Banská Bystrica, ☎ 048 / 413 01 52 • Druhá celoštátna burza sa uskutoční 5.októbra 2003.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - TELEFÓNNE KARTY • Predajňa VITOŠA, I.p., Špitálska ulica, vždy tretí pondelok v mesiaci od 15.30 do 18.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Budova COIMEXU, Partizánska cesta 3 • Každú druhú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Centrum voľného času, Starý trh č.25 • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 9.30 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY • Bufet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 2. a 4. nedeľa v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý

druhý pondelok o 17.00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA - Mestské kultúrne stredisko - Každý štvrtok od 18.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA - Kaviareň hotela Korzo, hlavné námestie - Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA - Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17.00 hod. Pošta Poprad 2, zasaďačka na 2.poschodí ■ **PREŠOV** - FILATELIA - Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č.50/a (1.poschodie, miestnosť nad vchodom) - Každú nedeľu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10.00 do 12.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA - Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu. Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko - Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA - Liptovské múzeum - Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **TRNAVA** - KF Tirnavia - Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 - Každý štvrtok od 16.00 do 18.00 hod. ■ **VRANOV n/Toplou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY - Mestský dom kultúry, M.R.Stefánika 875 / 200 - Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov □ (R)

ČO PIŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 12 / 2002

Predvianočné číslo Filatelie prináša články K. Špačka: Česká západní dráha a vlakové pošty, M.Langhammera: Priležitostné nálepky Apost, M.Musila: Betaradiografie vo filatelii o možnosti zisťovania prívietek modernou metódou. O.Tovačovský pokračuje v štúdiu o preťažovaní plebiscitných známok SO, prečítať si môžeme aj ďalší diel o doskových chýbách na známkach ČR, vydaných v 2. polroku 2001 a 9.časť Spomienok postaršieho nefilatelistu V.Minařka z rubriky Z pokladnice filatelistickej literatúry. Prílohu tvorí Obsah 52. ročníka a farebný katalóg POFIS: Česká republika 2002 - dodatok □ ik

■ BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ■ 12 / 2002

V poslednom vlnajšom čísle časopisu pokračuje 3.časťou článok o (ne)potlačených okrajoch známok na priehradkových listoch. Tretou časťou pokračuje aj článok D.Jónása o

známkach z územia portugalských kolónií. Z oblasti poštovej histórie si môžeme prečítať článok Provizórne tlačivo, Pécs, 1919 a článok M.Rákócziovej Dostavníková pošta medzi Viedňou a Budínom, ktorá bola otvorená pred 250 rokmi. L.Ürmös nazval svoj článok o pohľadniciach „Cigánska banda posliasa svoj pozdrav“, v ktorom predstavuje chýrne kapely a ich primášov. So skvelými výsledkami maďarských vystavovateľov na svetovej výstave PHILA-KOREA 2002 a výsledkami kongresu FIP oboznamuje I. Glatz. Druhý článok podobne referuje o medzinárodnej výstave AMPHILEX 2002. Ako obvykle, časopis prináša rad príspevkov zo života klubov, výstav, výmene názorov, informácií a zaujímavostí □ vkn

■ SV.GABRIEL (Slovensko) ■ 3 (30)

Informačný bulletin Spoločenstva Sv.Gabriel (SSG) tradične otvára podrobným spravodajom o svojich stretnutiach - v tomto čísle je písané o 22.stretnutí SSG v Rajeckých Tepliciach (17.-18.5.2002) a 23. stretnutí SSG v Nitrianskom Pravne (19.10.2002). Nechýbajú ani informácie o nových známkach s kresťanskou tematikou a inaugurácii známky Vianoce v Rajeckej Lesnej. Z ďalšieho obsahu bulletinu vyberáme: O názve Vianoc (J.Mička), Páter Jozef Branecký a Trenčín (M.Žák), P.P.Rubens: Poklona Pastierov (L.Marko), La Salette (S.Zrubec) □ vkn

■ CM MAXIMAFILA (Slovensko) ■ 09

Spravodaj odbornej skupiny Maximafilie pri KNF ZSF vo svojom decembrovom čísle referuje o zasadaní Komisie maximafilie FIP 8. augusta 2002 v kórejskom Soule, najmä o stave tohto zberateľského odboru v jednotlivých krajinách sveta (stav členskej základne, výstavná činnosť, vydávanie CM poštovým správi, atď.). Spravodaj nenecháva bez povšimnutia ani „skrat“ s vydaním CM so známami spoločného čínsko-slovenského vydania („Moji partneri z Číny ma požiadali, aby som im poslal mnoho analogových pohľadníc tohto vydania. Nepošlem, lebo by som sa musel hanbiť.“ Dr.Molnár). V ďalšej časti sú uverejnené praktické rady na tvorbu CM. Spravodaj uvádza aj ich spojenie cez internet: Kf-tirnavia.apost.sk ako aj www: kf-tirnavia.host.sk □ vkn

INZERCIA

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIA je 20 Sk. Za inzerát zvýraznený rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí. Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzovníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.

■ **KÚPIM LETECKÝ OZNAK** vojenského pilota, navigátora, radiotelegrafistu alebo strelca z rokov 1923 až 1954, e-mail: rhedera@to.psg.sk, telefón: 0908 759 227 Z 144

■ **KÚPIM SLOV. Ag MINCE** 200 Sk „Proof“: 94 - O.Day, 95 - Ochrana prírody, 1.elektrika v Bratislave, 99 - Slov. filharmonia. František MAZUR, Kuzmányho 3, 040 01 Košice, ☎ 055 / 62256 - 35. Z 145

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01 a ZDRUŽENIE KLUBOV FILATELISTOV KOŠICE PRÍJME A ZAŠLE VÝBERY DO KOLOVANIA.** Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 146

■ **KÚPIM CM FRANCÚZSKA OSOBNOSTI KULTÚRY - FOTOGRAFIJSTI.** Sériu alebo jednotlivu. Ivan LUŽÁK, Púpavová 2, 841 04 Bratislava 43, ☎ 02 / 654 25 054. Z 147

■ **KÚPIM STARÉ MINCE USA,** Au mince pred rokom 1933. Kontakt na ☎ 0908 404 411. Z 148

■ **PREDÁM CERTIFIKÁT NA 50 CENTOV** z 10.5.1889, ručne písaný v Cali Kolumbia, starorúžová farba, 1-krásny, veľmi vzácný, fotokópia zašlem po dohode, ☎ 0907 727 637 Z 149

■ **PREDÁM ★★ PL a zn. 2889** PO zn. nie sú v okrají PL, PL 2984 PV vynechaný PO medzi ZP 12 a ZP 17. ☎ 02 / 4488 7436 Z 150

■ **PREDÁM ZNÁMKY ČESKOSLOVENSKA** 1975-1992 a **SLOVENSKA** 1993-2000. ☎ 046 - 54 04 201 alebo 0907 89 77 42. Z 151

■ **KTO DARUJE ALEBO LACNO PREDÁ** krúžku mladých filatelistov staršie zásobníky na známky? Kontakt: Jozef RANČAK, Stúrova 126/5, 058 01 Poprad. Z 152

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 02 / 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu *Zberateľ*.

ABONENTOM ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZĽAVU !

Slovenská republika 1993 ★★

(katalóg ZSF 2001)

1	Slovenský štátny znak, 8
detto PL (6 známok)
detto NL
detto FDC
detto FDC + červená príl. © Bratislava
1.1.1993 + podpis ministra R. Hofbauera	55,-
400,-
500,-
180,-
230,-
2a	Slovenský štátny znak, 3, matná
strieborná farba	
2b	detto, lesklá strieborná farba
detto, FDC
detto, NL 2 nečíslovaný
Ružomberok, Košice, 5, 10	7,-
5,-
150,-
50,-
20,-
3-4	Prezident Michal Kováč, 2	3,-
5	detto, FDC
detto, NL/a
detto, NL/b (+ text sľubu prezidenta)	150,-
65,-
65,-
6	Sv. Ján Nepomucký, 8
detto, FDC	10,-
240,-
7-9	Ochrana prírody - Stromy, 3, 4 a 10
detto, FDC (2 obálky)	25,-
75,-
10-12	Osobnosti-Bella, Dubček, Kollár, 5, 8, 20
detto, FDC (3 obálky)	43,-
60,-
13	EUROPA - Marián Čunderlík: Žena
s džbánom, 14
detto, PL
detto, FDC	100,-
460,-
180,-
14	1100 rokov príchodu Cyrila a Metoda, 8
detto, FDC	10,-
35,-
15	150 rokov od uzákonenia slovenčiny, 2
detto, FDC	4,-
25,-
16	Dubnica nad Váhom, 1
detto, FDC	2,-
18,-
17	Bienále ilustrácií Bratislava, 5
detto, FDC	8,-
18,-
18	Zvolen, 30	35,-
19	Prezident Michal Kováč, 3	4,-

20	Gabčíkovo, 10 (ľavý alebo pravý kupón)
detto, FDC	15,-
25,-
21	Červený kríž, 3+1
detto, FDC	4,-
18,-
22	Vianoce 1993, 2
detto, FDC	4,-
18,-
H 23	Mohyla M.R.Štefánika - Bradlo, 16
detto, FDC	20,-
40,-
24	Umenie - Jozef Kostka: Jar oráča, 9
detto, PL
detto, FDC	20,-
160,-
24,-
S 24	detto, spojka s potlačeným kupónom	100,-
25	Bratislava, 50	55,-

14 PT	1100 rokov príchodu Cyrila a Metoda, 8,
príležitostná tlač, číslovaná	600,-
	Kompletná zostava známok 1993
v darčekovom balení	465,-

Rôzne námety ★★ (podľa kat. MICHEL)

	Austrália 2000, Kozmos, vydanie k výstave
Hong-Kong, blok 6 zn.	150,-
195,-
	Benin 1999, Hady, WWF, 4-páska, súťaž	235,-
	Brazília 2001, Papagáje, WWF, 4-blok, súťaž	55,-
	Cambodge 1997, Slony, WWF, 4-páska, súťaž	45,-
	Cuba 1998, Papagáje, WWF, 4-páska, súťaž	65,-
	Iran 1993, Motýle na kvetoch, 4-blok, súťaž	15,-
	Korea 1997, Loptové hry, 1 zn.	295,-
	Korea 2002, MS vo futbale, blok s 24 zn.	165,-
	Moldovia 1993, Hady, WWF, 4-blok, súťaž	95,-
	Polsko 2002, Psy a mačky, 4-páska, súťaž	220,-
	Somálsko 1998, Rys, WWF, 4-páska, súťaž	58,-
	Tanzania 1985, Kráľ. Elisabeth, 264-67+bl.42,43	

Tanzania 1985, detto, iba bloky 42,43	32,-
Tanzania 1985, Lokomotívy, 268-71+bl.44	95,-
Tanzania 1985, detto, iba séria 268-71	45,-
Tanzania 1986, Autá Rolls-Royce, 309-12+ H 53	95,-
Tanzania 1986, MS v šachu, Rotary, 313-14 + háček č.54	125,-
Tanzania 1986, Kveti, 324-27+H 57	90,-
Tanzania 1986, Ohrozená zver, 328-31+H 58	145,-
Tchajvan 1997, Vtáky, bl.2408-27 (blok s 20 známkami - každá iná)	325,-
Ukrajina 2000, Rozprávky, 3-páska, súťaž	22,-
Ukrajina 2002, Hady, WWF, 4-blok, súťaž	115,-
Ukrajina 2002, EUROPA-Cirkus, háček	95,-
ZSSR 1988, Loveckí psy, 5827-31	24,-

Rôzne námety ©

Afganistan 1999, Historické lokomotívy (6+H)	30,-
Afganistan 2000, Brodivé vtáky, bociany (6+H)	30,-
Benin 1998, Pravek, Blok (9)	30,-
Bulharsko 2001, 100 r.mestskej elektr.dopravy (4)	15,-
Cambodge 2000, Ryby (6)	18,-
Cambodge 2000, Orchidey (6+H)	30,-
Cambodge 2000, Vodné vtáctvo (6+H)	30,-
Cambodge 2000, Hasičské moderné vozy (6+H)	30,-
Cambodge 2001, Moderné automobily (6+H)	30,-
Cambodge 2001, Huby (6+H)	30,-
Cambodge 2001, Hasičské historické vozy (6+H)	30,-
Cambodge 2001, Osobnosti milénia (6+H)	30,-
Cuba 2001, Vtáky, k výstave Hong-Kong 2001 (5+H)	27,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna (7)	21,-
Guinea 1998, Akváriiné rybičky (6+H)	30,-
Guyana 1987, Historické plachetnice (4)	12,-
Guyana 1990, Historické lokomotívy (4+2H)	30,-
Kampuchea 1986, Kaktusy (7)	22,-
Kampuchea 1987, Hady (7)	22,-
Kampuchea 1988, Akváriiné rybičky (7+H)	33,-
Kampuchea 1988, Mačky (7+H)	33,-
Kampuchea 1989, Vtáky - papagáje (7+H)	33,-
Kampuchea 1989, Vodné kvety (Nymphaea) (7+H)	33,-
Korea 1980, J.Kepler - 350.výročie narodenia (H)	20,-
Korea 1987, Kone (4-blok)	15,-
Korea 1991, Alpské motýle (PL so šiestimi zn.)	24,-

Laos 1988, Pravek (5)	16,-
Laos 1994, Hady, jašterice (5+H)	29,-
Laos 1996, Korytnačka (4+PL so štyrmi zn.)	30,-
Madagaskar 1991, Vtáky (7+H)	33,-
Madagaskar 1993, Moderné lokomotívy (7+H)	33,-
Madagaskar 1993, Ostrovná flóra (7+H)	33,-

Madagaskar 1994, Chrobáky (7+H)	33,-
Malasy 1991, Psy (7+H)	33,-
Somali Rep. 1999, Safari (6+H)	30,-
Somali Rep. 1999, Slimáky (6+H)	29,-
S.Tomé e Principe 1989, Hist. lokomotívy (5+5H)	65,-
S.Tomé e Principe 1990, Hist. lokomotívy (5+2H)	35,-
S.Tomé e Principe 1992, Morské cicavce, WWF (4)	12,-
S.Tomé e Principe 1992, Fauna (5+2H)	35,-
S.Tomé e Principe 1992, exotické vtáky (5+2H)	35,-

S.Tomé e Principe 1995, Mačky (8+2H)	44,-
S.Tomé e Principe 1996, Mušle, ulity (5+H)	29,-
Togo 1999, Minerály (6+H)	30,-
Togo 1999, Mačky (6+H)	30,-

Zásobníky na známky, skart, hawidky

Zásobník Lindner, formát A 5, 8-listový	195,-
Zásobník Lindner, A 4, 16-listový, čierne listy	490,-
detto 30-listový	870,-
Zásobník Schaubek, 16-listový, A 4, biele listy	490,-
Zásobník s logom i bez loga Slovenskej pošty, formát A 4, 16-listový, biele listy	á 360,-
detto 8-listový	á 220,-
Pôvodný čs.skart, hmotnosť 1/4 kg	210,-
Hawidky čierne, šírka 31,35,45,59,70 mm - balíček	60,-
Hawidky čierne na PL:	
ležadé, veľkosť 175x120mm	- ks 15,-
ležadé, veľkosť 200x175mm	- ks 20,-
stojaté, veľkosť 115x175mm	- ks 15,-
Hawidky biele, šírka 32, 40, 60 mm - balíček	60,-
Hawidky biele na PL, ležadé 200x120mm - ks	15,-
Hawidky biele na háček	- ks 5,-

Albumové listy firmy Zberateľ SLOVENSKO

Rok	I. časť		II. časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1993	19,-	75,-	32,-	120,-
1994	19,-	75,-	48,-	185,-
1995	22,-	75,-	48,-	175,-
1996	22,-	75,-	54,-	195,-
1997	22,-	75,-	53,-	220,-
1998	22,-	75,-	53,-	220,-
1999	21,-	75,-	59,-	245,-
2000	17,-	65,-	48,-	185,-
2001	32,-	95,-	48,-	215,-
2002	22,-	75,-	75,-	285,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy pre:

I. časť - základné známky a hárčeky,
II. časť - pre PL, varianty kupónov a známky z hárčkov.

Listy ponúkame vo vyhotovení bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty listov: Pofis a A 4. Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Pri objednávaní prosíme vždy uviesť požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4)! V prípade záujmu o všetky listy jednotlivých ročníkov, tzn. na základné známky, hárčeky, PL, variácie kupónov a známky z hárčkov, treba objednať obidve časti súboru (I.+II.) pretože II. časť listy z I. časti neobsahuje.

Albumové listy ČR

Rok	BZ	Z
1999	125,-	455,-
2000	190,-	495,-
2001	195,-	525,-

Formáty albumových listov ČR: Ročník 1999 len formát **Pofis**, roč. 2000 a 2001 formátu **Pofis** aj **A 4** (cena rovnaká).

Ďalej ponúkame albumové listy formátu Pofis aj A 4:

s nápisom **SLOVENSKO** á 5,-
 s nápisom **ČESKÁ REPUBLIKA** á 5,-
 bez nápisu (len Pofis) á 4,-
 so štvorcovou potlačou (len Pofis) á 5,-
Obaly na albumové listy
 formát A 4 (tzv. Euroobal) -10 ks 15,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen (špicaté, lopatkovité alebo okrúhle) 85,-

Pinzeta Lindner, lopatkovitá 155,-
 Lupa Ø 60 mm, zväčšuje 2x
 + šošovka 5x 95,-
 Lupy Magnifier, de luxe (China):
 Ø 50 mm, zväčšuje 2,5x 155,-
 Ø 90 mm, zväčšuje 2,5x 245,-
 Ø 90 mm, detto s osvetlením
 (4x ceruzkové batérie) 325,-
 Lupa Ø 20 mm v kovovom puzdre,
 zasuvacia, zväčšuje 10x 395,-

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) á 64,-
 - balíček

Katalógy a odborná literatúra

Katalóg MICHEL č.2 SÜDEUROPA 960,-
 2001/2 (ceny má uvedené v €)
 Filatelistický diár s prílohou (čís.
 odťahok návrhu známky k 350.
 výr. založenia Trnavskej univerzity
 - Peter Pázmány, aut. M.Činovsky) 195,-
 J.Karásek: Čs.poštové známky 1918-
 1939 a ich falzifikáty (1998),
 príloha číslovaná čiernotlač 565,-
 J.Karásek: Vzácnosti a zaujímavosti
 čs.známk (2000), príl.č.čiernotlač 560,-
 J.Klim, V.Schödelbauer: Česko-
 slovensko 1918-39, špeciál.kat.
 známok a celistvostí (2002) 890,-
 Netto katalóg SLOVENSKO
 2000-2001 59,-
 Monografie čs. známok:
 - 2.diel: Pamätné 1919-1920,
 PC 1919, Hospodárstvo a veda 450,-
 - 3.diel: Výplatné známky 1923-
 1929, celiny 350,-
 - 16.diel I+II: Čs. poprevratové
 pečiatky 1918-1920 175,-
 Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE
 1740-1780 (II.dopl. vydanie 2001) 235,-
 Novotný: Mince Františka I.
 (1792-1835) 185,-
 Novotný: Mince a korunovačné
 medaily Ferdinanda V.(1835-1848) 135,-
 Novotný: Mince Františka Jozefa I.
 (1848-1916) 235,-
 Novotný-Mouliš: PAPIEROVÉ
 PLATIDLA ČSR, ČR a SR
 1918-1998, farebný 297,-
 Vlastislav Novotný: Mince Karla
 VI. 1711-1740, I.vydanie 265,-
 Novotný-Mouliš: Mince ČSR 1918
 -92, ČR a SR 1993-2003 285,-
 Katalóg TK ČR+SR 2001+dotak
 2002+príloha TK Alpha World
 500 Kč (neplatná) 748,-
 Dodatok katalógu TK ČR a SR
 2002 + príloha TK Alpha World
 500 Kč (neplatná) 448,-

ZBERATEL

Mesačník pre filatelistov,
 numizmatikov, filokartis-
 tov, zberateľov TK a iných
 zberateľských predmetov

Vydáva: Firma ZBERATEL,
 Bratislava. Reg. číslo časopi-
 su MK 1188/95 so dňa 1.2.
 1995 - ISSN 1335-8693

Redakčná rada: Dr. Seve-
 rín Zrubec (predseda), RNDr.
 Milan Antala, Dr.Ondrej Föl-
 des, Ing. Miroslav Gerec, Ing.
 Marián Jobek, Ing.Peter Ma-
 lik, PhDr. Elena Minarovičová
 a RNDr. Michal Zika

Redakcia: Viliam Kučera -
 šéfredaktor, Anton Kulhánec
 ml. - redaktor, RNDr. Milan
 Antala - jazyková úprava, Mgr.
 Pavol Ondráška - preklad do
 angličtiny, Ing. Peter Malik -
 preklad do nemčiny

Adresa redakcie: ZBERA-
 TEL, Račianska 17, 831 02
 Bratislava ☎ 02/44 250 149,
 e-mail: zberatel@nextra.sk

Príloha:
 ZBERATELSKÉ STATE 1/2003
 Cena a predplatné: Cena za
 jeden výtlačok 44 Sk. Pri o-
 bere viac ako 10 výtlačkov
 vydavateľ poskytuje 20%-nú
 zľavu. Celoročné predplatné
 vrátane poštovného na rok
 2003 - pre abonentov zo SR
 444 Sk, s prílohami 484 Sk,
 pre abonentov z ČR 695 Sk
 (570 Kč) s prílohami 755 Sk
 (620 Kč), pre abonentov z
 ostatnej Európy 980 Sk (24
 €), s prílohami 1100 Sk (27
 €), pre abonentov zo zahrani-
 a 1300 Sk (35 USD), s prílo-
 hamí 1450 Sk (39 USD)

Zasielanie príspevkov:
 Články na počítačových dis-
 ketách (WORD) alebo elek-
 tronickou poštou (e-mail:
 zberatel@nextra.sk), napí-
 sané strojom alebo čitateľ-
 ným písmom. Nevyžadované
 rukopisy redakcia nevracia.
 Redakcia si vyhradzuje prá-
 vo uverejniť aj príspevky, s
 ktorých obsahom sa nesto-
 tožňuje.

Číslo 1/2003:
 Redakčná uzávierka 27.12.
 2002, do tlače dané 10.1.
 2003, predpokladaný dátum
 vydania - 15.1.2003.

Ukážky z ponuky firmy ZBERATEL
© námetové emisie (str. 43)

